

Případové studie zahraničních zkušeností s institucionálním zabezpečením hodnocení vědy

Příloha C

Studie proveditelnosti institucionálního zajištění navrhovaného systému hodnocení

OBSAH

1	Finsko.....	3
2	Norsko.....	10
3	Rakousko.....	18
4	Itálie.....	31
5	Nizozemsko.....	36
6	Francie.....	50
7	Austrálie.....	57
8	Velká Británie.....	70

Tato studie byla zpracována v rámci Individuálního projektu národního pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje „Efektivní systém hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací, CZ.1.07/4.1.00/33.0003“ (dále IPN Metodika). Projekt byl realizován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a financován prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

Dokument „Případové studie zahraničních zkušeností s institucionálním zabezpečením hodnocení vědy“ neprošel jazykovou korekturou.

1 Finsko

Finsko je relativně řídko obydlená severská země s 5,3 milionu obyvatel (cca 1,27 % populace EU27). GDP per capita bylo v roce 2008 EUR 29,400, což je 17,1 % nad evropským průměrem, ukazatel GERD představoval v roce 2009 3,96 % GDP, tj. výrazně vyšší hodnotu než je průměr EU27 (1,9 %). Výzkum a vývoj je ve značné míře naplňován podniky, v roce 2009 činily podnikové výdaje na VaV 71,4 % celkových výdajů na VaV, nicméně je třeba zmínit, že jeden podnik, NOKIA, stojí za téměř 50 % národního podnikového výzkumu a vývoje roku 2009. Vysokoškolský sektor (univerzity, polytechnické instituty a univerzitní nemocnice) má na celkových VaV výdajích podíl 18,9 % (ERAWATCH, 2011).

Finanční krize v posledních letech se samozřejmě odrazila také na výdajích podnikového sektoru na VaV, a proto bylo v současnosti ve Finsku rozhodnuto o zvyšování podílu veřejných výdajů na VaV na 1,2 % GDP (ERAWATCH, 2011). Zvyšování veřejného rozpočtu na VaV je provázáno patřičnými reformami – univerzitní reformou, reformou sektorového výzkumu, politikou výzkumné infrastruktury a ustavením Strategických center pro vědu, technologie a inovace, organizace řízené společně průmyslem, univerzitami a výzkumnými institucemi.

Oblast výzkumu a vývoje je ve Finsku na nejvyšší úrovni řízena Parlamentem a vládou, která je v oblasti politik zaměřených na vědu, výzkum a inovace již více než deset let velmi aktivní. V té době si Finsko zvolilo jako hlavní strategii rozvoje investování do odborných znalostí a zkušeností. Hlavní cesta k trvale udržitelnému ekonomickému rozvoji a vysoké životní úrovni obyvatel vede přes rozvoj jednotného systému vzdělávání, výzkumu a inovací (ERI = Education, Research, and Innovation) (Research and Innovation Policy Guidelines for 2011-2015, 2010). Ve Finsku je 16 univerzit a 27 polytechnických institutů vlastněných a financovaných (ve svých základních funkcích) státem; stát vlastní také 18 státních výzkumných ústavů.

Vláda je v oblasti výzkumu podporována svým poradním orgánem – Research and Innovation Council (dříve Science and Technology Policy Council of Finland), kterému předsedá předseda vlády a jehož hlavním cílem je strategický rozvoj a koordinace finské politiky výzkumu a inovací. Výzkum je ve Finsku, vzhledem k jeho geografické velikosti, řízen centrálně z národní úrovně, přestože regiony hrají důležitou roli v regionálním ekonomickém rozvoji, což se často promítá do financování infrastruktury a podpůrných služeb pro sektor výzkumu. Regiony využívají k financování výzkumu často operační programy kofinancované Strukturálními fondy EU, které se stále více zaměřují na výzkum, vývoj a inovace.

Druhá úroveň řízení finského výzkumu a inovací je představována Ministerstvem školství a kultury a Ministerstvem zaměstnanosti a ekonomiky. Rozdělení pravomocí mezi těmito ministerstvy je již ustálené, ale jejich spolupráce v oblasti výzkumu a inovací je stále významnější. Třetí úroveň řízení výzkumu ve Finsku je pak reprezentována agenturami poskytujícími finanční podporu výzkumu a inovací – Finskou akademií (Academy of Finland) a TEKES (Finnish Funding Agency for Technology and Innovation). Finská akademie financuje základní výzkum a související aktivity formou soutěží o granty, zatímco TEKES financuje zejména výzkumné projekty, jejichž hlavním řešitelem jsou podniky, přestože

financuje také výzkumné projekty na univerzitách a na VVI. Finská akademie spolu s TEKES rozdělily v roce 2010 48,4 % všech vládní financí určených na VaV.

Procesy evaluace výzkumu nabyly ve Finsku na důležitosti počátkem 90. let. Prvními evaluacemi výzkumu ve Finsku byly v roce 1983 pověřeny v té době nově ustavená agentura technologického rozvoje TEKES a Finská akademie (Academy of Finland). V roce 1987 byla pak dozorem nad všemi evaluacemi v oblasti výzkumu, vývoje a inovací pověřena Rada pro vědeckou a technologickou politiku (Science and Technology Policy Council - STPC), které předsedal finský předseda vlády. STPC byl poradní orgán finské vlády, který tak byl zodpovědný za přípravu pravidel pro veškeré typy evaluací prováděných v rámci národního systému VaV a zároveň odpovídal za zapracování jejich výsledků do opatření na politické úrovni. V roce 1995 byla Ministerstvem školství zřízena Evaluační rada vysokého školství (Finland Higher Education Evaluation Council - FINHEEC) s hlavním účelem pomoci finským univerzitám a polytechnickým institutům v záležitostech týkajících se jejich evaluace. Vlastní evaluační aktivity této nové instituce byly zahájeny v roce následujícím.

Ve finském systému hodnocení výzkumu mají univerzity i veřejné výzkumné instituce vysoký stupeň autonomie, který je ale svázaný s vysokou mírou odpovědnosti za zajišťování kvality akademického výzkumu. Ve Finsku je 20 univerzit (10 multidisciplinárních, 6 specializovaných a 4 umělecké) a síť polytechnických institutů. Univerzitní výzkum je financovaný Ministerstvem školství (Ministry of Education) a čtyřmi výzkumnými radami Finské akademie (Academy of Finland). Financování Finskou akademií je alokováno na základě projektových žádostí posuzovaných peer-review procesem. Institucionální financování (určené jak na vzdělávací, tak na výzkumné aktivity) je poskytováno Ministerstvem školství na základě smlouvy mezi univerzitami a tímto ministerstvem. Tento způsob financování byl zaveden koncem 80. let a zahrnuje také hodnocení výkonů univerzity. Tento systém využívající stanovení rozpočtů na základě výkonů (budgeting by results) bylo zavedeno v roce 1994.

Poprvé byl tento systém evaluace využitý v případě hodnocení výzkumných aktivit Finské akademie řízené Ministerstvem školství. Hodnotící komise sestávající z předních zahraničních expertů v závěrech evaluace doporučila Finské akademii zavést opatření, která by snížila počet jejich Výzkumných rad a zřídila centra excelence. V souladu s těmito závěry provedla následně Finská akademie interní reorganizaci, při které snížila počet svých Výzkumných rad ze sedmi na čtyři a v roce 1995 byla ve Finsku zavedena centra excelence.

V roce 1998 byl systém upraven zavedením tříletých smluvních období, ve kterých se k navrženému rozpočtu váží výsledky, které by měly být v rámci tohoto rozpočtu dosaženy. Tyto tříleté smlouvy mezi Ministerstvem školství a univerzitou (včetně rozpočtu na další rok) jsou každoročně upravovány podle již dosažených výsledků.

V dubnu 2005 přijala finská vláda opatření týkající se řízení a rozvoje univerzitního systému v dalších letech zaměřené zejména na rozvoj aktivit mezinárodního výzkumu a stálého zlepšování kvality univerzit. V návaznosti na toto opatření zadalo Ministerstvo školství Finské akademii sérii evaluací s cílem zmapovat stav specifických programů podpory výzkumu. Zároveň ve své výroční zprávě „University 2005“, v kapitole „Steering and Structural Development“ navrhlo soubor opatření ke zvýšení produktivity, kvality a dopadů činnosti univerzit. V dokumentu jsou rovněž popisovány změny

v systému hodnocení a přidělování finančních prostředků tak, aby odrážely lépe výzkumné potřeby, rozvoj kvalifikací výzkumníků a internacionalizaci (Universities 2005, 2006).

Jak již bylo zmíněno, hodnocení univerzit ve Finsku není centrálně řízené. Reforma univerzitního sektoru (zejména Universities Act z roku 2009) je namířena na rozvoj řízení univerzit a systému jejich financování tak, aby podporoval jejich autonomii a zároveň nové formy spolupráce s ostatními organizacemi všeho druhu. Univerzity organizují vlastní vnitřní hodnocení svých struktur ve 4 až 6letých intervalech a podle výsledků hodnocení rozdělují své institucionální fondy mezi jednotlivé fakulty a další pracoviště (hodnocena je výuka, VaV, sociální interakce, a podpůrné služby). Přestože vlastní způsob hodnocení si určují univerzity samy, systém hodnocení jednotlivých univerzit podléhá auditu ze strany Rady pro evaluaci systému hodnocení VŠ (FINHEEC), která dohlíží na objektivitu, účinnost a transparentnost hodnoticího procesu a v případě potřeby doporučuje změny a úpravy.

Na většině univerzit provádí hodnocení panel mezinárodních expertů v daném oboru, kteří musí mít navíc i zkušenosti v hodnocení VaV (mezi evaluační kritéria patří např. originalita výzkumných témat, kreativita výzkumníků pracovníků, vhodnost výzkumných metod, vědecký význam a kvalita výzkumu, organizace doktorského vzdělávání, mezinárodní reputace výzkumných pracovníků, apod.). V případě, že hodnocená instituce vykonává výzkum v několika oborech, je hodnotitelských panelů více a každý z nich hodnotí jen oblast své odbornosti.

Vzhledem k tomu, že v systému jsou ve velké míře respektovány individuální charakteristiky všech univerzit a polytechnických institutů, nevyužívají institucionální evaluace žádný zcela jednotný model. Nicméně, těmto evaluacím je společné široké institucionální hodnocení potenciálu pro vzdělávání a výzkum a kapacit pro další rozvoj (jedná se o hodnocení mise a cílů instituce, klíčových procesů, institucionálního uspořádání a zdrojů a výkonů).

Evaluace probíhají obvykle ve třech fázích: nejdříve univerzita provede evaluaci sebe sama a vypracuje zprávu; pak je zpráva hodnocena na půdě univerzity externím týmem; a na závěr externí tým vypracuje finální zprávu. Podobný systém evaluací výzkumných oblastí využívá i Finská akademie. Akademie má samozřejmě sestavenou upravenou sadu indikátorů, ale hodnocení probíhá také ve třech fázích: vyplnění dotazníku relevantními výzkumnými týmy z hodnoceného oboru; interview s členy výzkumných týmů; a vypracování zprávy analyzující současný stav oboru ve Finsku a doporučení výzkumným týmům. Výzkumné týmy mají možnost se ke zprávě vyjádřit ještě předtím, než je zpráva publikována.

Ministerstvo školství a kultury (Ministry of Education and Culture) má s univerzitami uzavřené smlouvy nastavené částečně i na základě hodnocení výzkumných aktivit univerzit s ohledem na jejich projektové financování, mezinárodní aktivity a vědeckou publikační činnost. Výsledky vzdělávacích činností jsou posuzovány na základě předpokládaných počtů absolventů magisterských programů a vědeckých činností na základě počtů absolventů programů doktorských. Při hodnocení univerzit je kladen důraz na kvalitu a dopad výzkumných a vzdělávacích aktivit a veškerá data, která jsou ze zpráv v rámci hodnocení získána, jsou uložena v databázi KOTA HE.

Financování univerzit je založeno ze dvou třetin (65 %) na hodnocení vzdělávacích indikátorů, zatímco dalších 35 % na základě indikátorů hodnotících výzkumné aktivity. Přesto se ve Finsku čas od času ozývají hlasy (např. ve zprávě "The

State and Quality of Scientific Research in Finland: A Review of Scientific Research and Its Environment in the Late 1990s" z roku 2000), že současný způsob hodnocení výzkumných aktivit je kontraproduktivní a že univerzity ne vždy implementují doporučení, která z evaluací vyplývají.

Ministerstvo školství se v minulosti snažilo ve Finsku vytvořit a zavést systém financování založeného na dosažených výsledcích odvozený ze systému RAE ve Velké Británii. Návrh tohoto nového systému financování byl součástí zprávy „Management by Results in Higher Education“, ve které bylo doporučeno, že 35 % financování by bylo rozdělováno na základě hodnocení výzkumných činností. Tyto výzkumné aktivity by byly hodnoceny Finskou akademií periodicky každé tři roky za použití peer-review. Výzkumné týmy by byly hodnoceny na pětistupňové škále a výsledek by určoval výši financí přidělených na další období. Nicméně navržený systém byl velmi kritizován univerzitami a dalšími institucemi a ministerstvo se rozhodlo jej nezavádět. Kritikům nejvíce vadil fakt, že systém by Finské akademii dal možnost ovlivňovat stanovení standardů pro alokaci zdrojů určených pro univerzity (Kaukonen, 1997).

FINHEEC

Rada FINHEEC je zřízena a její činnost je upravena zákony 1320/1995, 465/1998, 548/2005, 965/2007 a 794/2009 a sestává ze 12 členů nominovaných a jmenovaných Ministerstvem školství na čtyřleté období. Většina členů pochází z vysokoškolských institucí, studentských unií i mimo oblast vysokoškolského vzdělávání. Členové Rady musí mít vynikající znalost činností vysokoškolských institucí a mezinárodní zkušenosti, při volbě jsou respektována pravidla přiměřené geografické distribuce stejně jako vyvážené zastoupení mužů a žen. Radu při její práci podporuje 11členný sekretariát a Rada si může zřídit Mezinárodní poradní výbor pro posílení mezinárodní spolupráce. Ve svém Akčním plánu FINHEEC zdůrazňuje, že evaluace nejsou samy o sobě cílem činnosti této instituce, ale že hlavní funkcí je podpora rozvojových činností jednotlivých institucí vysokého školství (2000-2003 FINHEEC Action Plan).

Rada provádí tři typy evaluací: auditu systému interního hodnocení kvality na vysokoškolských institucích, evaluace vzdělávacích center excellence a programové evaluace a akreditace. Hodnotící procesy jsou detailně popsány v evaluačním manuálu FINHEEC. Kromě toho Rada vypracovává na zakázku úlohy zadané Ministerstvem školství a vysokoškolskými institucemi. Tyto zakázky ovšem musí být v souladu se strategickými cíli FINHEEC.

Kromě evaluací fungování a rozvojových politik vzdělávacích institucí vysokého školství patří mezi úkoly FINHEEC například posuzování odborných kurzů nabízených vysokoškolskými institucemi a provoz databáze umožňující mezinárodní srovnání výsledků výzkumu. Národní evaluace vzdělávání pokrývají všechny úrovně vysokoškolského vzdělávání v celé řadě disciplín. FINHEEC pravidelně upravuje své strategické i operativní plány. V akčním plánu pro léta 2004-2007 se Rada zaměřila na proces intenzivní internacionalizace výzkumu na univerzitách a polytechnických institutech a na rozvoj mezinárodní konkurenceschopnosti s využitím moderních evaluačních procesů. Hlavním úkolem evaluací naplánovaných v Akčním plánu FINHEEC na období 2004-2007 bylo poskytnutí dostatku informací vysokoškolským institucím i politikům, aby mohli společně náležitě upravovat výzkumné politiky Finska. Jedním z nástrojů je porovnání výsledků evaluací tak, aby mohly být identifikovány dobré praxe a zajištěna jejich replikace v dalších institucích.

Další úlohou Rady je také organizace seminářů zabývajících se zlepšením self-evaluačních procesů na vysokoškolských institucích a spolupráce se všemi významnými partnery v oblasti vysokoškolského vzdělávání, jako je Konference rektorů, studentské unie a další.

Finská akademie

V hodnocení a zajišťování kvality akademického výzkumu hraje důležitou roli také Finská akademie. Finská akademie je expertní organizace financující veřejný výzkum ve Finsku. Sestává z Výboru akademie, Výzkumných rad a Kanceláře zajišťující administrativu. Akademie hraje v systému VaV ve Finsku velmi důležitou roli, protože představuje hlavní zdroj financování VaV pro univerzity a veřejné výzkumné instituce. K rozdělování veřejných financí přes Finskou akademii jsou využíváni externí hodnotitelé, nejčastěji ze zahraničí. Ve Finsku panuje široký konsensus ve věci využívání mezinárodních expertních panelů pro hodnocení VaV, zejména proto, že zajišťuje komplexní pohled na hodnocení výzkumných činností. Nedostatkem může být to, že ne všichni zahraniční experti mají dostatečný přehled o finské politice VaV. Tento nedostatek bývá v případě sektorového hodnocení VaV překonáván tím, že 1-2 experti v panelu jsou z Finska.

Finská akademie má asi 160 zaměstnanců a její důležitou součástí jsou 4 vědecké rady: Rada pro biologické vědy a prostředí, Rada pro kulturu a společnost, Rada pro přírodní a inženýrské vědy a Rada pro zdravotnictví (každá rada má 10 členů, kteří jsou jmenováni na 3 roky). Akademie financuje projekty pomocí 3 forem grantů: grantů všeobecného výzkumu, tematických výzkumných programů a programů center excellence.

Důležitou činností Finské akademie je její hodnoticí funkce. Akademie provádí hodnocení výzkumu na 3 úrovních – hodnotí celkový národní vědní systém a úroveň jednotlivých vědních oborů; dále hodnotí své tematické programy a programy center excellence a hodnotí rovněž návrhy výzkumných projektů pro potřeby výběru těch, které bude financovat. Hodnoticí funkce byla přidělena Finské akademii na základě rozhodnutí finské vlády a následné smlouvy s Ministerstvem školství již od devadesátých let minulého století. Hodnocení používá indikátory vstupů a výstupů VaV (vesměs jednoduché) a porovnává Finsko s ostatními zeměmi OECD metodou benchmarkingu. Vedle systému hodnotí Akademie postupně i jednotlivé výzkumné obory, kde jsou též využívány indikátory, ale hodnocení provádí panel expertů. Ex post hodnocením tematických programů je pověřen panel zahraničních expertů, který vychází z hodnocení vlastních projektů zodpovědnými řešiteli (auto-analýza), z publikací vzniklých jako výsledky projektů a z pohovorů se všemi vedoucími projektů, vybranými řadovými řešiteli a studenty.

Další roli hraje Finská akademie v hodnocení výzkumu díky své povinnosti sbírat a uchovávat konkrétní hodnoty indikátorů výzkumu a inovací, kterou plní v součinnosti s FINHEEC, TEKES a univerzitami. Jedná se zejména o hodnoty následujících indikátorů: finanční vstupy do systému, počty PhD absolventů, vědeckých publikací a patentů, nebo spolupráce s firemní sférou.

Speciální postavení v systému podpory výzkumu mají programy finských Center excellence (Centres of Excellence), která získávají financování na šest let. Centra excellence sestávají z jednoho či více výzkumných týmů se společným projektovým řízením pracujících na společném výzkumném cíli. Tyto výzkumné týmy mohou pracovat při univerzitách

nebo výzkumných institucích a ve spolupráci s podniky. Centra excellence jsou vybírány, financovány a hodnoceny Academy of Finland; další financování jim pak poskytují TEKES, hostitelské organizace a spolupracující podniky.

TEKES

Programy TEKES představují od začátku 80. let důležitý nástroj výměny informací mezi univerzitami, výzkumnými institucemi a podnikovým sektorem ve Finsku; tyto programy jsou zaměřeny na strategicky důležité výzkumné oblasti identifikované agenturou TEKES společně s podnikovým a výzkumným sektorem.

TEKES hodnotí všechny své programy po jejich skončení (ex post), často též v jejich polovině (průběžné hodnocení, monitorování) a někdy probíhá ještě další hodnocení s odstupem několika let, aby bylo možné posoudit přímé výsledky programu i jejich sociální a ekonomické dopady. Většina programů je hodnocena panely složenými ze zahraničních expertů a často je hodnocení svěřeno profesionálním hodnotitelským firmám (např. Technopolis), které využívají zahraničních expertů jako poradců. Hodnocení je založeno nejen na kvalitativním posouzení, ale i na kvantitativních statistických datech a často využívá rychlé průzkumy mezi výzkumníky a uživateli výsledků.

Ve Finsku jsou pravidelně hodnoceny i ostatní instituce provádějící výzkum a vývoj, stejně jako instituce zodpovědné za financování výzkumu; výsledky hodnocení nemají přímý vliv na rozdělování finančních prostředků, ale jsou často využívány pro reorganizaci těchto institucí. Hodnocení je v těchto případech založeno na posouzení panelem převážně zahraničních expertů a často je hodnocení svěřeno profesionální hodnotitelské firmě.

Literatura:

Academy of Finland: Scientific Research in Finland: A Review of Its Quality and Impact in the Early 2000s, Painotalo Miktor, Helsinki, 2003, http://www.go8.edu.au/documents/go8-policy-analysis/2012/go8backgrounder29_finland.pdf

Bucchi, M., a Papponetti, V.: Research Evaluation as a Policy Design Tool: Mapping Approaches across a Set of Case Studies, Fondazione Eni Enrico Mattei, Milano, 2007, http://www.soc.unitn.it/sus/membri_del_dipartimento/pagine_personali/bucchi/papers/research_evaluation_as_a_policy.pdf

ERAWATCH Analytical Country Report 2011 – Finland, http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/opencms/information/reports/countries/fi/report_0005

Finnish Higher Education Evaluation Council: Action Plan for 2000-2003, 2000, http://www.kka.fi/files/155/KKA_1200.pdf

Finnish Higher Education Evaluation Council (FINHEEC) Quality Manual, 2010, http://www.finheec.fi/files/994/Quality_manual.pdf

Geuna, A., a Martin, B.R.: University Research Evaluation and Funding: An International Comparison, Science and Technology Policy Research, University of Sussex, Falmer, Brighton, 2001, <http://www.sussex.ac.uk/Units/spru/publications/imprint/sewps/sewp71/sewp71.pdf>

Husso, K., Karjalainen, S., a Parkkari, T., eds.: The State and Quality of Scientific Research in Finland: A Review of Scientific Research and Its Environment in the Late 1990s, Monila Oy / Erikoispaino Oy, Helsinki, 2000, [http://www.aka.fi/Tiedostot/Tiedostot/Julkaisut/Suomen_%20tieteen_%20tila_%20ja_%20taso_%20\(englanti\).pdf](http://www.aka.fi/Tiedostot/Tiedostot/Julkaisut/Suomen_%20tieteen_%20tila_%20ja_%20taso_%20(englanti).pdf)

Kaukonen, E.: Evaluation of Scientific Research in Finland. In OECD (Ed.) The Evaluation of Scientific Research: Selected Experiences. Paris: OECD; 1997 <http://www.sussex.ac.uk/Units/spru/publications/imprint/sewps/sewp71/sewp71.pdf>

Ministry of Education, Management by Results in Higher Education, 2001, http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2001/liitteet/opm_345_opm84.pdf?lang=fi

Ministry of Education, Universities 2005, ISBN 925-485-177-6, 2006 http://www.oulu.fi/rae2007/Finnish_universities_2005.pdf

Research and Innovation Council of Finland, Research and Innovation Policy Guidelines for 2011-2015, 2010, http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/tutkimus- ja_innovaationeuvosto/julkaisut/liitteet/Review2011-2015.pdf

2 Norsko

Norsko je malá země s necelými pěti miliony obyvatel, což představuje zhruba 1 % populace EU27. Norská ekonomika byla v dosavadním průběhu finanční krize relativně odolná vůči negativním vlivům, došlo pouze k malé recesi a nevelkému nárůstu nezaměstnanosti. Investice do VaV činily v Norsku v roce 2008 zhruba 1,64 HDP, což byl pokles o jednu setinu procenta z 1,65 % v předchozím roce. Na norské podniky z této částky připadlo v roce 2009 46 %, na sektor vysokého školství 32 % a na výzkumné instituce 22 % celkových výdajů. Pro sektor vysokého školství je zajímavé, že 80 % výzkumu celého sektoru vysokého školství je produkováno osmi norskými univerzitami (ERAWATCH, 2010).

Norsko je unijní stát rozdělený do 19 samosprávných celků. Za formulaci cílů pro VaV je zodpovědná norská vláda a parlament, ale v roce 2010 byly zřízeny regionální výzkumné fondy (Regional Research Funds), které regionální samosprávě pomáhají financovat naplňování strategické priority jednotlivých samosprávných celků.

Za koordinaci politiky výzkumu na vládní úrovni odpovídá Ministerstvo pro výzkum a školství (Ministry of Research and Education), které je zároveň největším zdrojem vládních finančních prostředků na výzkum. Další ministerstva pak spravují výzkum v oboru své působnosti. Jsou to zejména:

- Ministerstvo obchodu a průmyslu (Ministry of Trade and Industry),
- Ministerstvo pro zdraví a zdravotní péči (Ministry of Health and Care Services),
- Ministerstvo pohonných hmot a energií (Ministry of Oil and Energy),
- Ministerstvo životního prostředí (Ministry of the Environment),
- Ministerstvo zemědělství a potravinářství (Ministry of Agriculture and Food),
- Ministerstvo rybolovu a pobřežních záležitostí (Ministry of Fisheries and Coastal Affairs).

Ministerstva s největším rozpočtem na výzkum tvoří členy Vládní výzkumné rady (Government's Research Board), která pod vedením ministra pro výzkum a vzdělávání koordinuje politiku VaV v Norsku. Norské víceleté strategie pro VaV jsou publikovány v periodických intervalech 3-4 let formou white paper nazvaných Reports to the Storting; v tuto chvíli je aktuálně připravována nová strategie, která by měla být publikována na jaře 2013.

Norsko patří podle OECD mezi nejvzdělanější země; v populaci mezi 30 a 34 lety má dokončené vysokoškolské vzdělání 47 % této populace, na druhou stranu v počtu absolventů S&E oborů (science & engineering) je Norsko pod průměrem zemí EU. Z tohoto důvodu jsou v Norsku podnikány kroky pro zlepšení tohoto stavu; jako příklad je možné uvést „Strategy for a Joint Promotion of Mathematics, Science and Technology“. Norsko je tradičně velmi aktivní v programech pro celoživotní vzdělávání, které organizuje zejména přes Norskou agenturu pro celoživotní vzdělávání (Norwegian Agency for Lifelong Learning - <http://www.vox.no/no/global-meny/English/>).

V Norsku je pouze omezené množství velkých podniků s intenzivním výzkumem, největší podíl na podnikových výdajích na VaV má státem vlastněný petrolejářský podnik Statoil. Petrolejářský sektor je v Norsku důležitým hráčem na poli VaV, protože jsou do něj kromě petrolejářských podniků zapojeny i dodavatelské firmy a výzkumné instituce. Dalšími významnými podniky z pohledu VaV jsou Telenor (telekomunikační služby), Orkla (průmysl), Kongsberg (letectví a obrana), DnBNor (bankovníctví) a Tandberg (telekomunikační přístroje).

Institucionální financování představuje relativně velkou část financování výzkumu v sektoru vysokého školství. Není překvapivé, že největší část finančních prostředků na VaV v sektoru vysokého školství (80 %) přichází přímo z rozpočtu Ministerstva pro výzkum a školství.

Hlavními veřejnými institucemi podporujícími inovace jsou v Norsku Innovation Norway a SIVA. Innovation Norway spadá pod Ministerstvo obchodu a průmyslu a nabízí programy a služby podporující inovace na regionální i národní úrovni, zejména pro sektor malých a středních podniků. SIVA (Company for Industrial Growth) je zaměřena na podporu vědeckých parků, inkubátorů a služeb zejména pro firmy v počátečních stádiích rozvoje.

Norsko je také aktivním účastníkem různých schémat spolupráce (včetně oblasti výzkumu a inovací) severských zemí garantovaných Severskou radou (Nordic Council) a Severskou radou ministrů (Nordic Council of Ministers). Jedná se zejména o NordForsk (http://www.nordforsk.org/en?set_language=en) a Nordic Innovation (<http://www.nordicinnovation.org/>). Spolupráce severských zemí je ale rozvíjena i na neformální úrovni a mezi severskými zeměmi existuje celá řada dalších bilaterálních a multilaterálních iniciativ zabývajících se mimo jiné také výzkumem.

NordForsk se podílí na zvyšování úrovně výzkumných aktivit v severských zemích a tím posiluje pozici severského výzkumu v Evropě i v celém světě. Zaměřuje se na excelentní výzkum a vyhlašuje strategické iniciativy, které mají za cíl spojit ve společných výzkumných projektech přední severské výzkumné týmy. Kromě toho NordForsk iniciuje politickou diskuzi o strategických tématech týkajících se výzkumu a poskytuje Severské radě ministrů poradenství zaměřené na severské výzkumné strategie a priority. Více o současné úloze NordForsk je možné se dozvědět ze Strategie této organizace pro léta 2011-2014 (<http://www.nordforsk.org/en/publikasjoner/nordforsk-strategy-2011-2014-english>).

Nordic innovation je severská instituce, která povzbuzuje přeshraniční vazby pro obchod a inovace mezi severskými státy. Aktivity této organizace vedou k ustavení severu Evropy jako vedoucího regionu v oblasti inovací a trvale udržitelného růstu. Hlavním nástrojem pro dosažení tohoto cíle je poskytování podpory a odstraňování bariér severských firem na cestě k jejich vyšší konkurenceschopnosti a inovativnosti.

Současné tematické priority Norska pro VaV (energy and environment; health, food; marine/maritime research) jsou do značné míry financovány příslušnými ministerstvy. Technologické priority (ICT, biotechnology, nanotechnology) jsou pak financovány zejména Ministerstvem pro výzkum a vzdělávání (Ministry for Research and Education), Ministerstvem obchodu a průmyslu (Ministry for Trade and Industry) a také Národním fondem pro výzkum a inovace (National Fund for Research and Innovation; <http://www.norway.cn/studywork/research/fund/>). Všechny priority jsou naplňovány buď obecnými programy pro VaV (tzv. „largeprogrammes“), nebo specifickými projekty. V Norsku je

jednoznačným zaměřením číslo jedna, odrážejícím se v národních výzkumných i inovačních strategiích, oblast klimatu a energií. Číslem dvě by pak byly nejspíše oblasti zdraví a stárnutí obyvatelstva. V posledních letech byly v Norsku investovány prostředky do nových výzkumných infrastruktur, což by mělo zajistit zvýšení kvality výzkumu a jeho výsledků.

Podíváme-li se na publikační aktivitu, vidíme, že za posledních 10 let se počet článků publikovaných norskými výzkumníky zvýšil o 74 % (zejména v oborech klinická medicína, biomedicína, zemědělství a geovědy, kde také Norsko patří k nejvíce citovaným zemím) (ERAWATCH, 2011). Je pravděpodobné, že na tomto vzestupu se podílí také nový model financování vysokého školství (představený v roce 2004), který bere v úvahu mimo jiné i počet vědeckých publikací.

Od roku 2003, kdy byla přijata nová zákonná úprava komercializace výzkumu, roste počet kanceláří technologického transferu při vysokoškolských institucích a vysoké školy využívají stále více vědecké parky a inkubátory pro napojení na průmyslové organizace. V roce 2009 byl v Norsku představen nástroj pro zlepšování kvality a excelence pro institucionální financování ve výzkumu. Jedním z důsledků všech těchto snah je velké množství firem spolupracujících s veřejnou výzkumnou infrastrukturou (zejména výzkumnými institucemi).

Většina vysokoškolských institucí je v Norsku veřejných a samy odpovídají za kvalitu své činnosti, výzkumu a rozšiřování znalostí. Velký důraz je také kladen na jejich roli ve zlepšování dovedností a zkušeností pracovníků ve výzkumu. V roce 2003 byl norský systém vysokoškolského vzdělávání reformován. Reforma zavedla nový systém pro institucionální akreditaci (nepovinné pro soukromé instituce), který postrčil některé z norských neuniverzitních vysokoškolských institucí ke snaze získat univerzitní akreditaci. Součástí této reformy byly také změny struktury institucionálního řízení vysokých škol: nový zákon umožnil školám výběr mezi tradičním systémem řízení (rektor volený na 4 roky je zodpovědný za akademické otázky a ředitel zodpovědný za administraci) a novým systémem (Rada VŠ je vedena jmenovaným externím odborníkem a rektor jmenovaný Radou je zodpovědný za akademické i administrativní úkoly).

Reforma dále upravila strukturu vysokoškolských titulů, systém hodnocení studentů a systém zajištění kvality. Jedním z důsledků reformy byl v roce 2004 vznik Norského centra pro mezinárodní spolupráci ve vysokoškolském výzkumu (Norwegian Centre for International Cooperation in Higher Education – SIU; <http://www.siu.no/eng>) a Norské agentury pro zajištění kvality nazvané NOKUT (<http://www.nokut.no/en/>). Hlavním úkolem těchto dvou organizací je podpora spolupráce a tvorby společných akreditačních standardů a standardizace udělovaných vědeckých titulů.

Od roku 2003 sestává struktura financování vysokoškolských institucí z těchto tří základních komponent:

- základní financování – blokové financování bez detailních specifikací využití finančních zdrojů (obvykle kolem 60 % institucionálního financování)
- vzdělávací komponenta – finance jsou distribuovány na základě reportovaného rozvoje studentů (zhruba jedna čtvrtina institucionálního financování)
- výzkumná komponenta – cca 15 % část institucionálního financování je rozdělena do dvou částí:

- část založená na výkonu – peníze jsou distribuovány mezi institucemi na základě benchmarkingu publikací a výzkumných projektů získaných veřejnou soutěží
- strategická komponenta – finance jsou alokovány do jednotlivých institucí pro PhD studenty a pro výzkumné vybavení

Tato struktura financování si vyžádala také tvorbu propracovaného systému hodnocení založeného na výkonových ukazatelích.

Jedinou norskou agenturou zaměřenou na výzkum je Norská výzkumná rada (Research Council of Norway). Norská výzkumná rada je největším poskytovatelem pro „bottom-up“ iniciované projekty základního výzkumu a financuje také většinu výzkumu iniciovaného ministerstvy a sloužícího jejich výzkumným potřebám. Nejdůležitějšími programy pro výzkum jsou: Centra excelence (http://www.forskningsradet.no/prognett-sff/Home_page/1224067001813), LargescaleProgrammes (http://www.forskningsradet.no/en/Largescale_programmes/1186122420145), Centra pro inovace založené na výzkumu (Centres for research based innovation; <http://www.sintef.no/Projectweb/CATMAT/Centre-for-Research-based-Innovation/>) a Projekty pro inovace založené na výzkumu uživatelů (User-driven research based innovation scheme; http://www.forskningsradet.no/prognett-bia/Home_page/1226993636038).

Norská výzkumná rada (Research Council of Norway, NVR) je dominantní norská grantová agentura, která financuje naprostou většinu projektů VaV v Norsku. NVR vznikl v roce 1993 sloučením pěti malých resortních grantových agentur a jedné inovační agentury. Činnost NVR je pravidelně hodnocena přibližně jednou za 10 let. První hodnocení proběhlo v letech 2001-2 a druhé začalo v roce 2011 a bude uzavřeno letos. První hodnocení, které zadalo Královské norské ministerstvo školství, výzkumu a církevních záležitostí (KUF) mezinárodnímu konsorciu vedenému firmou Technopolis, se zabývalo činností a výsledky NVR od jeho založení v roce 1993 do roku 2000 včetně (http://www.technopolis-group.com/resources/downloads/reports/243_RCN_Synthesis.pdf). Aktivita a výsledky NVR byly porovnávány s cíli definovanými v základní listině a stanovách NVR - hodnocení posuzovalo financování výzkumu a vývoje NVR včetně výzkumu pro uživatele, význam NVR pro norský inovační systém, jeho vliv na bibliometrické parametry norského výzkumu, na dynamiku výzkumu a na vysokoškolský výzkum (vztah mezi výzkumem a vzděláváním), jakož i způsoby a metodika hodnocení používané NVR, jeho vliv na mezinárodní spolupráci ve VaV a úspěšnost v popularizaci vědy. Dále byla hodnocena vnitřní struktura a fungování NVR, jeho způsob řízení ministerstvy, mezinárodní kontext NVR a budoucí potřeby a strategie NVR. Hodnotitelské konsorcium používalo při hodnocení NVR široké spektrum metod od bibliometrických a technometrických analýz, mezinárodních srovnávacích studií, průzkumů mezi výzkumníky i uživateli jejich výsledků, strukturovaných pohovorů s význačnými výzkumnými pracovníky a manažery jakož i zaměstnanci ministerstev a zástupci firem a posouzení zahraničními experty různých profesí a oborů. Všechny aspekty činnosti NVR byly nejprve hodnoceny odděleně v separátních studiích a na základě těchto dílčích hodnocení vzniklo poté souhrnné celkové hodnocení.

Tato agentura má kromě financování výzkumu také funkci poradního orgánu norské vlády v otázkách výzkumných politik a stará se o komunikaci a koordinaci jednotlivých hráčů z výzkumu, průmyslu a veřejné správy na poli výzkumných aktivit. Norská výzkumná rada má v současnosti pět oddělení:

- Oddělení pro vědu (Division for Science);
- Oddělení pro energetické zdroje a životní prostředí (Division for Energy, Resources, and the Environment);
- Oddělení pro společnost a zdraví (Division for Society and Health);
- Oddělení pro inovace (Division for Innovation);
- Administrativní oddělení (Division for Administrative Affairs).

V posledních dvou dekádách byla Norská výzkumná rada vytvořena dvěma transformacemi norských organizací financujících výzkum. První reorganizace proběhla v roce 1993 a spočívala ve spojení šesti poskytovatelů podpory výzkumu, které byly původně financovány různými ministry do jedné rady se šesti divizemi. Druhá reorganizace proběhla zhruba o deset let později, kdy byla reformována interní struktura Norské výzkumné rady. Rada měla při svém startu obtížnou pozici, protože v jeho prvních letech byl jeho rozpočet snížený vzhledem k tomu, že ministerstva nepřevědla všechny původní finanční prostředky určené na výzkum na nově vzniklou radu, ale místo toho poskytovala finanční podporu výzkumu přes nově vzniklá oddělení. Norská výzkumná rada dala v té době vznik různým instrumentům finanční podpory výzkumu: otevřené projekty základního výzkumu hodnocené peer-review procesem, programy základního výzkumu pro vybrané obory, programy zaměřené na priority veřejného sektoru, kolaborativní výzkumné projekty iniciované podnikatelskou sférou, základní institucionální financování a další.

Na konci roku 2002 vznikly nové divize Norské výzkumné rady: divize pro vědu, divize pro strategické priority a divize inovací. Původních šest divizí bylo transformováno do pěti oddělení v rámci divize pro vědu. V této době proběhla také evaluace Rady, která mimo jiné doporučila další rozvoj nástrojů poskytovaných radou. V roce 2004 vypracovala Norská výzkumná rada svůj strategického plán. Ten odpovídal prioritám nastaveným ve studii norské vlády nazvané White Paper: Commitment to Research, vydané v březnu příštího roku. Tento dokument obsahoval čtyři tématické priority: Energie a životní prostředí, Oceány, Potraviny a Zdraví a tři prioritní technologické oblasti: Informační a komunikační technologie, nové materiály a nanotechnologie a biotechnologie. NVR do zde stanovených priorit přidala dále materiálový výzkum, petrochemický výzkum a biotechnologie.

Všechny výzkumné instituce financované z Research Council of Norway, jsou periodicky hodnoceny. Je vyžadováno, aby tyto instituce byly hodnoceny alespoň jednou za 6 let a cílem hodnocení je sběr informací, které by mohly vést ke zlepšení výzkumných aktivit. Sleduje se hlavně kvalita a relevance výzkumu, výkonnost a pružnost instituce a kompetence vědeckých pracovníků (odborná úroveň). Dále se sleduje vedení instituce, způsob jejího řízení, vnitřní organizace a financování. Součástí hodnocení často bývá i hodnocení výsledků zakázkového výzkumu jeho uživateli. Výsledky hodnocení nemají vliv na financování institucí VaV, ale mohou sloužit jako podklad pro vnitřní změny, restrukturalizaci či reorganizaci instituce. V blízké budoucnosti by institucionální financování mělo více záviset na výsledcích instituce, což bude zřejmě znamenat promítnutí výsledků hodnocení do financování.

Norský systém vypracovávání nových strategií a politik většinou nevyužívá nástroj zvaný technologický foresight. V literatuře je zmiňováno, že to souvisí s nedostatkem zkušeností s tímto kolektivním procesem založeným na expertních znalostech, které by se měly promítat do rozhodovacího procesu norské vlády. Nicméně, často využívanou

alternativou tohoto nástroje jsou analýzy „whitepapers“ ve formě komunikace vlády směrem k parlamentu využívané v některých klíčových politických tématech, např. v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Celý cyklus tvorby tohoto typu analýzy trvá obvykle zhruba dva roky, a výsledný whitepaper obsahuje popis diskutovaného problému a široký popis různých alternativních možností dalšího vývoje, potenciálních problémů a jejich politických řešení. V průběhu přípravy whitepaper analýz norská vláda spolupracuje s NVR i dalšími obdobnými organizacemi (jako např. Norwegian Business Association).

Další složkou norského rozhodovacího modelu je jednání ad-hoc komisí a slyšení s tím, že výstupy komisí jsou obvykle veřejně publikovány pod hlavičkou „Norwegian Public Studies“ (Remoe et al., 2004). Tato otevřenost zajišťuje rozhodovacímu procesu transparentnost a možnost zapracování nezávislých odborných názorů. Je to zajišťováno tak, že výstup z jednání komise je publikován směrem k cílové skupině se žádostí o zaslání relevantních připomínek. Závěry komisí ovšem nejsou aplikovány jako takové. Většinou na ně navazuje analýza formou whitepaper, ve které má vláda možnost se k závěrům komise vyjádřit.

V kontrastu k systému podpory politických rozhodovacích mechanismů, ze kterých lze jmenovat v podstatě pouze dva – analýzy whitepaper a jednání komisí a slyšení, evaluačních nástrojů je k dispozici více. Kromě toho jsou tyto nástroje často využívány přes relativně široké spektrum výzkumných institucí zaměřených na sociální výzkum a další výzkumně-konzultační organizace, čímž se tyto nástroje stávají cennou součástí přenosu znalostí do politického rozhodovacího procesu.

Obecně lze evaluace rozdělit do tří okruhů: institucionální evaluace, evaluace programů a evaluace organizované Norskou výzkumnou radou.

Instituce jsou evaluovány buď jako agentury, nebo jako organizace činné ve výzkumu. Evaluace agentur probíhá obvykle v době, kdy ministerstvo (či jiný orgán státní správy) uvažuje o reorganizaci své agentury pro podporu výzkumu. V těchto případech bývá zadán kontrakt vysoce kvalitní zahraniční evaluační organizaci, která pracuje společně s norským partnerem, která má na starosti zejména technickou podporu a zajišťuje sběr dat. Tyto evaluace nejsou pravidelné a jsou vypracovávány zpravidla v případě potřeby strategických rozhodnutí, ke kterým není konsensus.

Výzkumné organizace a ostatní znalostní instituce jsou pravidelně evaluovány v souladu s jejich smluvním vztahem s Norskou výzkumnou radou. NVR nese odpovědnost za řízení základního financování v sektoru výzkumu a pravidelné evaluace, které jsou prováděny typicky jednou za pět let širokým a často mezinárodním panelem expertů. Tyto evaluace mají spíše upozornit na možná zlepšení organizace a služeb výzkumných organizací než aby probíhaly ve striktně kontrolním duchu, i když je očekáváno, že závěry hodnocení a doporučené změny budou organizací respektovány.

Evaluace programů je hlavní úlohou evaluačních aktivit v Norsku. V centru těchto evaluací je Norská výzkumná rada, ke které je třeba připočíst aktivity ostatních agentur, které řídí programy výzkumu. Evaluace programů jsou zaměřené na doložitelnost oprávněného využití veřejných zdrojů. Evaluace programů jsou prováděny pravidelně, primárně jako ex post evaluace po ukončení programů, trvají obvykle pět let a provádí je programový výbor složený z odborníků poskytovatele i externích odborníků. Evaluaci vyhláší NVR, nicméně o monitorovacích akcích programů podpory výzkumu rozhodují programové výbory.

Když byla Norská výzkumná rada v roce 1993 založena, bylo jedním z jejích úkolů „implementovat evaluace výzkumu a výzkumných institucí“. Po reorganizaci v roce 2004 byla formulace tohoto úkolu modifikována na „zajistit hodnocení norského výzkumu“. NVR v roce 1995 zpracovalo a schválilo evaluační strategii, ve které byly zdroje na evaluace navýšeny z 0,22 % na 1-2 % celkového rozpočtu této instituce (což je výše odpovídající mezinárodní praxi). Strategie byla dobře vypracována, ale nebyla naplněna. V současnosti NVR nemá vyčleněný rozpočet na evaluace a v průběhu let byla odpovědnost za hodnocení delegována na jednotlivé divize. Na druhou stranu je třeba objektivně poznamenat, že tento krok neznamená, že evaluacím není věnována patřičná pozornost. V průběhu let například došlo k rozvoji problematiky evaluací výzkumu a vznikl systém operativních evaluací výzkumných programů a institucí, které se opakují každých 5 až 6 let. Dalším příkladem je vznik modulárního systému sběru a analýzy dat (ProVis) zaměřeného na oblast výzkumu. Tím došlo ke zkvalitnění dat v databázi určené pro evaluaci výsledků, efektů a dopadu výzkumu vně i uvnitř organizací účastnících se programů NVR.

Tyto příklady ukazují, že evaluace v norském výzkumném sektoru probíhají, a to potvrdilo i hodnocení Norské výzkumné rady firmou Technopolis, ale jsou velmi decentralizované s relativně malým dopadem na hodnocené instituce. Problém absence strategického dokumentu zaměřeného na evaluaci výzkumu je také spatřován v tom, že tento bod strategie z roku 1995 nebyl naplněn a zároveň nedošlo ani k přehodnocení a situace a aktualizaci tohoto bodu strategie NVR. Tím došlo k absenci strategického přístupu k evaluacím, čímž byla oslabena strategická role NVR, zejména v úloze poskytování poradenství norské vládě v oblasti výzkumu a vývoje. I když se zdá, že součástí další reorganizace NVR bude i opětovné vymezení evaluací jako centralizovaného strategického nástroje zlepšování kvality výzkumu v Norsku.

Literatura:

ERAWATCH Analytical Country Report 2010 – Norway,

http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/export/sites/default/galleries/generic_files/X04-CR2010-NO-v2.pdf

Evropská komise, PrivateSectorInteraction in theDecisionMakingProcessesof Public ResearchPolicies; Country Profile:

Norway, 2006 http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/psi_countryprofile_norway.pdf

Most, Frank van der: Researchcouncilfacingnew science and technology: The case ofnanotechnology in Finland, theNetherlands, Norway and Switzerland, Ipskampdrukpers BV, Enschede, 2009, <http://www.frankvandermost.nl>

Remoe, S. O., Fraas, M., Kaloudis, A., Mariussen, A., Roste, R., Orstavik, F. a Aanstad, S.:

GovernanceoftheNorwegianinnovationpolicysystem, NIFU STEP, Oslo, 2004,

<http://www.nifu.no/Norway/Publications/2004/R-2004-6.pdf>

ResearchCouncilofNorway:

http://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?c=Page&cid=1177315753906&p=1177315753906&pagename=Forskning_sradetEngelsk_%2FHovedsidemal

ResearchCouncilofNorway: Evaluationofthe PeerReviewProcess, RCN, Oslo, 2009,

<http://www.docstoc.com/docs/25481199/Evaluation-of-the-Peer-Review-Process#>

ResearchCouncilofNorway: TheResearchCouncilofNorway: Organisation, Goals, Tasks, RCN, Oslo, 2011,

ResearchCouncilofNorway: Report oftheExecutiveBoardfor 2010, RCN, Oslo, 2011, www.rcn.no/english

OrganizationforEconomic co-operation and Development (OECD), GovernanceofInnovation Systems, Vol. 2: Case Studies in InnovationPolicy; OECD, 2005,

<http://www.oecd.org/sti/scienceandtechnologypolicy/governanceofinnovationsystemsvol2casestudiesininnovationpolicy.htm>

3 Rakousko

Obecná východiska

Institucionální zabezpečení vědy v Rakousku je z mnoha historických důvodů rozděleno mezi poměrně velký počet subjektů různých právních forem. Mezi tyto subjekty se řadí instituce centrální státní správy (např. Ministerstvo pro vědu a výzkum, nebo Ministerstvo pro dopravu, inovace a technologie), specializované vládní agentury (Die Österreichische forschungsförderungsgesellschaft, FWF Der Wissenschaftsfonds), regionální instituce a veřejnoprávní korporace, zejména univerzity. Podporou různých vědních oblastí se ale zabývají rovněž nadace soukromoprávní povahy, zájmová sdružení právnických osob a podnikatelské subjekty.

Vývoj za posledních 10 let

V uplynulé dekádě (2000-2010) byl v Rakousku jasně patrný intenzivní zájem federální vlády o oblast vědy a výzkumu. Tento zájem se promítl do výrazného navýšení veřejných financí vynaložených na vědu a výzkum. V roce 1999 byl federální vládou stanoven cíl navýšit celkový podíl vědy a výzkumu na hrubém domácím produktu z cca 1.8 %¹ HDP na 2,5 % do roku 2005². Cíl zvýšit poměr vědecké a výzkumné činnosti na Rakouském hospodářství byl splněn.

V současné době činí podíl vědy a výzkumu přibližně 2.79 % HDP, co v absolutních číslech představuje přibližně 8,3 miliardy EUR. V následující dekádě Rakousko počítá s dalším nárůstem financování, přičemž jeho cílem je dosáhnout hranice 3.8 procent HDP do roku 2020.

V letech 2004-2006 proběhla v Rakousku významná reforma institucionálního zabezpečení vědy a výzkumu. Tato reforma vtiskla systému institucionální zabezpečení vědy podobu, která v základních rysech přetrvává dodnes. Základní rysy reformy lze shrnout do těchto čtyř bodů, které budou dále rozvedeny:

- a. centralizace správy vědeckých dotací do dvou nezávislých agentur,
- b. vytvoření specializovaného poradního orgánu vlády,
- c. sledování kvality vysokých škol,
- d. udělení právní subjektivity do té doby neformální komunikační platformě pro evaluaci FTEVAL.

---

¹Dinges, Michael; National Report on Public Project Funding, 2006, www: <http://www.enid-europe.org/PRIME/documents/Funding-Austria-final.pdf>

² Bundesministerium für Finanzen; Austrian stability programme; 2000; www: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/20_scps/1999-00/01_programme/at_1999-12-01_sp_en.pdf

Centralizace finančních toků do dvou „grantových“ agentur

S navyšováním financování z federálních zdrojů došlo v uplynulé dekádě k postupné centralizaci vlivu na podobu vědy a výzkumu³. Při rozdělování finančních prostředků mají v současnosti rozhodující roli dvě centrální agentury, přičemž jedna zastřešuje **základní výzkum- FWF der Wissenschaftsfonds**⁴, a druhá alokaci zdrojů a podporu pro **výzkum aplikovaný - die Österreichische-forschungsförderungsgesellschaft (FFG)**. Zatímco agentura FWF der Wissenschaftsfonds je tradiční institucí s více než čtyřicetiletou historií, nabyla FFG současné podoby teprve v roce 2004 sloučením několika specializovaných, rezortních, agentur.

Ani jedna ze dvou shora uvedených agentur není zřízena primárně za účelem hodnocení vědy, ale rozdělováním finančních prostředků vyčleněných na vědu a výzkum. Alokační finančních zdrojů však pochopitelně nemůže probíhat bez objektivně a transparentně vyhotovených podkladů. Při zhotovování těchto podkladů dochází k **hodnocení konkrétních projektových žádostí a následné evaluaci již probíhajících nebo dokončených projektů**. Hodnocení projektových žádostí a hodnocení projektů ex post probíhá zejména na principech *peer review*, zpravidla s mezinárodní účastí⁵.

V uplynulých šesti letech přistoupily dvě hlavní agentury k objektivní a komplexní evaluaci **celých výzkumných programů**, a to zpravidla prostřednictvím externích hodnotitelských subjektů⁶. Rovněž fungování samotných agentur bývá podrobeno komplexní evaluaci, přičemž poslední komplexní evaluace proběhla v roce 2004⁷.

Komplexní hodnocení vědy

Institucionální hodnocení vědy na úrovni centrálních „grantových“ agentur lze charakterizovat spíše jako evaluaci konkrétních výzkumných projektů než jako komplexní hodnocení rakouské vědy. Komplexnější náhled na rakouskou vědu je úkolem takzvané **Rady pro Výzkum a Vývoj technologií** (Rat für Forschung und Technologieentwicklung) **založené v roce 2004**. Na rozdíl od centrálních agentur, jež požívají jistou autonomii od vlády, byla rada založena jako poradní orgán spolkové vlády a regionálních vlád. Rada se skládá z osmi členů a má **vlastní právní subjektivitu** (právní forma Sui Generis). Nejvýznamnějším a nejhmatatelnějším výsledkem práce rady jsou dlouhodobé strategie pro jednotlivé vědní a výzkumné oblasti.

---

³ Srov.

http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/opencms/information/country_pages/at/country?section=Overview&subsection=BasicChar

⁴ <http://www.fwf.ac.at/en/portrait/portrait.html>

⁵ Srov. FWF, der wissenschaftsfonds *Evaluation in the FWF* <http://www.fwf.ac.at/en/downloads/pdf/evaluation-fwf.pdf>

⁶ FWF postupně evaluovala čtyři své hlavní programy, jejich výsledky jsou k nalezení na odkazu http://www.fwf.ac.at/de/public_relations/publikationen/publikationen.html#evaluationen

⁷ Srov. Evaluation of the Austrian Industrial Research Promotion Fund (FFF) and the Austrian Science Fund (FWF) - http://www.technopolis-group.com/resources/downloads/reports/423_FFFFWF.pdf

Benchmarking vědeckého výkonu univerzit a vysokých škol

Pro srovnání kvalit a vědeckého výkonu jednotlivých univerzit a vysokých škol byla v roce 2004 vytvořena agentura AQA (Agency for quality Assurance - Österreichischen Qualitätssicherungsagentur), která měla sledovat kvalitu vysokých škol v Rakousku. V období let 2004 – 2007 byl proveden rozsáhlý benchmarking na základě pěti klíčových kritérií, přičemž vědecký výkon byl pouze jedním z nich.⁸ Tento benchmarking nebyl dle dostupných údajů znovu opakován, hodnocení vědeckého výkonu jednotlivých univerzit již podléhá pouze v rámci řízení, jež je obdobné akreditaci studijních programů v ČR. Od roku 2012 přechází AQA transformací, kde k 1. březnu 2012 pohltila dobu české akreditační komise (Österreichischer Akkreditierungsrat).

Posílení role vzájemné komunikační platformy (FTEVAL)

Jak je patrné z předchozího výkladu, na přelomu tisíciletí bylo institucionální zabezpečení výzkumu a jeho hodnocení rozdrobeno mezi poměrně velký počet institucí, přičemž tento stav do jisté míry přetrvává dodnes. Jednotlivé instituce proto začali spolupracovat na vytvoření komunikační platformy s názvem **FTEVAL - Plattform Forschungs und Technologieevaluierung** (dále také Platforma). Tato Platforma byla založena již v roce 1996 jako neformální uskupení odborníků z několika institucí zaměřených na rozvoj, hodnocení a plánování v oblasti vědy a výzkumu. Náplní činnosti platformy byla komunikace, výměna zkušeností, analýza metod hodnocení VaV v mezinárodním měřítku a následný přenos těchto zkušeností do evaluace vědy v Rakousku. **V roce 2006 bylo neformální uskupení transformováno do dnešní podoby organizace s právní subjektivitou (sdružení)** se sídlem ve Vídni.

Hlavním úkolem nově institucionálně zakotvené Platformy bylo vypracovat hodnotící standardy na základě využití praktických zkušeností participujících institucí. **Finálním cílem bylo vytvoření transparentních evaluačních procedur**, které by umožnily vytváření podkladů pro kvalifikované rozhodování a strategické plánování v oblasti výzkumných politik. **Nutno říci, že svěřený úkol Platforma velice dobře splnila.** Evaluační procedury jsou respektovány a využívány všemi členskými institucemi.

Primárním úkolem standardů je podpora hodnocených subjektů a hodnotitelů (resp. poskytovatelů), nicméně standardy mají přínos také pro orgány rozhodující o dalším směřování vědní politiky (např. Vláda, nebo Rada pro Výzkum a Vývoj technologií). Pozitivně lze hodnotit fakt, že standardy poskytují vyšší míru právní jistoty hodnocených subjektů i hodnotitelů⁹.

Základní pracovní filozofií Platformy je rozvoj kultury hodnocení na základě vzájemné interakce (*Ideenaustausch*). Platforma proto organizuje pravidelná školení a konference, zve přednášející ze zahraničí a vydává Newsletter. Nezanedbatelným přínosem je **vytvoření sbírky všech významných studií a dokumentů vytvořených za účelem hodnocení vědy v Rakousku od roku 1991.**

⁸ Srov. http://www.hochschulvergleich.ac.at/downloads/HSV_2007_Ergebnisse_Fachbereiche.pdf

⁹ (více je v dokumentu http://fteval.at/standards/Gesamt_Lang_engl.pdf , ale hodně podrobně)

Institucionální kontext – forma institucionálního zabezpečení

Institucionální zabezpečení hodnocení vědy je z mnoha, zejména historických důvodů, rozptýleno mezi velký počet subjektů různých právních forem. Jejich přehled je uvedený následující tabulce:

Charakter instituce	Název instituce	Agenda
Komunikační platforma	FTEVAL – Plattform Forschungs und Technologieevaluierung	organizace zaměřená na rozvoj transparentního hodnocení a strategického plánování v oblasti vědy a výzkumu v Rakousku.
Ministerstva	Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung	Ministerstvo pro vědu a výzkum- Pod ministerstvo spadá zejména agenda vysokých škol a Evropská spolupráce v rámci Evropského hospodářského prostoru
	Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie	Ministerstvo dopravy, inovací a technologií. Zabývá se zejména inovacemi v oblasti infrastruktury státu (přeprava, telekomunikace, poštovní služby, IT)
	Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend	Ministerstvo, jehož agenda je obdobná Ministerstvu práce a sociálních věcí v ČR. Do jehož agendy spadá rovněž hospodářská politika, co se v oblasti vědy promítá zejména v rámci agendy investičních stimulů v oblasti R&D
Vládní agentury	Österreichischen Qualitätssicherungsagentur	Organizace zabývající se monitorováním kvality vysokých škol a akreditací studijních programů -
	Rat für Forschung und Technologieentwicklung (Austrian Council)	Rada pro Výzkum a technologie, skládající se z 8 členů, fyzických osob, které byla uzákoněna právní subjektivita. Vytváří dlouhodobé strategie pro oblasti VaV
Grantové agentury	Die Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft (FFG)	zákonem založená vládní agentura zaměřena zejména na aplikovaný výzkum (wirtschaftsnahe Forschung)
	FWF Der Wissenschaftsfonds	Centrální grantová agentura pro základní výzkum
Další organizace založené dle soukromého práva	AWS Austria Wirtschaftsservice GmbH Christian Doppler Forschungsgesellschaft (nadace) Convelop cooperative knowledge design GmbH (soukromá konzultantská společnost) JOANNEUM RESEARCH Forschungsgesellschaft mbH (výzkumná instituce) KMU Forschung Austria – právnická osoba založená dle soukromého práva, zabývající se podporou výzkumu u malých a středních podniků (KMU – Kleine und mittlere Unternehmen) Ludwig Boltzmann Gesellschaft – společnost založená dle soukromého práva zaměřena na podporu interdisciplinárního výzkumu Technopolis Group Ltd – mezinárodní soukromoprávní subjekt založený dle práva VB Österreichische Institut für Wirtschaftsforschung – nezávislý institut pro hospodářskou politiku založený v roce 1927 -The Wiener Wissenschafts-, Forschungs- und Technologiefonds – soukromá, nezisková společnost, udělující grantové projekty z prostředků nadace, kterou spravuje.	

Stručný popis instituce

Tato kapitola se zaměří na tři instituce, které jsou z pohledu studie nejvíce relevantní. Jmenovitě se bude jednat o FTEVAL - Plattform Forschungs und Technologieevaluierung, Die Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft (FFG), FWF Der Wissenschaftsfonds.

FTEVAL - Plattform Forschungs und Technologieevaluierung

a. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Nezisková organizace (sdružení), založená dle pravidel občanského (spolkového) práva. Právní forma sdružení (verein) je upravena zvláštním zákonem (Vereingesezt 2002; BGBl. I Nr. 66/2002).

b. Poslání instituce

Rozvoj kultury hodnocení na základě vzájemné interakce (Ideenaustausch). Vytváření jednotných standardů hodnocení, které budou následně využívány všemi institucemi v oblasti VaV. Organizace odborných seminářů, konferencí a pravidelných setkání zástupců všech relevantních institucí.

c. Působnost

FTEVAL *nemá* působnost ve smyslu působnosti správního orgánu, je pouze komunikační platformou významných institucí. Navzdory tomu bývají standardy vytvořené v rámci činnosti platformy široce akceptovány a využívány při evaluaci vědeckých projektů napříč resorty, veřejnoprávním i soukromoprávním sektorem.

d. Organizační schéma

Organizační schéma je velice jednoduché a ploché, dané Rakouským spolkovým právem. Stanovy sdružení nejsou dostupné. Z obecné evidence vedené federálním ministerstvem vnitra je ale patrné, že na řízení spolku se podílí předseda (Obmann) tak tajemník/ředitel (Geschäftsführer).

e. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Agenda Platformy zřejmě nevyžaduje rozsáhlý personální aparát. Lze usuzovat, že předseda spolku se zabývá odbornou stránkou agendy a tajemník administrativní. Ani jedna funkce zřejmě nevyžaduje plný úvazek.

f. Finanční náklady

K financování Platformy nejsou veřejně dostupné informace. Vzhledem k rozsahu agendy však lze očekávat, že finanční náklady budou relativně nízké a pokryty členy spolku.

Die Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft (FFG)

a. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Založena samostatným zákonem BGBl. I Nr. 73/2004 - Bundesgesetz zur Errichtung der Österreichischen Forschungsförderungsgesellschaft mit beschränkter Haftung (Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft mbH-Errichtungsgesetz).

b. Poslání instituce

Zákon definuje účel instituce jako „Podpora výzkumu, technologií, vývoje a inovací pro potřeby Rakouska¹⁰.“ Toto poslání je zákonem blíže specifikováno do několika dílčích úkolů, mezi které se řadí zejména:

- Podpora projektů výzkumu a vývoje fyzických a právnických osob;
- Realizace strategických politik a programů pro výzkum a vývoj;
- Podpora spolupráce mezi vědou a průmyslem;
- Podpora účasti na rakouské vědy a průmyslu na evropské a mezinárodní spolupráci;
- Zastupování rakouských zájmů před příslušnými evropskými a mezinárodními institucemi;
- Rozvoj federálních strategií a programů pro výzkum a technologie;
- Zvyšování povědomí veřejnosti o významu výzkumu a technologického rozvoje.

Evaluace jednotlivých výzkumných výsledků, projektů nebo programů není výslovně zákonem předepsaná. Evaluační činnost je spíše nástrojem k naplnění výše uvedených úkolů.

c. Působnost

Působnost agentury vychází ze třech zákonem definovaných principů, kterými jsou nezávislost, transparentnost a spravedlnost (fairness). Do agendy této agentury patří zejména vypracovávání a realizace jednotlivých programů pro podporu výzkumu.

d. Organizační schéma

- **Vedení (Geschäftsführung):** Kuriózně se skládá ze dvou ředitelů, přičemž jednoho jmenuje ministerstvo dopravy technologií a inovací, druhého ministerstvo hospodářství.
- **Dozorčí rada:** Dozorčí rada má deset členů ustanovených dle následujícího klíče:

---

¹⁰ § 3 odst. 1 zákona.

- tři jmenuje ministerstvo dopravy inovací a technologií,
- tři jmenuje ministerstvo „hospodářství „ (Wirtschaft, Familie, Jugend)
- po jednom Zájmová sdružení průmyslu a Hospodářská komora
- po jednom dvě odborové organizace s celostátní působností „Bundes-arbeiterkammer“ a „Österreichischen Gewerkschaftsbund“

• Výkonný aparát

Výkonný aparát instituce odpovídá úkolům vytyčeným v zákoně (srov. bod b). Agendu jednotlivých zákonem definovaných úkolů zaštiťují obory (die Brereiche - nejnižší řádek organizačního schématu). Pro podporu oborů v administrativní, personální, právní a účetní činnosti zajišťují takzvané Interní útvary (Internen Services). Nestandardní jsou dva „štábní útvary“, resp. specializované štábní útvary (Die Stabstellen) a to útvar pro strategii a útvar pro interní audit.

Srov. organizační schéma převzaté z webových stránek agentury:

e. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Personální a infrastrukturní zabezpečení agentury odpovídá veřejnoprávní instituci s celorepublikovou působností. Přesné počty zaměstnanců nejsou uváděny, z organizačního schématu lze usuzovat, že v organizaci působí několik desítek zaměstnanců.

f. Finanční náklady

Způsob financování instituce je dán přímo zákonem¹¹. V zásadě se dá říct, že instituce spoléhá zejména na Veřejné zdroje (příspěvky na administrativní agendu a dotace k dalšímu přerozdělení), počítá však i s možností doplňkové činnosti. Z rozvahy zveřejněné ve výroční zprávě vyplývá, že výnosy z doplňkové činnosti lze z hlediska celkových pasiv považovat za zanedbatelné¹².

FWF Der Wissenschaftsfonds

a. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Instituce FWF Der Wissenschaftsfonds, které přesný název zní *“Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung”*, byla zřízena Spolkovým zákonem na podporu Výzkumu a rozvoje technologií (Bundesgesetz zur Förderung der Forschung und Technologieentwicklung), StF: BGBl. Nr. 434/1982 (WV). Instituce je veřejnoprávní korporace se samostatnou právní subjektivitou, sídlo instituce je zákonem určeno ve Vídni.

b. Poslání instituce

Instituce byla zřízena zejména jako vládní agentura pro podporu základního výzkumu, zákon její funkci shrnuje do těchto základních bodů¹³:

- Podpora vědecko-výzkumných projektů
- Správa svěřených finančních prostředků
- Vyhотовování ročních zpráv o činnosti
- Předvídání potřeb vědecké komunity v krátkodobém (1 rok) dlouhodobém horizontu
- Propagace vědecké činnosti a podpory vědecké činnosti
- Řízení agendy financování výzkumu a realizace výzkumných program
- Účast na společných evropských programech v rámci svého pracovního rozsahu

---

¹¹ § 5 Zákona (StF: BGBl. I Nr. 73/2004 (NR: GP: XXII RV 510 AB 538 S. 67. BR: 7062 AB 7080 S. 711.)

¹² Srov. Výroční zpráva z roku 2011: FFG, Der Jahresbericht 2011 der Österreichischen Forschungsförderungsgesellschaft FFG, 2012, dostupné z: http://www.ffg.at/sites/default/files/allgemeine_downloads/ffg_%20allgemein/publikationen/ffg-jahresbericht_2011_final_webaufloesung.pdf

¹³ Srov. § 4 zákona na podporu Výzkumu a rozvoje technologií (Bundesgesetz zur Förderung der Forschung und Technologieentwicklung), StF: BGBl. Nr. 434/1982 (WV)

Evaluace jednotlivých výzkumných výsledků, projektů nebo programů není výslovně zákonem předepsaná. Evaluační činnost je spíše nástrojem k naplnění výše uvedených úkolů. Instituce FWF se kromě hodnocení konkrétních projektů a výzkumných programů zabývá rovněž komparací vědeckého výkonu Rakouska s dalšími zeměmi.

c. Působnost

Jedná se o instituci zřízenou na spolkové úrovni, její působnost je proto celorepubliková. Věcná působnost je ohraničena základním výzkumem. Základní výzkum je přitom definován jako vědní odvětví, která slouží prohlubování vědeckých poznatků a není zaměřena na dosahování zisku¹⁴.

d. Organizační schéma

Vnitřní organizace připomíná spíše akciovou společnost, než vládní instituci. Při obsazování orgánů se prolínají princip jmenování spolkovou vládou spolu s principem volby, kde členy orgánů volí zástupci nejvýznamnějších institucí v základním výzkumu. Organizace má pět základních orgánů a to Valnou hromadu (Delegiertenversammlung), Prezídium (Präsidium), Výbor (Kuratorium) dozorčí radu (Aufsichtsrat) a ředitelství (Geschäftsführung).

- **Valná hromada (Delegiertenversammlung)** (přesněji řečeno shromáždění delegátů), se skládá s členů prezidia, zástupců univerzit, akademie věd, jednotlivých ministerstev. Nejvýznamnějším úkolem Valné hromady je volba členů prezidia.
- **Prezídium** je napůl jako předsednictví demokratického orgánu, napůl orgán výkonný. Jeho úkolem je svolávání valných hromad a formální ustanovování jednotlivých členů orgánů do funkcí, zejména pak vedoucího ředitelství (Geschäftsführung).
- **Dozorčí rada** sestává z devíti členů, čtyři jsou voleni Valnou hromadou, čtyři jmenováni ministerstvy a devátý je vybírán osmi jmenovanými členy¹⁵. Dozorčí rada mimo jiné schvaluje personální rozhodnutí prezidia.
- **Výbor** je odborným kolektivním orgánem instituce, má maximálně 30 členů - referentů z různých vědních oblastí – humanitních i přírodovědných. Jeho úkolem je rozhodování o tom, které konkrétní projekty podpořit.
- **Ředitelství** je výkonným a orgánem a administrativním aparátem Instituce. V anglických dokumentech bývá označováno i jako „sekretariát“. Při své činnosti se musí řídit závaznými pokyny prezidenta (prezidia).

---

¹⁴ Srov. § 2 téhož zákona

¹⁵ Srov § 5a téhož zákona

e. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Dle výroční správy zaměstnávala instituce 68 stálých administrativních pracovníků. Do tohoto počtu nejsou započtení delegáti valné hromady (zaměstnanci jiných institucí) ani členové prezidia, dozorčí rady a odborného výboru. Při započtení těchto osob, lze učinit závěr, že na chodu instituce se podílí přibližně 100 lidí.

f. Finanční náklady

Finanční zdroje instituce jsou výhradně z rozpočtových, grantových a nadačních prostředků¹⁶. V roce 2011 instituce dále přerozdělila granty v celkové výši 195.2 miliónů eur¹⁷. Celkové náklady na chod nelze z dostupných zdrojů přesně vyčíslit, mzdové náklady a provozní náklady se pohybují ve výši 1,5 mil. EUR ročně.

Rizika a kritika dosavadního působení (domácí i zahraniční)

Oficiální zdroje i publikované příspěvky z konferencí hodnotí současný stav hodnocení vědy v Rakousku kladně. Tyto pozitivní ohlasy je potřeba brát s jistou rezervou, protože výroční zprávy, brožury a konference organizované grantovými agenturami málokdy obsahují kritiku vlastních řad.

Z dostupných zdrojů však lze najít opatrné náznaky toho, že míra evaluace dosáhla maximální přijatelnou mez a intenzivnější evaluace by byla vnímána jako kontraproduktivní administrativní zátěž¹⁸. V prepisech panelových diskusí lze nalézt povzdech, že některé hodnocené subjekty neberou evaluaci dostatečně vážně¹⁹.

Opodstatněnost hodnocení a kvalita hodnoticích mechanismů není v současné době otázkou intenzivní diskuse. Kvalitativní úroveň hodnocení je v současné době zřejmě považována za dostatečnou. Evaluace z předchozích let vygenerovaly velké množství dat, a nejzásadnější otázkou současné evaluace vědy se zdá být, promítnutí těchto dat evaluací do výzkumné politiky. Jinými slovy, jak s výsledky hodnocení naložit tak, aby byly podpořeny ty nejkvalitnější a společensky nejpřínosnější projekty²⁰.

---

¹⁶ Srov. Výroční zpráva FWF 2011, dostupná z http://www.fwf.ac.at/de/public_relations/publikationen/jahresberichte/fwf-annual-report-2011.pdf

¹⁷ Srov. tamtéž

¹⁸ Srov. Devilla donoly, *Welcome Address given at the conference "Evaluated – and then, Fteval 2009*

¹⁹ Srov. *Ready to rumble in the policy arena!*, Klaus Zinöcker, *přepis z panelové diskuse, FTEVAL 2009*

²⁰ Srov. Devilla donoly, *Welcome Address given at the conference "Evaluated – and then, Fteval 2009*

Zvláštní kapitola - STANDARDY PRO HODNOCENÍ VĚDY A VÝZKUMU (FTEVAL)

Jak již bylo zmíněno v předchozím textu, Rakousko nemá centrální instituci, která by zodpovídala za veškeré hodnocení Rakouské vědy. Tato kompetence je rozdrobena mezi poměrně velké množství subjektů, včetně grantových agentur a ústředních orgánů státní správy a samotných výzkumných institucí. Všechna hodnocení ale probíhají na základě jistých harmonizovaných standardů, vytvořených na základě spolupráce v platformě FTEVAL. Je proto vhodné tyto standardy představit v poslední zvláštní kapitole případové studie.

Standardy pro hodnocení vědy a výzkumu jsou stěžejní pro činnost platformy FTEVAL a jejich principy a pravidla jsou zveřejněna v dokumentu „Standards der Evaluierung in der Forschungs- und Technologiepolitik“ (Evaluation Standards in Research and Technology Policy).

Standardy byly vypracovány během dlouhého procesu, kdy probíhala mezi členy platformy FTEVAL výměna praktických zkušeností, diskuze o výběru vhodných metod, postupů a odborných přístupů pro jejich rozvoj a formulaci. V současné podobě jsou standardy koncipovány tak, aby byly primárně podporou hodnocených subjektů a hodnotitelů, nicméně v širším měřítku jsou podporou také pro další subjekty, jako jsou například státní organizace, zástupce z oblasti RTD – Research and Technology Development atp.

Standardy tedy v širším slova smyslu vytváří metodickou podporu pro:

- Policy makers and strategy planners – při vytváření programů, při hodnocení výsledků a výběru hodnotitelů, v oblasti PR a Terms of reference.
- Management – v oblasti monitoringu a při posuzování jednotlivých projektů.
- Hodnocené – při formulování návrhů projektů, jejich obsahu a načasování.
- Hodnotitele – při vytváření samotného hodnocení projektů, při vymezení své pozice vůči hodnoceným i vůči institucím, pro které hodnocení zpracovávají, a v neposlední řadě také pro stanovení informačních zdrojů nutných k hodnocení projektu.

Členové platformy FTEVAL přijali standardy za své při vlastní práci a zasazují se o jejich další šíření. Standardy samotné jsou popsány v následujících odstavcích, jejich plné znění je možné najít na stránkách platformy.

Zásady průběžného hodnocení

Základem hodnocení je schopnost prokázat, zda jsou investice do vědy a výzkumu užitečné či nikoli. Pojem hodnocení je přitom termínem, který zastřešuje široké spektrum metod a přístupů, které mohou fungovat jako nástroje v procesu hodnocení a přitom je také nástrojem pro zpětnou vazbu politikům, státním i soukromým organizacím, projektovým manažerům a konečně i celé veřejnosti o vynakládaných prostředcích. Hodnocení plní funkci systémové kontroly.

Hlavní Zásady průběžného hodnocení jsou:

- Brát metody hodnocení v úvahu od samého počátku projektu
  - Formulovat jasné cíle projektu
  - Implementovat průběžné výsledky hodnocení
- Poskytnout subjektu hodnocení zpětnou vazbu a dělat závazná doporučení
  - Institucionalizace hodnocení (vytvoření aparátu pro evaluaci)
  - Pravidelnost hodnocení
  - Vyčlenění dostatečných prostředků pro hodnocení

Speciální zásady jsou stanoveny pro **Načasování evaluace a jejich propojení s řízením instituce**. V rámci těchto zásad se institucím doporučuje:

- Rozšíření působnosti hodnocení – tj. nehodnotit jenom konkrétní výzkumné záměry, ale hodnotit je v kontextu širší vědní politiky
  - Propojení hodnocení se strategickým plánováním instituce
  - Efektivní plánování hodnocení
  - Hodnocení cílů v různých fázích – časových úsecích – projektu
  - Transparentní kritéria a ukazatele hodnocení
- Pro **volbu metod a nástrojů hodnocení** jsou stanoveny tyto zásady:
  - Kombinujte metody pro hodnocení a podporujte vznik metod nových
  - Shromažďujte a používejte pouze relevantní data
  - Ujasněte si, jakým způsobem budete získávat a předávat data

Literatura a zdroje

TECHNOPOLIS GROUP; *Evaluation of the Austrian Industrial Research Promotion Fund (FFF) and the Austrian Science Fund (FWF)*, Syntethis report; 2004, http://www.technopolis-group.com/resources/downloads/reports/423_FFFFWF.pdf

FWF, Výroční zpráva, FWF 2011, dostupná z http://www.fwf.ac.at/de/public_relations/publikationen/jahresberichte/fwf-annual-report-2011.pdf

FWF, Evaluation in the FWF, 2010, dostupné z <http://www.fwf.ac.at/en/downloads/pdf/evaluation-fwf.pdf>

FTEVAL: EVALUATIONSTANDARDS INRESEARCH ANDTECHNOLOGY POLICY, 2005
<http://www.fteval.at/en/standards/>

FFG Výroční zpráva z roku 2011: FFG, Der Jahresbericht 2011 der Österreichischen Forschungsförderungsgesellschaft
FFG, 2012, dostupné z:
https://www.ffg.at/sites/default/files/allgemeine_downloads/ffg%20%20allgemein/publikationen/ffg-jahresbericht_2011_final_webaufloesung.pdf

Dinges, Michael; National Report on Public Project Funding, 2006, www: <http://www.enid-europe.org/PRIME/documents/Funding-Austria-final.pdf>

Devilla Donoly, *Welcome Address given at the conference "Evaluated – and then, Fteval 2009*

Bundesministerium für Finanzen; Austrian stability programme; 2000;
http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/20_scps/1999-00/01_programme/at_1999-12-01_sp_en.pdf

FTEVAL, Evaluated – what next?, sborník z konference, dostupný z <http://www.fteval.at/upload/NL33.pdf>

4 Itálie

Vývoj za posledních 10 let

Do roku 2010 tvořily systém hodnocení výzkumné činnosti v Itálii 3 základní pilíře. Hlavním byl Výbor pro hodnocení výzkumu CIVR (*Comitato di Indirizzo per la Valutazione della Ricerca*)²¹ zřízený pod Ministerstvem školství, univerzit a výzkumu – *Ministry of Education, University and Research* (MIUR) – s názvem (CIVR). Výbor CIVR tvořilo sedm expertů jmenovaných vládou (ti si volili svého předsedu), měl svůj vlastní rozpočet a mohl navíc spolupracovat s externími experty (včetně zahraničních). Druhý pilíř tvořily panely/skupiny obvykle pěti až devíti odborníků reprezentující příslušnou vědeckou oblast a zřizované rovněž pod Ministerstvem školství, univerzit a výzkumu (MIUR), tzv. *Area and project Panels* (v případech různorodějších oblastí či projektů mohly být navíc ustaveny dílčí panely/skupiny se zvláštními odbornými znalostmi). Kritéria a obecné zásady pro ustavení odborných panelů/skupin a možných dílčích panelů/skupin stanovoval hlavní výbor CIVR společně se členy vědecké obce (CRUI²², CUN²³, výzkumné instituce, atd.). Stejně jako ve výboru CIVR si jmenovaní odborníci volili svého předsedu a měli k dispozici svůj vlastní rozpočet. Třetím pilířem byly hodnotící komise, jejichž členové byli nominováni výzkumnými organizacemi v souladu s jejich statutem a existujícím italským právem, tzv. *Evaluation Committees/Nuclei*.

V roce 2010 byla Ministerstvem školství, univerzit a výzkumu (MIUR) zřízena samostatná nezávislá Národní agentura pro hodnocení univerzit a výzkumných organizací ANVUR (*Agenzia Nazionale di Valutazione del sistema Universitario e della Ricerca*)²⁴, jejíž činnost vychází z dosavadních pozitivních zkušeností Výboru pro hodnocení výzkumu CIVR. Klíčovou prioritou agentury ANVUR je snaha o vytvoření a implementaci efektivního systému hodnocení výsledků vzdělávací a výzkumné činnosti univerzit a veřejných výzkumných organizací a také podílení se na tvorbě a realizaci veřejných politik v oblasti výzkumu a vzdělávání.

Institucionální kontext – forma institucionálního zabezpečení

ANVUR je nezávislá veřejná agentura zaměřená na objektivní nestranné hodnocení kvality vědecké činnosti vysokých škol a výzkumných organizací. Hlavním cílem agentury je, prostřednictvím realizovaného hodnocení, přispívat ke zlepšování úrovně systému výzkumu a vysokoškolského vzdělávání a zajišťovat přesné, robustní a transparentní údaje pro kvalifikovaná a podložená rozhodnutí s cílem podporovat vynikající kvalitu, zvyšovat průměrnou kvalitu systému, racionálně využívat lidské a finanční zdroje a podporovat a rozvíjet proces internacionalizace.

---

²¹ *Committee for the Evaluation of Research* (CIVR)

²² *Conference of Rectors of Italian Universities* (CRUI)

²³ *National University Committee* (CUN)

²⁴ *National Agency for the Evaluation of Universities and Research Institutes* (ANVUR)

Stručný popis instituce

ANVUR poskytuje informace potřebné pro vytváření veřejných politik. Hodnotí procesy, výsledky a výstupy vzdělávací a výzkumné činnosti (včetně technologického transferu). Dále definuje kritéria a metody pro hodnocení výzkumných organizací a vysokých škol, stanovuje pravidla pro sebehodnocení prováděná vysokými školami a výzkumnými organizacemi a zveřejňuje jejich výsledky. Pro Ministerstvo školství, univerzit a výzkumu (MIUR) zpracovává hodnocení kvantitativních a kvalitativních požadavků na zakládání nových vysokoškolských institucí nebo na zastavení činnosti institucí (případně pouze vzdělávacích kurzů) stávajících. Na žádost ministerstva stanovuje také pravidla pro rozdělování veřejných finančních prostředků, hodnocení veřejných programů na podporu vzdělávání, výzkumu a inovací a veřejného financování těchto činností.

1. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Národní agentura pro hodnocení univerzit a výzkumných organizací ANVUR vznikla jako vládní agentura na základě vyhlášky/nařízení prezidenta republiky č. S 1 76 02 2010 ze dne 1. února 2010 a svoji činnost zahájila dne 2. května 2011. Agentura je pod dohledem vlády a její činnost a zasazení do mezinárodního kontextu hodnocení jsou pravidelně hodnoceny komisí složenou z mezinárodních odborníků.

2. Poslání instituce

Činnost agentury ANVUR musí být vzhledem k jejímu statutu nezávislá, nestranná, transparentní, profesionální a veřejná. Úkolem agentury je dohlížet na národní veřejný systém hodnocení kvality vysokých škol, veřejných výzkumných organizací a soukromých příjemců veřejných finančních prostředků, což zahrnuje tři hlavní činnosti. Za prvé externí hodnocení činnosti vysokých škol a výzkumných organizací, které jsou financovány z veřejných finančních prostředků. Za druhé dohled nad interním/vnitřním sebehodnocením vysokých škol a výzkumných organizací. A za třetí hodnocení veřejných programů na podporu a financování výzkumu a inovací. Agentura ANVUR hraje navíc roli národní agentury pro zajišťování kvality ve smyslu evropských dohod v oblasti vysokoškolského vzdělávání a výzkumu. Agentura spolupracuje s evropskými i jinými mezinárodními orgány, agenturami a vládami jiných zemí a sdílí s nimi národní i mezinárodní informace a zkušenosti za účelem rozvoje vlastní institucionální strategie.

Jako výsledek své činnosti vypracovává agentura jednou za dva roky zprávu o stavu univerzitního systému, kterou ministr předkládá parlamentu, předsedovi vlády a mezivládnímu výboru pro hospodářské plánování.

3. Působnost

Agentura ANVUR provádí svoji činnost na celonárodní úrovni a plní své úkoly ve vztahu k vládě, veřejným výzkumným organizacím i vysokým školám. Agentura má v souladu se zákonem o zpracování osobních údajů přístup do databází a dalších informačních zdrojů Ministerstva školství, univerzit a výzkumu (MIUR). Vysoké školy i výzkumné organizace mají povinnost zpřístupňovat veškeré údaje a významné informace, které agentura vyžaduje pro účely své analýzy a hodnocení, a umožnit přístup do svých databází. Na druhé straně hodnocené instituce mají právo požádat o přezkoumání hodnotících zpráv vypracovaných a schválených agenturou ANVUR.

4. Organizační schéma

Z hlediska organizačního má agentura ANVUR svého předsedu (*President*), představenstvo (*Board of Directors*) a dozorčí radu (*Board of Auditors*). Všichni členové těchto orgánů jsou ve funkci po dobu čtyř let a po uplynutí této doby již nemohou být znovu jmenováni. Řízení/management agentury probíhá pod dohledem ředitele (*Director*).

Jmenování členů orgánů agentury se provádí ve čtyřech krocích:

- a. Ministerstvo školství, univerzit a výzkumu (MIUR) nejprve jmenuje výběrovou komisi složenou z uznávaných vysoce kvalifikovaných odborníků, kteří navrhnou členy orgánů agentury ANVUR;
- b. Ministerstvo školství, univerzit a výzkumu (MIUR) vyzývá kandidáty na členy orgánů, aby se zúčastnili výběrového řízení;
- c. Ustavená výběrová komise analyzuje životopisy kandidátů a seznam vybraných jmen (10 až 15) předává Ministerstvu školství, univerzit a výzkumu (MIUR) s tím, že tyto kandidáty navrhuje na členy orgánů agentury ANVUR;
- d. Z předloženého seznamu jmen Ministerstvo školství, univerzit a výzkumu (MIUR) vybírá a jmenuje členy orgánů agentury ANVUR. Na prvním setkání si následně jmenování členové orgánů volí předsedu agentury ANVUR.

Členové představenstva jsou jmenováni legislativním nařízením prezidenta republiky na návrh ministra a po konzultaci s příslušnými parlamentními výbory. Členy představenstva musí být vždy alespoň dva muži a alespoň dvě ženy.

Dále je v rámci agentury ANVUR vytvořeno 14 panelů/skupin expertů (složených z národně i mezinárodně uznávaných odborníků) pro 14 vědecko-disciplinárních oblastí definovaných výborem italských univerzit CUN (viz tabulka). Členové panelů se vedle samotného hodnocení výsledků výzkumné činnosti ve svých vědních oblastech podílejí také na definování kritérií tohoto hodnocení.

Scientific-disciplinary Areas	
01	Mathematics and computer sciences
02	Physics
03	Chemistry
04	Earth sciences
05	Biology
06	Medical sciences
07	Agronomy and veterinary sciences
08	Civil engineering and architecture
09	Industrial engineering and informatics
10	Philological-literary and historical-artistic sciences
11	Historical, philosophical, pedagogic, and psychological sciences
12	Law sciences
13	Economics and statistics
14	Political and social sciences

5. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Jmenování členů výkonných orgánů agentury ANVUR je neslučitelné s pracovním poměrem, (a to i nepřímo), v institucích, které mají být hodnoceny, a členové výkonných orgánů agentury navíc nemohou být členy hodnotících komisí ani být příjemci veřejných finančních prostředků na výzkum. To zaručuje dodržování základních etických pravidel o střetu zájmů.

Členové agentury a případní externí spolupracovníci se při výkonu úkolů a povinností jim svěřených drží zásady loajality, nezávislosti, nestrannosti, rovnosti příležitostí a respektu k rozmanitosti pohlaví, profesionality, diskrétnosti, transparentnosti a integrity.

6. Finanční náklady

Výše hrubého ročního příjmu členů agentury ANVUR:

Předseda (*Stefano Fantoni*) = 210 000 €

Zástupce předsedy (*Luisa Ribolzi*) = 178 500 €

5 členů představenstva (*Sergio Benedetto, Andrea Bonaccorsi, Massimo Castagnaro, Fiorella Padoa Schioppa Kostoris, Giuseppe Novelli*) = 5 x 178 500 € = 892 500 €

Ředitel (*Roberto Torrini*) = 142 849 €

Oblastní manažer pro hodnocení vysokých škol (*Alessio Ancaiani*) = 85 679 €

Oblastní manažer pro administrativu a účetnictví (*Valter Brancati*) = 89 036 €

Vedoucí oblasti pro hodnocení výzkumu (*Marco Malgarini*) = 85 679 €

Rizika a kritika dosavadního působení (domácí i zahraniční)

S ohledem na nedávné zřízení agentury ANVUR nebylo dosud hodnocení její činnosti realizováno. Úkolem agentury ANVUR je provádět hodnocení vzdělávací a výzkumné činnosti na vysokých školách, na jehož základě je vysokým školám rozdělována část veřejných finančních prostředků. Agentura ANVUR je rovněž odpovědná za to, že všechny veřejné výzkumné fondy jsou distribuovány prostřednictvím *peer review*. Vědečtí pracovníci v Itálii doufají, že nově nastolený konkurenční proces financování zlepší dosavadní výzkumné standardy v zemi.

Literatura a zdroje

CIVR (2006): *Guidelines for Research Evaluation*.

MINISTERO DELL'ECONOMIA E DELLE FINANZE, DIPARTIMENTO DEL TESORO (2012): *OECD ECONOMIC SURVEY MISSION TO ITALY 18-22 JUNE 2012*

Raffaella Simili: *Evaluation in Italy*

Valutazione della Qualità della Ricerca (VQR) 2004-2010

<http://www.anvur.org/>

<http://www.civr.miur.it/>

5 Nizozemsko

Vláda řídí sektor VaV tzv. lehkým dotekem (light touch). Ve srovnání s jinými zeměmi se holandský systém se vyznačuje vysokou mírou autonomie univerzit a výzkumných institucí. Role vlády a specificky Ministerstva školství, kultury a vědy v oblasti strategie a plánování je slabá (Dawson et al. 2009: 26).

Hodnocení výzkumu v Nizozemí probíhá pouze ve veřejném sektoru (veřejné univerzity, veřejné výzkumné instituce a jejich zřizovatelé). Kontrola kvality a hodnocení výzkumu v Nizozemí nemá dopad na financování výzkumu. Stávající systém hodnocení na základě Standardního evaluačního protokolu (SEP) je rutinní záležitostí a je obecně přijímáno (van der Meulen 2012: 56).

Vývoj za posledních 10 let

Základní informace

V Nizozemí je 13 výzkumných univerzit: devíti obecných, tří technických, Zemědělské univerzity ve Wageningenu, která je financována Ministerstvem zemědělství, přírody a kvality potravin, a Otevřená univerzita pro distanční vzdělávání (Ministry 2009:112). Hodnocení výzkumu probíhá na 13 univerzitách (kromě Otevřené univerzity z důvodu jejího specifického zaměření) a ústavech Nizozemské výzkumné rady (NWO) a Královské nizozemské akademie umění a věd (KNAW) (van der Meulen 2012: 50). Na VaV bylo v roce 2007 vynaloženo 1,7 % HDP. Vládní investice od VaV od roku 1990 stabilně klesaly (z 1,05 % v roce 1999 na 0,67 % v roce 2007 a 0,63 % v roce 2008). Soukromý sektor investoval stabilně kolem 1 % (1,01 % v roce 2003, 1,03 % v roce 2007), poté jeho investice začaly klesat (Ministry 2009: 157). V roce 2009 dosáhly výdaje na VaV 1,82 % HDP, přičemž poprvé od roku 1993 vynaložil veřejný sektor více než soukromý, když investice soukromého sektoru mezi lety 2008 a 2009 klesly o 10 %. V roce 2010 činily výdaje na VaV 1,83 % HDP, přičemž soukromý sektor vynaložil 0,87 HDP. Celkem 11 % výdajů na VaV pochází ze zahraničí.

Výzkumné univerzity provádějí cca 27 % výzkumu v Nizozemí a cca 80 % financí získávají přímo či nepřímo od vlády. Veřejné výzkumné instituce provádějí 13 % výzkumu. Jde o NWO a KNAP a jejich ústavy (základní výzkum), TNO a jeho ústavy (aplikovaný výzkum), velké technologické ústavy (GTI), ústavy v zemědělském výzkumu (DLO) a sektorové výzkumné ústavy. Tyto ústavy jsou z cca 2 třetin financovány vládou, ale jsou mezi nimi rozdíly. Soukromé společnosti provádějí v Nizozemí většinu výzkumu – v roce 2007 60 %, v roce 2009 47 % VaV. Téměř 80 % soukromého výzkumu se provádí v průmyslu, necelých 20 % ve službách.

Z hlediska lidských zdrojů pracovalo ve veřejném VaV v roce 2009 45 538 FTE, z čehož 75 % v univerzitním a 25 % ve veřejném výzkumném sektoru (v roce 1995 šlo o poměr 60 : 40) (Statistics Netherlands 2011: 160). Pro srovnání v soukromém sektoru v roce 2009 pracovalo 42 336 FTE (ibid.: 147)

Hodnocení v historickém pohledu

- Fáze 1 (70. léta): ad hoc výbory

První snaha o hodnocení univerzitního výzkumu se v Nizozemí objevila v roce 1969, kdy Advisory Council for Science Policy (RAWB)²⁵ doporučil ustavení ad hoc výborů pro hodnocení „povahy a vhodnosti výzkumu financovaného vládou v určených oblastech výzkumu“ (van der Meulen 2007: 193). V 70. letech 20. století byly ustaveny tři výbory (vzdělávání, sociální politika a environmentální plánování). V roce 1976 se pozornost obrátila k přírodním vědám a výbory byly založeny pro oblast chemie, biochemie, biologie a fyziky. V polovině 80. let byly ustaveny výbory pro ekonomické vědy, právo, filozofii, pedagogiku, sociologii, politologii a teologii. Jak uvádí van der Meulen, tento první pokus o hodnocení „začal bez jasné představy o tom, kdo by měl hodnocení provádět, jak by takové hodnocení mělo probíhat a jakou funkci by jeho výsledky měly mít“ (2007: 193).

- Fáze 2 (80. léta): výzkumné programy

Druhá fáze hodnocení přišla v návaznosti na ustavení nového finančního schématu pro univerzitní výzkum, které Ministerstvo školství a věd ohlásilo v roce 1979. Systém „podmíněného financování“ výzkumných programů byl uveden v život v roce 1982 a začal platit od roku 1983. Jeho cílem mělo být „učinit výzkum efektivnější a společensky relevantnější“ (Geuna a Martin 2003: 283). V rámci této změny bylo financování univerzit rozděleno na část A (výuka) a část B (výzkum). Programy byly hodnoceny ex ante hodnotícími výbory procedurou peer review. Výbory hodnotily vědeckou kvalitu a společenskou relevanci, ale neexistovaly žádné směrnice nebo instrukce, jak tyto dvě kategorie hodnotit. Nejistota ohledně toho, jak a co hodnotit tedy pokračovala. V roce 1985 si univerzity vyjednály změnu systému a v roce 1987 bylo zahájeno druhé kolo hodnocení. Hodnocení bylo navázáno na financování univerzit. Zavedení výzkumných programů proměnilo organizaci univerzitního výzkumu (van der Meulen 2007: 195). Univerzitními manažery bylo toto hodnocení vnímáno jako příležitost pro správu univerzitního výzkumu, nicméně univerzity považovaly hodnocení za omezené a trvaly na plné odpovědnosti za systém hodnocení. Tato procedura ovšem nevedla k realokaci finančních zdrojů mezi univerzitami (Leisytė 2007: 118).

- Fáze 3 (od 90. let): standardní evaluační protokol

V roce 1992 se Ministerstvo školství, kultury a vědy dohodlo s Asociací univerzit v Nizozemí (VSNU), že VSNU zavede systém „Hodnocení kvality výzkumu“ (Quality Assessment of Research). V roce 1993 byl systém podmíněného financování nahrazen systémem HOBEEK (*Hoger Onderwijs BEKostigingsmodel*) neboli vysokoškolského finančního modelu. VSNU se stala odpovědnou za hodnocení universitního výzkumu jako součást nového „kontraktu“ Autonomie a kvalita mezi vládou vysokoškolskými institucemi (van der Meulen 2012: 50). Národní hodnocení probíhalo na úrovni disciplín v čtyřletých cyklech. V roce 1993 začalo první pilotní hodnocení vybrané skupiny disciplín. Pro každou disciplínu VSNU ve spolupráci s Královskou nizozemskou akademií umění a věd (KNAW) ustavila Hodnotící komise

---

²⁵ Výbor byl založen v roce 1966 (Leisytė 2008: 117).

(Review Committee) sestávající z pěti až sedmi expertů (hodnocení se totiž nevztahovalo pouze na univerzity, ale i na ústavy NWO a KNAW). Předsedou byl buď nizozemský expert, nebo cizí expert obeznámený s nizozemskou scénou. Aby byla zajištěna nestrannost, byli členové hodnotících výborů povětšinou cizinci. Z tohoto důvodu probíhalo hodnocení v angličtině a výsledky byly také publikovány v angličtině (Geuna a Martin 2003: 284). Hodnocení probíhalo v těchto kategoriích: akademický personál, cíl programu a výzkumný záměr, obsah programů a hlavní výsledky, publikace, pět vybraných nejlepších publikací a další indikátory kvality a reputace (patenty, zvané přednášky atd.) (ibid.: 285). Komise v rámci hodnocení navštěvovaly hodnocené instituce a dělaly rozhovory s vedoucími programů. Kde to bylo možné, si nechaly vypracovat bibliometrické analýzy. Hodnocení bylo posléze vypracováno v kategoriích: vědecká kvalita, vědecká produktivita, vědecká relevance a dlouhodobá udržitelnost pro výzkum, publikace, koherenci a pokračování výzkumu. Hodnocení probíhalo na pětibodové škále. Protože hodnocení není navázáno na financování, může probíhat v několikaletých cyklech (v prvním kole hodnocení, které bylo ukončeno v roce 1998, bylo hodnoceno 27 disciplín). Druhé kolo hodnocení v letech 1999 až 2002 zachovalo stejný rámec, ale byla zde větší možnost hodnotit instituce vzhledem k jejich rozdílným posláním (hodnocení kvality a produktivity ale bylo nadále hodnoceno podle stejného standardu) (ibid.: 285).

Od roku 2003 si hodnocení zajišťují samy univerzity a výzkumné organizace na základě Standardního evaluačního protokolu, tzv. Standard Evaluation Protocol (SEP) (Dawson et al 2009: 67, van der Meulen 2012: 50). Tento protokol společně vytváří VSNU ve spolupráci s NWO a KNAW (van der Meulen 2007: 192). SEP klade důraz na mezinárodní pozici institucí a výzkumných skupin a je periodicky přezkoumáván nezávislým expertním výborem. Hodnocení kvality nemá žádný dopad na rozdělení financí a rozpočet na výzkum a jen omezený dopad na výzkumné politiky univerzit a dalších výzkumných institucí (ibid.).²⁶

Externí hodnocení na základě SEP probíhá každých šest let, přičemž každé tři roky je uspořádáno interní mid-term review. Hodnocení sestává ze sebeevaluační zprávy, externího hodnocení hodnotícího panelu a návštěvy v instituci, na základě čehož je vypracována hodnotící zpráva. Peer review je základní evaluační technikou procedury SEP. Pro zvýšení formalizace a standardizace byly zavedena společná evaluační měřítka.

Ve své zprávě Assessment Committee KNAW (Academy 2008: 8) uvádí, že od zavedení národního hodnocení (již od zavedení systému Podmíněného financování v polovině 80. let) se kvalita výzkumu zvýšila a hodnocení v tomto sehrálo roli. Van der Meulen (2007) zároveň ale dokumentuje, jak se měnila měřítka kvality. Zatímco hodnocení ad hoc výbory v 70. letech považovalo i v oboru, jako je chemie, za relevantní výsledky publikované v národním jazyce jako „legitimní reflexi národní role chemického výzkumu na univerzitách“ (van der Meulen 2007: 201) v nizozemských časopisech, současný systém tyto výstupy nevnímá jako přínos ke kvalitě a zaměřuje se na mezinárodní publikace. Bez zajímavosti není ani to, že výbor pro chemické vědy provádějící hodnocení v 70. letech považoval britské, americké a kanadské

---

²⁶ Ministerstvo školství, kultury a vědy se v 90. letech 20. století snažilo zavést další kompetitivní aspekty do systému financování. Chtělo např. zavést tzv. „hlubokou strategii“ zacílenou na financování nejlepších univerzit po dobu pěti let. V roce 1998 bylo dokonce vybráno i šest univerzit, které by se programu účastnily. Kvůli silné resistenci ze strany univerzitního sektoru byl program zrušen (Leislyte 2008: 119).

časopisy v angličtině za „národní“ časopisy publikované v té které zemi a zvažoval, zda je vůbec do hodnocení zahrnout (van der Meulen 2007: 194).

SEP byl vypracován v roce 1994 a dále aktualizován v roce 1998 pro druhé kolo a třetí kolo v roce 2003. První dvě kola hodnocení byla prováděna na státní úrovni na úrovni disciplín. V třetím kole se hodnocení posunulo na institucionální úroveň jednotlivých univerzit (a cyklus se změnil ze čtyřletého na šestiletý). Z tohoto důvodu jen v omezené míře probíhají společná hodnocení několika univerzit dohromady. Třetí kolo hodnocení bylo založené na těchto kritériích: kvalita, produktivita, relevance a realizovatelnosti (viability) na pětibodové škále od 1 do 5 (nedostatečně, dostatečně, dobře, velmi dobře a vynikající) (van Steen 2008: 14-15). V současné době probíhá čtvrté kolo hodnocení výzkumu na základě SEP 2009–2015.

Institucionální kontext – forma institucionálního zabezpečení

Jak již bylo uvedeno, hodnocení se provádí na základě tzv. Standardního evaluačního protokolu (Standard Evaluation Protocol, SEP), který vytváří Asociace holandských univerzit (VSNU), Královská nizozemská akademie umění a věd (KNAW) a Nizozemská organizace pro vědecký výzkum (NWO). Veškeré instituce, které spadají do jurisdikce těchto tří organizací, jsou hodnoceny systémem SEP. Cílem SEP je poskytnout společné směrnice pro evaluaci a zlepšení výzkumu a výzkumné politiky (Key Perspectives 2009:16).

Externí hodnocení dle SEP je prováděno každých šest let nezávislými výbory na pozvání fakultních děkanů a vedoucích institucí a účastní se jich mezinárodně uznávaní odborníci v daném oboru. Kromě tohoto externího hodnocení probíhá každé tři roky interní hodnocení.

V nizozemském hodnocení:

- nejde o srovnávací hodnocení, neboť university mezi sebou nesoutěží o finance,
- jde z velké části o kvalitativní hodnocení,
- -financování nezávisí na výsledku hodnotícího procesu (Key perspectives 2009:18).

Hodnocení probíhá ve čtyřech kritériích:

- kvalita (včetně mezinárodního akademického věhlasu a školení PhD),
- produktivita (vztah mezi vstupy a výstupy, v mnoha oblastech je použita bibliometrika),
- společenská relevance (včetně valorizace) – jde o nejkontroverznější kritérium, v současné době probíhá projekt ERiC²⁷, kterého se účastní zainteresované organizace a jeho cílem je navrhnout systém, jak hodnotit relevanci (viz ERiC 2010),
- životnost a udržitelnost (schopnost dostatečně reagovat na změny v systému).

---

²⁷http://www.eric-project.nl/nwohome.nsf/pages/NWOA_6TZJ28.

Stručný popis instituce

1. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Systém hodnocení SEP je vytvářen společně Asociací holandských univerzit (VSNU), Královskou nizozemskou akademií umění a věd (KNAW) a Nizozemskou organizací pro vědecký výzkum (NWO).

Relevantní legislativa

- Systém řízení nizozemských univerzit je dán Zákonem o vysokém školství a vědeckém výzkum z roku 1992(The Higher Education and Research Act, WHW), který kromě jiného řeší otázku plánování, financování, administrace a organizace výzkumných univerzit. Reforma interního řízení z roku 1997 přinesla změny na všech úrovních interního systému řízení a vedle ke zvýšení institucionální autonomie.
- Zákon o NWO
- KNAW byl přiznán status právnické osoby novelou Zákona o vysokém školství a vědeckém výzkum z roku 1996

2. Poslání instituce

SEP poskytuje společné směrnice pro hodnocení a zvyšování kvality výzkumu a vědní politiky na základě expertního hodnocení. Jeho dva hlavní cíle jsou:

1. Zlepšit výzkumnou kvalitu na základě externího peer review, včetně vědecké a společenské relevance výzkumu, politiky výzkumu a řízení výzkumu.
2. Zajistit vykazatelnost vůči radám výzkumných organizací, poskytovatelům, vládě a společnosti jako celku. (SEP 2009–2015)

Poslání VSNU, KNAW a NWO

VSNU Asociace holandských univerzit

VSNU zastupuje sdílené zájmy 14 výzkumných univerzit v Nizozemí v oblasti výzkumu, vzdělávání, transferu znalostí, obchodu, správy lidských zdrojů a mezinárodní politiky.

Mezi hlavní poslání VSNU patří:

- hájit společné zájmy univerzit vůči holandským a evropským politikům, vládám a organizacím občanské společnosti s cílem vytvořit fórum pro diskusi tak, aby bylo možné vytvářet společné postupy,
- poskytovat veškeré druhy služeb a informací,
- sloužit jako organizace pro zaměstnavatele účastí v diskusích s vládou a zaměstnaneckými organizacemi ve věcech zaměstnaneckých podmínek v univerzitním sektoru (sektor odpovědný za 52,000 zaměstnanců).

VSNU zaměstnává cca 40 osob. Asociaci spravuje manažerský tým, který sestává z generálního sekretáře a vedoucích jednotlivých oddělení. (Zdroj: webové stránky VSNU)

KNAW Královská nizozemská akademie umění a věd

KNAW má toto poslání: „*Jakofórum, svědomí a hlas umění a věd v Nizozemí podporuje Akademie kvalitu vědecké a akademické práce a snaží se zajistit, aby holandští akademici a vědci mohli přinášet nejlepší výsledky kulturnímu, sociálnímu a ekonomickému rozvoji holandské společnosti.*“

KNAW je asociací vědců zvolených do KNAW na základě jejich úspěchů a je nezávislým poradním orgánem nejvyšší kvality. KNAW dlouhodobě poskytuje rady vládě a její poradní role je ustavena v Zákoně o vysokém školství a vědeckém výzkumu. Řízení a struktura KNAW je dána Směrnicí o akademii (Regulations governing the Academy) z roku 2006. Tato směrnice vychází ze Zákona o vyšším vzdělávání a vědeckém výzkumu. Statutárním posláním KNAW dle Sekce 1.5 Zákona je:

„Královská nizozemská akademie umění a věd funguje v oblasti vědeckého výzkumu. V každém případě:

- podporuje výměnu myšlenek a informací mezi svými členy a dalšími osobami v oblasti vědeckého snažení a ve vědeckých institucích,
- radí vládě, buď na vyžádání, nebo ve své vlastní iniciativě, ve věcech vědeckého snažení a
- podporuje vědecké snažení tím, že realizuje aktivity na tomto poli nebo takové aktivity iniciuje.“

KNAW funguje jako fórum pro vědu ve společnosti, monitoruje kvalitu vědy, poskytuje rady ve věcech vědeckého snažení a podporuje národní a mezinárodní vědeckou spolupráci. Je zastřešující organizací 17 institutů, které provádějí výzkum v přírodních, sociálních a humanitních vědách. KNAW má 200 členů a 250 „odpočívajících“ členů (na 65 let).

Pro plnění své poradní role KNAW ustavilo několik Poradních rad, které sestávají z vedoucích expertů, kteří mohou být členy KNAW nebo jde o jiné vědce. Činnost Poradních rad zabezpečuje Kancelář Akademie. Poradní rady také hrají důležitou roli ve foresight studiích připravovaných KNAW. Rozpočet KNAW je cca 130 mil. EUR, z čehož většina (84 % v roce 2006) bylo vynaloženo na vědecký výzkum a správu sbírek a na zpřístupňování těchto sbírek.

NWO Nizozemská organizace pro vědecký výzkum

NWO, nizozemská výzkumná rada, je nejdůležitějším finančním poskytovatelem kompetitivního financování na základní a strategický výzkum. Je veřejnou právnickou osobou a její odpovědnosti a práva jsou dána Zákonem o NWO (Leisyté 2007: 109).

Posláním NWO je:

- podporovat kvalitu a inovace ve vědeckém výzkumu a iniciovat a podporovat vývoj ve vědeckém výzkumu,
- tuto činnost realizovat prostřednictvím poskytování financí,
- podporovat diseminaci výzkumných výsledků,
- zaměřuje se primárně na univerzitní výzkum.

Rozpočet NWO je cca 500 mil. EUR NWO je nezávislým administrativním orgánem s odpovědností vůči Ministerstvu školství, kultury a vědy. Ministr schvaluje rozpočet NWO a odpovídá na strategický plán NWO. NWO funguje primárně

jako poskytovatel financí. Ty jsou distribuovány na základě návrhů projektů a programů v rámci tzv. druhé linie financování jak univerzitám, tak devíti ústavům NWO i dalším výzkumným ústavům. NWO financuje primárně základní výzkumu, ale prostřednictvím STW Technology Foundation financuje i aplikačně zaměřený (vědeckotechnický) výzkum.

3. Působnost

Systém hodnocení SEP je používán pro hodnocení výzkumné kvality všech institucí spadajících do působnosti VSNU, KNAW a NWO.

Hodnocení SEP se zaměřuje na tři hlavní charakteristiky:

- dvě úrovně hodnocení: hodnocení probíhá na dvou úrovních výzkumné organizace, na úrovni instituce (tj. fakulty nebo výzkumné školy) a na úrovni výzkumných skupin nebo programů
- tři klíčové úkoly výzkumných organizací: produkce výsledků pro akademickou komunitu, produkce výsledků relevantních pro společnost a výchova další generace výzkumníků (PhD výchova) (Arnold et al. 2011: 78)

4. Organizační schéma

Externí hodnocení SEP probíhá každých šest let a sestává ze sebeevaluace, externího zhodnocení a návštěvy hodnotící komise. Každé tři roky probíhá interní sebehodnocení mezi dvě externími hodnoceními. SEP udává hodnotící kritéria, minimální požadované informace a procedury pro externí hodnocení. Po návštěvě hodnotící výbor vypracuje zprávu o svých zjištěních, které je předána radě posuzované instituce. Rada tuto zprávu po její interní diskusi publikuje. Evaluační zpráva a pozice rady společně ustavují výsledek hodnocení. Rada též formuluje pozici týkající se implementace doporučení hodnotící komise.

Během šestiletého hodnocího cyklu nezávislý expertní výbor (tzv. the MetaEvaluation Committee) reviduje SEP a procesy hodnocení kvality výzkumu. Tento přezkum společně organizují KNAW, NWO a VSNU. Poslední toto zhodnocení proběhlo v roce 2008 a jeho výsledky se promítly do SEP 2009–2015. Další přezkum proběhne v roce 2013. Výsledky přezkumu jsou zveřejňovány. (Arnold et al. 2011: 77)

Rozvrh plánovaných hodnocení

Na začátku a během evaluačního cyklu poskytne každá univerzita, KNAW a NWO obecný rozvrh, kde jsou uvedeny výzkumné jednotky spadající do jurisdikce té které organizace, které budou během tohoto období hodnoceny, a kdy toto hodnocení proběhne. KNAW, NWO a univerzity ve svých výročních zprávách uvádějí přehled jednotek, které byly hodnoceny daný rok a výsledky, které z tohoto hodnocení vyplývají pro radu instituce.

5. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Řídící orgány KNAW, NWO a univerzit určí jednotky, které budou hodnoceny, a navrhnout rozvrh všech hodnocení. Řídící rady univerzit jsou dále odpovědné za plánování jednotlivých hodnocení. Na počátky externího hodnotícího procesu rada poskytne tzv. plánovací dokument. Ten obsahuje hlavní kroky, které budou podniknuty od počátku sebehodnocení až k mid-term review. Tento dokument obsahuje:

- organizaci sebehodnotící zprávy a další dokumentaci, např. výsledky předchozího mid-term review a další relevantní výsledky evaluace,
- složení externího hodnotícího výboru,
- plán hodnotících návštěv v instituci,
- publikaci výsledků hodnocení,
- následné kroky po hodnocení.

Hodnocená jednotka zajistí sebehodnotící dokument, včetně analýzy SWOT, který musí schválit rada instituce. Poté, co je tato zpráva schválena, je postoupena externímu hodnotícímu výboru, a to nejpozději 4 týdny před návštěvou na místě. Rada instituce je odpovědná za výběr předsedy a složení externí hodnotící komise. Jednotka, která bude hodnocena, je vyzvána, aby navrhla členy do hodnotící komise. Rada instituce také může konzultovat další strany s cílem zajistit nestrannost a nezávislost předsedy hodnotící komise a jejích členů. (Arnold et al. 2011, 79)

Rada instituce pro externí hodnotící komise vypracuje Terms of Reference. Tento dokument obsahuje informace o:

- hlavních cílech SEP (zlepšení kvality a relevance výzkumu a vykazatelnost),
- proceduru pro návštěvu na místě, včetně konečného programu inspekce,
- očekávání rady ve vztahu k hodnotící zprávě, včetně použití pětibodové hodnotící škály na institucionální rovině.

6. Finanční náklady

Na webových stránkách KNAW, NWO a VSNU ani na stránkách jednotlivých univerzit, kde jsou dostupné hodnotící zprávy, nejsou dostupné žádné informace o finančních nákladech na (sebe)hodnocení. Vzhledem k tomu, že hodnocení zajišťují samy univerzity a veřejné výzkumné organizace, lze předpokládat, že hodnocení kryjí z vlastního rozpočtu.

Univerzity jsou financovány ve třech liniích:

1. přímé vládní financování na základě paušálu (institucionální),
2. nepřímé vládní financování prostřednictvím NWO a KNAW (kompetitivní),
3. kontraktní financování třetích stran, včetně firem a charit, a zahraniční zdroje financování (včetně EU) (Ministry 2008: 16-17).

První linie pokrývá většinu rozpočtu na výzkum, kolem 60 %, druhá linie pokrývá cca 12 % a třetí cca 25 %. V roce 2007 nizozemská vláda přesunula cca 100 mil. EUR z první linie do druhé tak, aby se zvýšil objem na kompetitivní financování. Vzhledem k tomu, že univerzity musejí v rámci tzv. „matching“ na každé 1 EUR kompetitivního financování poskytnout 0,84 centů ze svého rozpočtu, tento přesun financí z první do druhé linie vytváří ekonomický tlak na univerzity, neboť se snížilo blokové financování a narostl objem prostředků, o které se soutěží.

Rizika a kritika dosavadního působení (domácí i zahraniční)

Studie uvádějí poměrně vysokou míru podpory systému hodnocení nizozemských universit (Academy 2008, Arnold et al. 2011, Key perspectives 2009, van der Meulen 2012: 56). Jako pozitiva jsou hodnocena kolegalita a hodnocení výzkumu z hlediska hodnocení jeho dopadů na společnost (Key perspectives 2009: 18-19).

1. Epistemické dopady

- standardizace pojmu výzkumné kvality
  - hodnocení kvality se posunuje směrem k hodnocení výstupů (publikace) a dopadu (citace)
  - protokoly nutí hodnocení do pětibodové škály, přestože hodnocení 5 v chemii a v sociologii bude pro hodnotitele znamenat jiné věci
- standardizace jednotky hodnocení:
  - Jednotky hodnocení s méně než 2 FTE obvykle získají nižší skóre hodnocení než větší týmy a programy
  - V sociálních a humanitních vědách po iniciálních protestech, že výzkumná skupina není relevantní jednotkou hodnocení v těchto oborech, došlo ke změně organizace výzkumu v těchto disciplínách (průměrná velikost jednotky hodnocení v sociologii byla v roce 12,5 FTE) (van der Meulen 2012: 53)

2. Manažerské dopady

- ustavení výzkumného programu nebo skupiny jako relevantní jednotky hodnocení a jako nástroje řízení univerzit
- univerzity využívají hodnocení interně pro diferenciaci (skóre nižší než 3 vede k reorganizaci nebo zrušení skupiny či programu)
- dobré výsledky hodnocení jsou dále využívány pro jiné účely – výhoda pro získávání kompetitivního financování, přístup k výzkumné spolupráci, získání klíčových pozic v oboru (van der Meulen 2012: 54)

3. Relevance a společenský dopad

Externí hodnocení ukazuje, že není jasná definice (společenské) „relevance“. SEP sice vyžaduje, aby hodnocení přihlíželo ke společenské a ekonomické relevanci, nicméně kritérium relevance se používá jak pro vědeckou tak společenskou relevanci. Akademický výbor pro zajištění kvality zdůrazňuje nutnost klást větší důraz na společenskou

relevanci (Arnold et al. 2011: 81). V současné době probíhá již zmíněný projekt ERiC, jenž má navrhnout systém hodnocení společenského dopadu. KNAW také vypracoval několik zpráv jako hodnotit prostřednictvím jiných kritérií než pouze bibliometrie, které budou brát v potaz různá poslání a strategie hodnocených jednotek. (van der Meulen 2012: 55).

4. Administrativní zátěž

Jedním z mála kritických aspektů, který zmiňují univerzitní administrátoři, je administrativní zátěž. Podpůrný personál neustále pracuje na vyplňování požadavků procesu hodnocení, také z důvodu, že se nehodnotí pouze univerzity jako celky, ale také jednotlivé výzkumné skupiny nebo výzkumné programy. Z tohoto důvodu byl upraven nový Standard Evaluation Protocol pro období 2009 až 2015 tak, že došlo k omezení velikosti sebehodnotící zprávy. Přesto se někteří administrátoři domnívají, že systém stále není optimální a že proces sebehodnocení je příliš zatěžující. (Key perspectives 2009: 19)

V roce 2008 vydala Královská nizozemská akademie umění a věd zprávu svého Akademického výboru pro zajištění kvality (Academy Committee for Quality Assurance) (Academy 2008), kde hodnotila systém hodnocení a Standard Evaluation Protocol používaný pro hodnocení. Kritické body této zprávy (viz dále body 5–8) byly vzaty v potaz při přípravě Standard Evaluation Protocol 2009–2015.

5. Nejasnost ohledně toho, jak je hodnocení využíváno

Na základě analýzy meta-evaluační komise sestávající se zástupců KNAW, VSNU a NWO, se objevila nespokojenost s tím, že je obtížné říci, co vlastně instituce s hodnocením dělají. KNAW sice na svých webových stránkách publikuje složku o hodnocení každé instituce, včetně stávající hodnotící zprávy a komentářů administrátorů, nicméně s hodnocením jako takovým lze jen obtížně pracovat, údajně kvůli tomu, že to neumožňuje finanční a pracovní právo a částečně z důvodu nerozhodnosti (Academy 2008: 12, Arnold et al. 2011: 81).

6. Další poskytovatelé používají jiné hodnotící nástroje

Akademický výbor pro zajištění kvality jako zásadní problém zmiňuje to, že hodnocení a hodnotící nástroj SEP není využíván dalšími poskytovateli. Tento problém byl již diagnostikován Ministerstvem vzdělání, kultury a vědy, když byl SEP poprvé zaváděn. Specifickým důvodem pro zavedení SEP bylo právě ukončit multiplicitu a diverzitu různých hodnocení. SEP explicitně uvádí, že údaje z hodnocení musí být použitelné po dobu tří let, to se ale v praxi neděje. Akademický výbor došel k názoru, že výzkum, výzkumníci a výzkumné skupiny jsou stále hodnoceny velice často a že hodnota jednotlivých hodnocení ve vztahu k sobě navzájem je minimálně nejasná. K tomu se váže problém, že finanční poskytovatelé pravidelně obcházejí SEP a používají vlastní protokoly. To vede k akumulaci procesů, které se liší a dále zatěžují výzkumníky, kteří z toho důvodu mají ještě méně času na svoji primární práci, výzkum. (Academy 2008: 12, Arnold et al. 2011: 81)

7. Jednotný proces hodnocení a disciplinární rozdíly (viz bod 1)

Anemický výbor také konstatoval, že se jednotlivé disciplíny a specializace liší ve své výzkumné praxi a jejím hodnocení. SEP do určité míry toto umožňuje brát v potaz, nicméně před SEP 2009-2015 se příliš zaměřoval na tradiční hodnotící kritéria (např. citace). Oblasti výzkumu, které se spíše zaměřují na společenské praktiky, tak byly znevýhodněny. Dále hlavní jednotkou hodnocení je výzkumný ústav nebo výzkumná skupina, výbor se ale domnívá, že v některých oblastech to není skupina, ale jednotlivci, kteří by měli být hodnoceni (Academy 2008: 18-19).

8. Různorodost hodnocených jednotek

Instituce samotné určují, jaká jednotka bude hodnocena a jaké aspekty společenské relevance a řízení instituce budou hodnoceny. To vede k tomu, že jsou hodnoceny různé jednotky od fakult (a částí fakult), výzkumné ústavy a výzkumné školy. Tato různorodost vede k tomu, že není možné provádět benchmarking institucí (Arnold et al. 2011: 81).

9. Typy výstupů

Nejsou jasně stanovená pravidla jak definovat vědecký článek, kapitolu v knize nebo knihu. Rozdíly se též objevují v důležitosti různých grantů. V této souvislosti se objevily ojedinělé názory, že do budoucna by měly být vypracovány jasné definice či dokonce seznamy časopisů (Klingemann 2005: 4).

10. Inlace

Celkové hodnocení institucí tak jednotlivých částí a programů je velice vysoké (většinou hodnota 4 nebo 5). Tento fakt může značit vysokou kvalitu nizozemského výzkumu, ale mohl by také naznačovat inflaci hodnocení. Nízké skóre zjevně poukazuje na suboptimální výkon, zatímco vysoké skóre nemusí nutně znamenat špičkovou výzkumnou skupinu (z mezinárodní perspektivy). (Arnold et al. 2011: 81)

11. Zpochybňování autority hodnotících výborů

Jako drobný problém bylo též zmíněno zpochybňování autority hodnotících výborů, zejména z důvodu vysoké specializace a toho, že ne všechny specializace jsou v tom kterém výboru zastoupeny. (Key perspectives 2009: 19)

12. Navázat hodnocení na financování

Minoritním názorem je, že výsledky hodnocení by měly být navázány na financování, aby se podpořila „koncentrace excelence“ oproti stávající situaci, která údajně vede k uniformitě standardů a může snižovat atraktivitu nizozemského výzkumného prostředí pro zahraniční výzkumníky. (Key perspectives 2009: 19, Arnold et al. 2011: 81)

- Arnold, Erik, Barbara Good, Fritz Ohler, Brigitte Tiefenthaler, Niki Vermeulen. 2011. *International Audit of Research, Development & Innovation in the Czech Republic. Final Report – 3 The Quality of Research, Institutional Funding and Research Evaluation in the Czech Republic and abroad*. Prague. Dostupné na http://www.technopolis-group.com/resources/downloads/reports/1315_CzAudit_FinalRep_3-Quality_of_Research_EM.pdf, staženo dne 12. 10. 2011.
- Dawson, James, Jan van Steen, Barend van der Meulen. 2009. *Science systems compared: A first description of governance innovations in six science systems*. The Hague: Rathenau Institute. Dostupné na http://www.rathenau.nl/uploads/tx_tferathenau/Science_Systems_Compared_Rathenau_Instituut_01.pdf, staženo dne 2. 7. 2012.
- Geuna, Aldo, Ben R. Martin. 2003. University Research Evaluation and Funding: An International Comparison. *Minerva* 41: 277–304.
- Key Perspectives Ltd. 2009. *A Comparative Review of Research Assessment Regimes in Five Countries and the Role of Libraries in the Research Assessment Process*. Report commissioned by OCLC Research. Dostupné na <http://www.oclc.org/research/publications/library/2009/2009-09.pdf>, staženo dne 3. 7. 2012.
- Leišytė, Ludvika. 2007. *University Governance and Academic Research. Case Studies of Research Units In Dutch And English Universities*. Doktorská práce. Dostupné na http://www.utwente.nl/mb/cheps/publications/publications/%202007/thesis_leisyte.pdf, staženo dne 3. 7. 2012.
- MacColl, John. 2010. *Research Assessment and the Role of the Library. A companion report to A Comparative Review of Research Assessment Regimes in Five Countries and the Role of Libraries in the Research Assessment Process*. Report produced by OCLC Research. Dostupné na: <http://www.oclc.org/research/publications/library/2010/2010-01.pdf>, navštíveno dne 24. 6. 2012.
- Masipa, Mochaki Deborah. 2010. *A Framework for the Evaluation of Research in South African Higher Education Institutions – Conceptual and methodological issues*. Stellenbosch: Stellenbosch University. Dostupné na <http://ir1.sun.ac.za/handle/10019.1/6812>, staženo dne 3. 7. 2012.
- Ministry of Education, Culture and Science. 2008. *The science system in the Netherlands. An organisational overview*. Dostupné www.government.nl/files/documents-and-publications/leaflets/2012/04/17/the-science-system-in-the-netherlands/the-science-system-in-the-netherlands-an-organisational-overview.pdf, staženo dne 2. 7. 2012.
- Statistics Netherlands. 2011. *ICT, knowledge and the economy*. Dostupné na <http://www.cbs.nl/en-GB/menu/themas/bedrijven/publicaties/publicaties/archief/2011/2011-ict-kennis-en-economie-2011-pub.htm>, staženo dne 3. 7. 2012.
- The Royal Netherlands Academy of Arts and Science. 2008. *Quality assurance in scientific research. From SEP to CEP: Balancing fairness and simplicity*. Amsterdam: Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences. Dostupné na http://www.knaw.nl/Content/Internet_KNAW/publicaties/pdf/20081095.pdf, staženo dne 2. 7. 2012.

- van der Meulen, Barend. 2012. The Netherlands. Twenty years of academic research audits. Pp. 49 - 56 in *Braucht Forschung Qualitätsmanagement?* Wien: Austrian Agency for Quality Assurance. Dostupné na <http://www.aqa.ac.at/download.673.braucht-forschung-qualit-tsmanagement.pdf>, staženo dne 3. 7. 2012.
- van der Meulen, Barend. 2007. Interfering Governance and Emerging Centres of Control: University Research Evaluation in the Netherlands. Pp. 191- 204 in Richard Whitley, Jochen Gläser (eds.). *The Changing Governance Of The Sciences. The Advent of Research Evaluation Systems*. Dordrecht: Springer.
- van Steen, Jan. *Facts and Figures: Universities in the Netherlands*. The Hague: Rathenau Institute. Dostupné na http://www.rathenau.nl/uploads/tx_tferathenau/NL_Universiteiten_EN_DEF_01.pdf, staženo dne 2. 7. 2012.

Zdroje

- ERIC. 2010. *Evaluating the societal relevance of academic research: A guide*. Den Haag: Rathenau Instituut, KNAW, VSNU, NWO, de HBO-raad. Dostupné na http://www.rathenau.nl/uploads/tx_tferathenau/ERIC_guide.pdf, staženo dne 2. 7. 2012.
- Jongbloed, Ben. 2005. Higher Education Funding in the Netherlands: Recent Developments. *IAU Horizons World Higher Education News* 11 (1): 9.
- MASSER, IAN. 1995. A valuable Dutch lesson in research assessment. *Times Higher Education* 7 July 1995. Dostupné na <http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?storyCode=94359&sectioncode=26>, staženo dne 2. 7. 2012.
- Dutch Ministry of Education, Culture and Science. 2010. *Key Figures 2005 – 2010. Education, Culture and Science*. Haag. Dostupné na http://hedbib.iau-aiu.net/pdf/Netherlands_MinistryEd_keyfigures2005_2009.pdf, staženo dne 3. 7. 2012.
- Dutch Ministry of Education, Culture and Science. 2009. *Key Figures 2004 – 2008. Education, Culture and Science*. Haag.
- Klingemann, Hans-Dieter. 2005. Mini-symposium “Judging research on its merits”. Dostupné na http://www.knaw.nl/Content/Internet_KNAW/adviezen/bestanden/050621_Klingemann.pdf, staženo dne 3. 7. 2012.
- Royal Netherlands Academy of Arts and Science. 2008. *Quality assurance in scientific research From SEP to CEP: Balancing fairness and simplicity*. Amsterdam: Royal Netherlands Academy of Arts and Science. Dostupné na http://www.knaw.nl/Content/Internet_KNAW/publicaties/pdf/20081095.pdf, staženo dne 3. 7. 2012.
- Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences, Association of Universities in the Netherlands, Netherlands Organisation for Scientific Research. 2009. STANDARD EVALUATION PROTOCOL 2009-2015. PROTOCOL FOR RESEARCH ASSESSMENT IN THE NETHERLANDS. Dostupné na http://www.knaw.nl/content/Internet_KNAW/publicaties/pdf/20091052.pdf, staženo 2. 7. 2012.
- Statistics Netherlands. 2011. *ICT, knowledge and the economy 2011*. Haag. Dostupné na <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/01CA2BED-890E-4FC2-A34E-FE6D79C9B392/0/2011i79pub.pdf>, staženo dne 3. 7. 2012.
- Webové stránky Association of Universities in the Netherlands (VSNU) na <http://www.vsnu.nl/Home-english.htm>

Webové stránky the Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO) na

http://www.nwo.nl/nwohome.nsf/pages/SPPD_5R2QE7_Eng

Webové stránky nizozemské vlády, specificky pro oblast výzkumu <http://www.government.nl/issues/science>

Webové stránky The Royal Netherlands Academy of Arts and Science (KNAW) na

<http://www.knaw.nl/Pages/DEF/32/681.bGFuZz1FTkc.html>

6 Francie

Vývoj za posledních 10 let

Francouzský systém hodnocení výzkumné činnosti byl rozptýlen mezi různé instituce, jejichž okruhy činností se mnohdy překrývaly. Některé z nich byly specificky zaměřené na jednotlivé výzkumné organizace, jiné na celé oblasti výzkumné činnosti. Jednalo se například o následující instituce/agentury: *National Committee for evaluation* (CNE), *National Committee for Research Evaluation* (CNER), *Pedagogic, Scientific and Technic Mission* (MSTP), *National Committee for Scientific Research* (CoNRS), *National Centre for Scientific Research* (CNRS).

K vytvoření jediné Agentury pro hodnocení výzkumné činnosti vysokoškolského vzdělávání AERES (*Agence d'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur*)²⁸, na základě zákona o výzkumu (*Law for research*) z roku 2006, vedla především potřeba jednoznačnějšího a efektivnějšího systému hodnocení. Agentura vznikla v roce 2006 a svoji činnost provozuje od roku 2007. Byla navržena rovněž v souladu se zákonem o reformě univerzit (*Law on the Freedoms and Responsibilities of Universities - LRU*), který byl schválen v roce 2007 a jehož cílem je poskytování větší autonomie univerzitám a vysokoškolským institucím za cenu větší odpovědnosti. Zavádění nových mechanismů pro řízení vysokých škol v rámci reformy totiž vytváří potřebu kontroly a hodnocení výzkumných jednotek/pracovišť, vysokých škol a jejich zaměstnanců.

Systém vysokoškolského vzdělávání byl ve Francii velmi centralizovaný, se státním sledováním rozpočtu, provozu i stanovování cílů institucí. Na počátku devadesátých let začal stát postupně převádět tuto působnost na instituce s tím, že si stále ponechal možnost regulace v podobě kontraktů mezi státem a institucemi. Vysokým školám tak byla poskytnuta větší nezávislost, což vyvrcholilo právě zákonem o reformě univerzit (*LRU*) z roku 2007. Tento zákon výrazně mění způsob řízení vysokoškolských institucí a jejich vztah ke státu. Hlavní ustanovení jsou následující:

- nové poslání svěřené vysokým školám: poskytování poradenství integrace studentů na pracovní trh;
- změny v řízení vysokých škol, upřesnění působnosti jednotlivých orgánů, zejména výkonné rady a rektora, jejichž pravomoci jsou značně posíleny;
- posílení partnerství mezi státem a vysokoškolskými institucemi prostřednictvím víceletých kontraktů definujících strategickou politiku institucí – jedná se o řídicí nástroj posilující nezávislost vysokých škol díky přesunu zdrojů a celkového objemu mezd na instituce.

Od roku 2007, po přijetí zákona o reformě univerzit (*LRU*), nehraje již stát ve francouzském systému vysokoškolského vzdělávání roli manažera, jako dříve, ale spíše roli стратега. Protože však zákon je v platnosti teprve krátkou dobu,

---

²⁸ *Agency for the Evaluation of Research and Higher Education (AERES)*

všechny jeho účinky budou posouzeny později. Nicméně se jedná o kontext, ve kterém byla založena a zahájila svoji činnost agentura pro hodnocení výzkumné činnosti a vysokoškolského vzdělávání AERES.

Institucionální kontext – forma institucionálního zabezpečení

Agentura AERES má velmi široký mandát zahrnující hodnocení bakalářských, magisterských i doktorských studijních programů, výzkumných pracovišť a vysokoškolských i výzkumných organizací. Ve francouzském vysokoškolském systému sehrává klíčovou roli, neboť výsledky hodnocení slouží jako podklad při vyjednávání podmínek kontraktů mezi institucemi a francouzským ministerstvem pro vysoké školství a výzkum (*French Ministry of Higher Education and Research*), které jsou uzavírány na čtyři roky. Z důvodu časového souladu s uzavíráním kontraktů musí být frekvence hodnocení rovněž čtyřletá.

Pro úspěšné naplňování svého mandátu vyvinula agentura AERES originální postup, který nazývá integrované hodnocení (*integrated evaluation*). Hodnocení každé instituce začíná nejprve hodnocením výzkumných jednotek/pracovišť, následně vzdělávacích programů instituce (bakalářské, magisterských a doktorských) a až na závěr je hodnocena instituce jako celek. Jednotlivé etapy hodnocení jsou na sobě nezávislé a jejich výsledkem je jedna nebo více hodnotících zpráv sloužících jako zdroj informací v následujících etapách. S využitím popsaného postupu provedla agentura AERES hodnocení téměř všech francouzských vysokoškolských a výzkumných organizací.

Stručný popis instituce

1. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Agentura AERES byla založena na základě zákona č. 2006-450 ze dne 18. dubna 2006 jako nezávislý správní orgán, jak říká první ustanovení tohoto zákona. Dále zákon specifikuje poslání agentury AERES následovně:

- provádět hodnocení výzkumných a vysokoškolských organizací a institucí, hodnocení vědecké spolupráce nadací a institucí a hodnocení francouzské Národní agentury pro výzkum ANR (*L'Agence nationale de la recherche*)²⁹, s ohledem na všechny jejich úkoly a činnosti;
- provádět hodnocení výzkumné činnosti a ověřování postupů výzkumných jednotek/pracovišť v rámci výše uvedených institucí;
- provádět hodnocení vzdělávacích programů vysokoškolských vzdělávacích institucí;
- ověřovat postupy pro hodnocení zaměstnanců výše uvedených organizací a institucí a posuzovat podmínky, za kterých jsou uvedené postupy realizovány.

---

²⁹ The French National Research Agency (ANR)

V rámci evropských nebo jiných mezinárodních programů spolupráce, nebo na žádost příslušných orgánů se agentura AERES může zapojit do recenze zahraničního výzkumu a vysokoškolského vzdělávání.

Zákon dodává, že agentura je spravována Radou, kterou tvoří 25 členů včetně předsedy. Pravomoci Rady stanovuje vyhláška č. 2006-1334, v úplném znění ze dne 19. prosince 2008:

- zajišťovat konzistenci hodnoticích postupů prováděných jednotlivými odděleními agentury a specifikovat proto jejich rámce, cíle, kritéria a opatření pro provádění hodnocení;
- kontrolovat, zda používaná kritéria a postupy hodnocení berou v úvahu rozdílné stavy a poslání hodnocených organizací a vzdělávacích programů;
- stanovovat podmínky, za nichž jsou hodnocení prováděna na žádost francouzského ministerstva pro vysoké školství a výzkum.

Tato vyhláška stanovuje také pravomoci předsedy Rady AERES, který řídí agenturu a zaručuje nestrannost, spolehlivost a transparentnost hodnocení. Z pozice administrativní má pravomoc nad zaměstnanci této agentury, je zodpovědný za její rozpočet a schvaluje její výdaje a náklady. Vyhláška rovněž stanovuje, že agenturu tvoří tři oddělení odpovědná za hodnocení institucí, respektive vzdělávacích programů.

2. Poslání instituce

Poslání agentury AERES vychází ze zákona o reformě univerzit (*LRU*), přijatého v roce 2007, jehož cílem je poskytnout univerzitám větší autonomii za cenu větší odpovědnosti. Agentura AERES je odpovědná za hodnocení:

- veřejných výzkumných organizací;
- vysokoškolských institucí;
- vědeckých nadací;
- Národní agentury pro výzkum ANR;
- vysokoškolských vzdělávacích programů.

AERES ověřuje hodnoticí procesy zaměstnanců v těchto organizacích. V rámci evropských a mezinárodních programů spolupráce je agentura schopna přispět k hodnocení zahraničního výzkumu a vysokoškolského vzdělávání tím, že nabídne své odborné znalosti této oblasti.

3. Působnost

Agentura AERES byla vytvořena v roce 2007. V období od roku 2007 do roku 2011 realizovala více než 10 000 hodnocení, která probíhají v plánovaných vlnách (A, B, C, D a E) definovaných podle geografických oblastí v souladu s francouzským Ministerstvem vysokoškolského vzdělávání a výzkumu (*French Ministry of Higher Education and Research*). Na přelomu let 2007/2008 byla realizována hodnocení organizací, výzkumných jednotek a vzdělávacích

programů zařazených do vlny B, v roce 2008 hodnocení ve vlně C, v roce 2009 hodnocení ve vlně D a v roce 2010 hodnocení ve vlně A. V roce 2011 se agentura zaměřila na regionální analýzy a na přelomu let 2012/2013 je plánována nová vlna hodnocení ve vlně D.

Nicméně hlavní priority agentury se od roku 2007 příliš nezměnily a její hlavním posláním je stále hodnotit všechny francouzské veřejné vědecké, výzkumné a vysokoškolské instituce.

4. Organizační schéma

Z hlediska organizačního se agentura AERES skládá z několika orgánů:

Rada agentury (*Board*) je složena z 25 členů (i mezinárodních) jmenovaných na základě rozhodnutí (9 kvalifikovaných osobností, z nichž nejméně tři pocházejí ze soukromého sektoru 14 výzkumných pracovníků, vysokoškolských učitelů nebo inženýrů; 2 členové parlamentu), kteří mezi sebou volí svého předsedu (*President*). Jedná se o osobnosti z vědeckého, politického i sociálně-ekonomického prostředí a jmenované na maximálně dvě čtyřletá období.

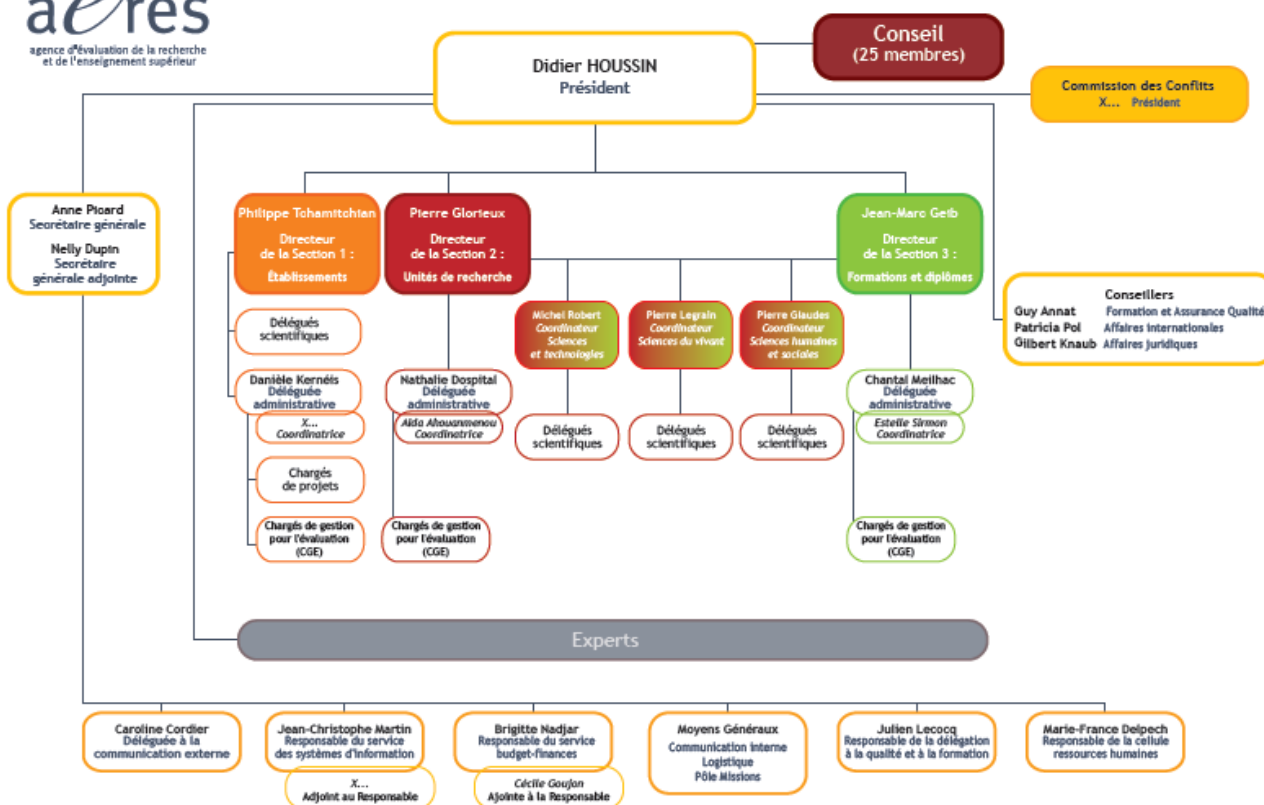
Rada zajišťuje soulad hodnoticích postupů a stanovuje cíle, struktury a způsoby procesu hodnocení pro následující tři sekce:

- Sekce organizací – je odpovědná za hodnocení organizací, tj. univerzit, vysokoškolských, výzkumných a vědeckých institucí a nadací a také Národní agentury pro výzkum ANR. Předmětem hodnocení jsou mise a aktivity organizací a také procesy vnitřního hodnocení jejich zaměstnanců.
- Sekce jednotek – je odpovědná za hodnocení výzkumných aktivit v rámci jednotek výzkumných organizací. Každoročně provádí přibližně tisíc hodnocení, která jsou transparentní a veřejně dostupná na webových stránkách.
- Sekce vzdělávání a odborné přípravy – je odpovědná za hodnocení všech stupňů vzdělávání, které jsou součástí Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání EHEA (European Higher Education Area). Předmětem hodnocení je vědecká a odborná relevance vzdělávacích programů a poskytovaná úroveň rozvoje znalostí a dovedností.

Za chod každé ze tří hodnoticích sekcí odpovídá její ředitel jmenovaný Radou AERES na návrh předsedy Rady AERES.

Za psaní hodnoticích zpráv jsou odpovědné hodnoticí komise v rámci jednotlivých sekcí, které tvoří nejméně 6 členů.

ORGANIGRAMME FONCTIONNEL

5. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Agentura AERES zaměstnává 176 administrativních a vědeckých pracovníků, z nichž pouze 70 je stálých zaměstnanců, kteří organizují realizaci hodnocení. Zbývajících 106 odborníků, výzkumných pracovníků a profesorů je zaměstnáno na částečný úvazek. Navíc při realizaci hodnocení oslovuje agentura každoročně velké množství národních i zahraničních odborníků/expertů uznávaných ve svých oborech (například v roce 2009 jich bylo 3 771, v posledních letech dokonce téměř 4 500), kteří jsou klíčovým prvkem hodnotícího systému.

Potenciální experty navrhuji členové Rady AERES (*Board* ve schématu níže), ředitelé tří hodnotících sekcí (*Directors*), rektori nebo ředitelé vysokoškolských a výzkumných organizací (*Evaluated institutions*) a vedoucí orgánů nebo oddělení pro hodnocení zaměstnanců kompetentní v oblasti vysokoškolského vzdělávání a výzkumné činnosti (*Evaluation bodies*). Od svého založení v roce 2007 agentura AERES pravidelně oslovuje všechny zúčastněné strany, aby podávaly své návrhy na potenciální experty, čímž zajišťuje průběžnou aktualizaci seznamu expertů. Agentura AERES pro podávání návrhů vyzývá rovněž zahraniční agentury a od roku 2010 poskytuje možnost ucházet se o pozici experta samotným zájemcům z řad odborníků. K dnešnímu dni má AERES k dispozici seznam více než 10 000 potenciálních expertů.

Potenciální experti procházejí nejprve počátečním hodnocením, jehož výsledkem je zařazení do seznamu registrovaných odborníků, které však není automatické. Na konci každé vlny hodnocení jsou navíc posudky nově

oslovených expertů přezkoumány příslušnou hodnoticí sekci a pouze v případě pozitivního ocenění jsou tito experti navrženi předsedovi Rady agentury k zahrnutí do seznamu odborníků, které je platné po dobu 4 let. Nicméně, v případě porušení pravidel agentury AERES může být i v této lhůtě odborník ze seznamu odstraněn.

6. Finanční náklady

Celkový roční rozpočet agentury AERES činí 14 400 000 €. Finanční prostředky pocházejí zdotací poskytovaných francouzským státem, neboť agentura je orgánem veřejné správy. Agentura funguje v rámci ročního rozpočtového cyklu a její rozpočet neustále roste (v roce 2007 činil přibližně 8 000 000 €).

Rizika a kritika dosavadního působení (domácí i zahraniční)

Činnost agentury AERES byla hodnocena v roce 2010 agenturou ANECA (*Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación*). Hodnocení bylo zaměřeno na posouzení shody činnosti se standardy asociace ENQA (*European Association for Quality Assurance in Higher Education*), jejímž členem je AERES od svého vzniku v roce 2007. Hodnocení dospělo k závěru, že agentura AERES odpovídá ENQ Astandardům podle všech hodnocených kritérií a výsledkem bylo potvrzení jejího zařazení mezi řádné členy asociace ENQA, kde je nyní v evidenci po dobu pěti let (2010-2014).

Literatura a zdroje

AERES (2010): *Quality Handbook of the French Evaluation Agency for Research and Higher Education*

AERES (2010): *Regional analysis of evaluations carried out between 2007 and 2010*

ENQA (2010): *External review report of the French Evaluation Agency for Research and Higher Education (AERES) with regard to the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*

<http://www.aeres-evaluation.fr/>

7 Austrálie

Vývoj za posledních 10 let

Základní informace

Odhadovaný počet obyvatel Austrálie v roce 2012 je cca 22 942 202. V Austrálii je 37 veřejných univerzit a dvě soukromé. V období 2008-2009 pracovalo v australském výzkumu a vývoji celkem 136 696 osob, z čehož 91 617 osob na pozici výzkumný pracovník, 24 603 na pozici technický pracovník a 20 476 na pozici ostatní. Ve stejném období investovala Austrálie do VaV 2,21 % HDP, tento průměr sice zaostává za průměrem OECD, nicméně průměrné tempo růstu výdajů na VaV roste rychleji než průměr OECD (0,21 versus 0,09 procentních bodů) oproti období 2006-2007. Celkový počet i počet výzkumníků a výzkumnic stabilně roste. Ve vysokoškolském sektoru pracuje 45 % a v BES 39 % pracovníků VaV. Tyto dva sektory pokrývají 95 % celkového hrubého nárůstu lidských zdrojů ve VaV mezi lety 2006-2007 a 2008-2009. Posledních 20 let Austrálie sbírá hrubá data o vědeckých publikacích.

Zdroj: <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/PrimaryMainFeatures/8112.0>.

Austrálie zavedla systém pro rozdělování na základě výstupů výzkumu již v roce 1995 a procento prostředků rozdělovaných tímto způsobem časem rostlo. Z tohoto důvodu vzrostl počet článků publikovaných v ISI. Tento kvantitativní přístup byl ale kritizován, že nebere v potaz kvalitu a není vhodný pro financování university. Byl ale považován za transparentní a předvídatelný (Goodyear 2008, Graham 2008). Pro jeho kritiku se Australská vláda rozhodla vytvořit systém podobný britskému RAE, the Research Quality Framework. (Pontille, Torny 2010: 4)

Research Quality Framework (RQF, 2004-2007, systém nezaveden)

První snaha o zavedení institucionálního systému hodnocení výzkumu – Research Quality Framework (RQF) – začala vznikat v roce 2004 za vlády konzervativní administrativy a měla být spuštěna v roce 2008. Výsledky RQF měli mít dopad na institucionální financování univerzit od roku 2009 a ovlivňovat měly cca 10 % institucionálního financování (Grant et al. 2010: 4).

V roce 2005 vyhlásil tehdejší ministr školství, vědy a výcviku dr. Brendan Nelson plán vyvinout Research Quality and Accessibility Framework (RQF) s cílem zhodnotit kvalitu a dopad výzkumu v Austrálii. Nelson ustavil 13člennou Expert Advisory Group, které předsedal Sir Gareth Roberts, který v roce 2003 vedl přezkum britského RAE. Poradní skupina v září 2005 zveřejnila svůj návrh (DEST 2005). Krátce poté byl Nelson nahrazen ministryní Julie Bishop, která ustavila novou poradní skupinu the Development Advisory Group. Ta založila Impact and Metrics Working Groups, které měly poskytovat detailní poradenství v oblasti hodnocení kvality a dopadu. V říjnu 2006 DAG zveřejnila svůj návrh řešení Research Quality Framework (Grant et al. 2010: 7). Práce na RQF během roku 2007 pokračovaly, zejména na technických specifikacích RQF.

Plánovaný systém hodnocení do značné míry kopíroval britské RAE. Systém začal být vyvíjen poté, co australské univerzitní knihovny zavedly síť institucionálních repositářů, tzn., že australské knihovny byly na strategické úrovni integrovány do systému hodnocení výzkumu (MacColl 2010: 10).

RQF mělo být založeno na metodologii vyrovnaného přístupu (balanced approach method) (Butler 2007: 566) s peer review jako klíčovým komponentem pro hodnocení výzkumných výstupů a dopadu za hranice akademie, ale i s kvantitativními ukazateli, která měla být použita při rozhodování panelů v agregované podobě. Indikátory měly být citlivé k disciplinárním rozdílům a jejich různým publikačním praktikám. Dle plánu pro RQF měly univerzity ustavit výzkumné skupiny, které by připravily tzv. „portfolia evidence“ (evidence portfolios), jež by poté byla hodnocena 13 panely. Panely by nepřidělovaly skóre pouze za kvalitu výzkumu, ale také za „dopad“. Kvalita měla být hodnocena na pětibodové škále na základě 4 nejlepších výsledků za každého výzkumníka v hodnocené skupině v letech 2001 až 2006. Pro to, aby mohla být skupina hodnocena z hlediska dopadu, musela získat hodnocení alespoň 2.

Hodnocení dopadu na pětibodové škále mělo být též prováděno ve vztahu k sociálním, ekonomickým, environmentální anebo kulturním pozitivním dopadům na širší komunitu. Pro hodnocení dopadu měla každá skupina předkládat max. 10 stránkový dokument o dopadu. Grant et al. (2010: 14) uvádějí, že Skupina inovativních výzkumných univerzit Austrálie (Innovative Research Universities of Australia, IRUA) aktivně podporovala hodnocení dopadu vedle kvality. Účastnily se zevrubného testování výkazů dopadu s cílem vytvořit vzor „nejlepší praxe“ pro to, jak tyto výkazy psát a prokazovat spojení mezi výzkumem a udávaných dopadem.

V průběhu příprav rostla kritika, protože připravovaný systém byl vnímán jako pochybný, zastaralý, drahý pro zemi s 21 miliony lidí a netransparentní (Carr 2008). Během volební kampaně v roce 2007 Labouristická strana slíbila vyloučit hodnocení dopadu z jakéhokoli budoucího finančního modelu a vyloučit přístup založený na metrice. Začalo se též ukazovat, že v důsledku očekávané restrukturalizace pravděpodobně ztratí práci stovky akademiků. Výzkumníci i celé týmy, kteří měli vysoké výsledky, byli přelácani konkurenčními univerzitami za dvojnásobky platu. Univerzity samy začaly zavádět hodnocení a pracovníci, kteří získali skóre 1 nebo 2, neměli být do hodnocení zahrnuti. Některé univerzity (Monash) pracovníkům s nízkým hodnocením nabízely odstupné. Starší pracovníci byli vyzýváni k odchodu do důchodu. V době přípravy the National Tertiary Education Union (NTEU), která zastupuje většinu australských akademiků, varovala o rostoucích úrovních stresu, nedostatku informací o tom, co bude hodnoceno a jak se bude hodnocení promítat do financování. (čerpáno z Maslen 2007). Po volebním vítězství ve federálních volbách RQF vláda zrušila a v březnu 2008 ohlásil ministr Kim Carr novou iniciativu – Excellence in Research for Australia (ERA).

Institucionální kontext – forma institucionálního zabezpečení

Excellence in Research for Australia

(ERA, 2008 – současnost, systém zaveden, test proveden v roce 2009, ERA2010, ERA2012, plánováno ERA2016)

Institucionální zabezpečení hodnocení výzkumu zajišťuje Australská výzkumná rada (AVR, Australian Research Council, ARC³⁰), která je větší ze dvou australských vědeckých rad, které poskytují grantové financování (druhou je Národní rada pro výzkum zdraví a medicíny, the National Health and Medical Research Council). AVR tedy zabezpečuje veškerý výzkum kromě medicínského. Sekretariát se nachází v hlavním městě Canberra a zodpovídá ministru pro inovace,

---

³⁰<http://www.arc.gov.au/default.htm>.

průmysl, vědu a výzkum.³¹ AVR je statutárním úřadem v rámci australské vlády a je součástí gesce průmyslu, inovací, vědy, výzkumu a terciárního vzdělávání.

Před spuštěním iniciativy ERA proběhl v roce 2009 test ve dvou disciplinárních klastrech, fyzikálních a chemických vědách a humanitních vědách a umění.³²

Prvním ostrým hodnocením byla ERA2010³³. Hodnocení proběhlo ve čtyřech kategoriích indikátorů (výzkumná kvalita, objem a aktivity, aplikace a uznání) v osmi disciplinárních klastrech. Informace zahrnuté do hodnocení obsahovaly: výzkumné výstupy (kniha, kapitola v knize, článek v časopise a recenzovaný konferenční příspěvek), výzkumný příjem, výzkumné aplikace a komercializace a výzkumná měřítka uznání. Jednotlivé indikátory jsou v jednotlivých disciplínách používány různě. Pro hodnocení byla též vyžadována data o zaměstnancích.

AVR pro účely hodnocení vytvořilo pořadí časopisů a konferencí. Toto pořadí sloužilo jako indikátor kvality. Časopisy byly klasifikovány do 4 kategorií: A+, A, B a C, kde A+ má pokrývat nejlepších 5 %, A 15 %, B 30 % a C posledních 50 % časopisů.³⁴

ERA 2010 je hodnocení retrospektivní a pokrývalo šest let (1. 1. 2003 až 31. 12. 2008) u výzkumných výstupů, 3 roky (1. 1. 2006 až 31. 12. 2008) u výzkumného příjmu, aplikovaných výsledků a měřítek uznání. Přehled o zaměstnancích byl vytvořen k 31. 3. 2009. Poskytovatelem citační informací pro účely ERA2010 byl Scopus od společnosti Elsevier a citace byly sledovány za období 1. 1. 2003 až 1. 3. 2010. Jednotkou hodnocení v ERA2010 byly výzkumné oblasti dle instituce (nejde o stejnou jednotku hodnocení jako v RAE). Sběr a hodnocení dat v ERA2010 proběhlo v osmi disciplinárních klastrech, které byly dále rozděleny do 22 dvoučíselných oblastí výzkumu a 157 čtyřčíselných oblastí výzkumu dle Australské a novozélandské standardní výzkumné klasifikace (Australian and New Zealand Standard Research Classification, ANZSRC).³⁵ V ERA2010 byla použita pětibodová škála hodnocení, kde 5 = „vysoko nad světovým standardem“, 4 = „nad světovým standardem“, 3 = „světový standard“, 2 = „pod světovým standardem“ a 1 = „silně pod světovým standardem“. Pro účely hodnocení byl vytvořen informační systém System to Evaluate the Excellence of Research (SEER), který je používán pro předložení, shromáždění a verifikaci data. Peer review a hodnotící proces jsou zabezpečeny skrze SEER. (Huang 2012: 15)

Druhé kolo hodnocení probíhá v roce 2012, třetí má proběhnout v roce 2016 (Marsh et al. 2012).

---

³¹ Ministr také dohlíží na Organizaci pro vědecký a průmyslový výzkum britského Společenství (the Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation), což je australská národní agentura pro vědu, a další speciální výzkumné organizace jako Antarktický výzkum. Je také odpovědný za vztahy univerzit s průmyslem.

³² Více informací http://www.arc.gov.au/era/era_2009/trial.htm.

³³ Více informací http://www.arc.gov.au/era/era_2010/era_2010.htm.

³⁴ Pořadí časopisů viz ARC, 2010a; Lamp, 2010. Pro kritiky systému a procesu klasifikace časopisů viz kapitola 4.

³⁵ Pro kritiku dělby disciplín do tohoto systému viz kapitola 4.

Stručný popis instituce³⁶

1. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Australská výzkumná rada (AVR) byla založena zákonem č. 08/2001 o Australské výzkumné radě (Australian Research Council Act 2001³⁷). Zákon byl několikrát novelizován, naposledy v tomto roce zákonem č. 40/2012. Australská výzkumná rada se zodpovídá ministrovi pro terciární vzdělávání, dovednosti, vědu a výzkum Chrisi Evansovi.

2. Poslání instituce

Posláním AVR je vytvářet politiky a programy, které globálně rozvíjejí australský výzkum a inovace a jsou ku prospěchu společnosti. Proto AVR podporuje základní a aplikovaný výzkum nejvyšší kvality a vědeckou výchovu prostřednictvím národních soutěží ve všech disciplínách kromě klinické medicíny a zubního lékařství. AVR dále zprostředkovává partnerství mezi výzkumníky a průmyslem, vládou, občanskými organizacemi a mezinárodní komunitou.

Iniciativa ERA hodnotí kvalitu výzkumu v rámci australských vysokoškolských institucí za použití kombinace indikátorů a expertního posouzení ve výborech sestávajících ze zkušených, mezinárodně uznávaných expertů.

3. Působnost

Dle odst. 6 zákona č. 8/2001, o Australské vědecké radě, ve znění pozdějších předpisů, je funkcí AVR s výjimkou generálního ředitele asistovat generálnímu řediteli při výkonu jeho nebo jejích funkcí. Generální ředitel na základě odst. 33b zákona poskytuje rady ministrovi o tom, jaké návrhy by měly získat finanční podporu, administruje systém finanční podpory a poskytuje ministrovi rady ve věcech výzkumu a další úkoly dle tohoto a dalších zákonů.

Pro dosažení poslání uvedené v předchozím článku tedy AVR poskytuje poradenství vládě v záležitostech výzkumu, spravuje Program národních kompetitivních grantů a administruje iniciativu Excellence ve výzkumu pro Austrálii (ERA).

4. Organizační schéma

Australská výzkumná rada (AVR) sestává z Generálního ředitele, určených výborů (designated committees) a zaměstnanců.

Určené výbory jmenuje ministr s cílem asistovat generálnímu řediteli při plnění jeho funkcí. Při jmenování určených výborů má ministr dle par. 33, odst. 2 povinnost zajistit, aby výbor k určenému problému reflektoval diverzitu zájmů ve věcech, kterým se výbor bude věnovat.

Generální ředitel je jmenován ministrem na období max. 5 let. Pozice generálního ředitele je na plný úvazek a generální ředitel dostává odměnu ve výši určené Remuneration Tribunal (v případě, že tribunál nerozhodl, na základě platných pravidel). Generální ředitel nesmí bez souhlasu ministra vykonávat další zaměstnání. V současné době vykonává funkci

---

³⁶ Čerpáno z webových stránek AVR na <http://www.arc.gov.au/>.

³⁷ http://www.arc.gov.au/about_arc/arc_act.htm.

výkonné generální ředitelky Leanne Harvey (poté, co prof. Margaret Sheil opustila v dubnu 2012 post generální ředitelky), od 23. 7. 2012 bude novým generálním ředitelem prof. Aidan Byrne.

Osoby pracující v AVR jsou akademici, včetně generální ředitelky. Z hlediska korporátního zabezpečení AVR sestává z pěti Výkonných ředitelů, kteří musí mít profesuru a silnou výzkumnou historii. Výkonní ředitelé jsou jmenováni v těchto oblastech: fyzikální, matematické a informační vědy, biologické vědy a biotechnologie, inženýrství, humanitní vědy a umění, sociální, behaviorální a ekonomické vědy. AVR dále sestává z Výkonných vedoucích manažerů pro oblast výzkumné excelence a pro oblast korporátních služeb (Executive General Manager), Vedoucího informačního úředníka pro oblast služeb ICT (Chief Information Officer) a Branch Manager pro oblast strategií a programů. V AVR je zaměstnáno cca 100 úředníků a úřednic. Zaměstnanci AVR jsou jmenováni na základě zákona o veřejné službě z roku 1999.

Generálnímu řediteli též asistuje:

- Poradní rada AVR (sestavující ze 7 osob, 3 žen a 4 mužů)

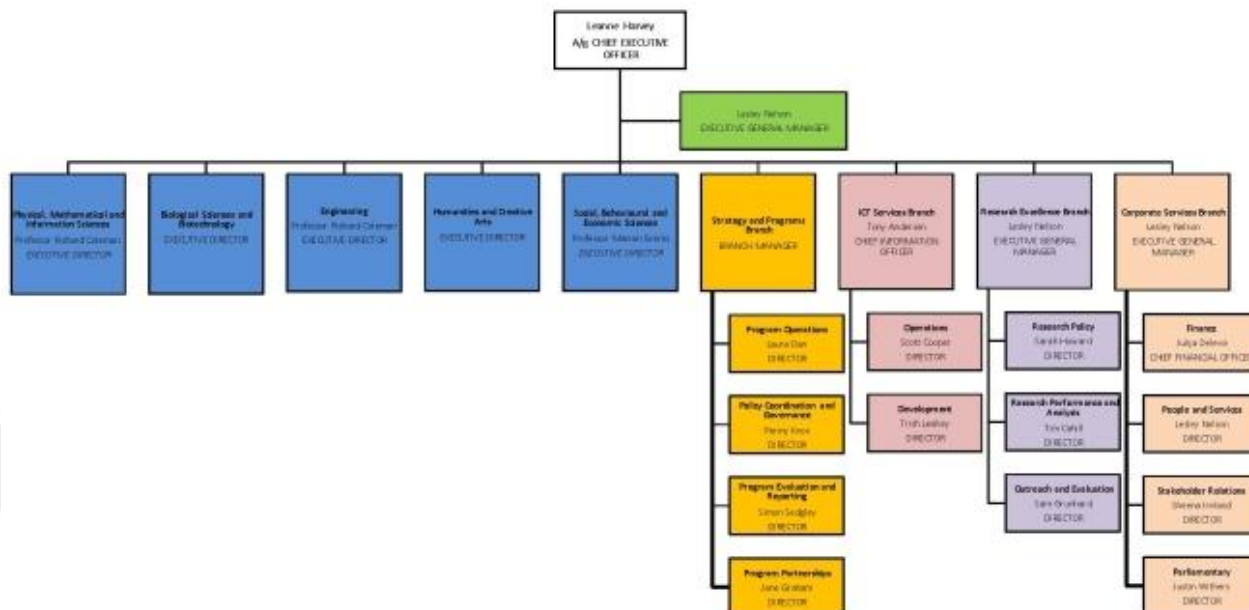
Poradní radě předsedá generální ředitel. Poradní rada poskytuje Generálnímu řediteli rady v oblasti:

- strategických záležitostí týkajících se mise AVR, včetně strategického plánování,
- politických záležitostí ve věci inovací, výzkumu a výzkumné přípravy,
- v záležitostech týkajících se hodnocení kvality a výstupů výzkumu a výzkumné přípravy v mezinárodním kontextu.

- Kolegium AVR

Kolegium sestává z 82 expertů s mezinárodním věhlasem z australské výzkumné komunity, z vysokoškolského sektoru, průmyslu a veřejných výzkumných organizací. Nominace do Kolegia jsou schvalovány Generálním ředitelem na dobu jednoho až tří let. Kolegium hodnotí žádosti o finanční podporu v rámci Programu národních kompetitivních grantů ([National Competitive Grants Program](#)), dávají doporučení ohledně financování a poskytují strategické rady AVR ve věci nově se objevujících disciplín a vývoje v oblasti interdisciplinárního výzkumu.

- Výbory pro Program národních kompetitivních grantů
- Výbory pro správu (Management committees)

Zdroj: Australian Research Council (http://www.arc.gov.au/pdf/arc_org_chart_June2012.pdf)

5. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Jedním z Výborů pro správu je **Výbor pro exekutivní projekt systému hodnocení excelence výzkumu** (System to Evaluate the Excellence of Research (SEER) Executive Project). Tento výbor spravuje a kontroluje projektové aktivity týkající se implementace systému pro hodnocení excelence výzkumu (ERA). Výbor je odpovědný za zajištění, že projekt bude řádně implementován tak, aby zajišťoval požadované funkce pro podporu iniciativy ERA dle schváleného rozpočtu a časového harmonogramu.

K tomuto účelu byl vyvinut výpočetní systém SEER. Jedná část systému SEER uchovává dokumenty XML a extrahuje informace z této databáze. Další komponenta tyto informace využívá pro automatizované vyhledávání ve Scopusu, vytváření žebříčků a vytváření bibliometrie z těchto výsledků odvozené. Další část podporuje peer review a hodnotitelům zajišťuje přístup a vyhledávání položek uložených v repozitářích. SEER neumožňuje identifikaci osoby, která vyhledávala položku. SEER má přístup ke všem položkám v repozitáři uvedeném univerzitou v jejím podání ve formátu XML, a to i pokud je jinak přístup k takové položce omezen (vyjednáno s vydavateli a právními experty). SEER také umožňuje automaticky extrahovat data z podání ve formátu XML a z databáze vytvářet sumární metrická data pro hodnotící panely.

Institucionálně systém hodnocení výzkumu zajišťuje iniciativa Excellence in Research for Australia (ERA), která byla spuštěna 26. 2. 2008. Cílem ERA je hodnotit výzkumnou kvalitu australských vysokých škol prostřednictvím kombinace indikátorů a expertního posouzení výbory sestávajícími ze zkušených, mezinárodně uznávaných expertů. Hlavními úkoly týmu jsou:

- vývoj a implementace politiky ERA,
- externí komunikace a konzultace s vysokoškolským a výzkumným sektorem ve věcech týkajících se vývoje a implementace politiky ERA,

- přispívat k vytváření vládní politiky pro otevřený přístup k výzkumu financovaného z veřejných prostředků, včetně vývoje a implementace Rámec přístupu (Accessibility Framework),
- vyvíjet metrické metodologie pro ERA,
- vyvíjet a konzultovat seznam Outlet Ranking a tento seznam udržovat,
- zajišťovat kvalitu používání metriky pro ERA,
- spravovat evaluační proces ERA,
- ustavit a spravovat Výbor pro hodnocení výzkumu (Research Assessment Committees).

6. Finanční náklady ERA

Cíle programu

- nastavit evaluační rámec, který poskytne vládě, průmyslu, obchodu a širší komunitě ujištění o excelenci výzkumu prováděného v australských vysokoškolských institucích
- poskytnou národní přehled oblastí výzkumu, které jsou silné a kde je prostor pro rozvoj
- umožnit srovnání australského výzkumu na národní a mezinárodní úrovni ve všech disciplínách nabízených australských vysokými školami.

Programové náklady

Administrativní náklady a náklady na provoz oddělení reflektují finance poskytnuté v rámci rozpočtu 2009-2010 na vývoj a implementaci iniciativy ERA:

V tis.AUD	Revidovaný rozpočet 2009- 2010	Rozpočet 2010- 2011	Rozpočet na období 2011-2012 Výhled na 1 rok	Rozpočet na období 2012-2013 Výhled na 2 roky	Rozpočet na období 2013-2014 Výhled na 3 roky
Roční vynaložené náklady					
Administered item	2877	5688	1315	1668	3300
Programová podpora	4227	5769	3464	3532	3665
Náklady, které nevyžadují rozdělení v rozpočtovém roce	-	458	458	458	458
Celkové náklady na program	7104	11915	5237	5658	7423

Zdroj: Australian Research Council. Nedatováno. Agency resources and planned performance. Dostupné na www.arc.gov.au/rtf/ARC_2010-11_PBS.rtf, staženo dne 24. 6. 2012.

7. Otevřený přístup

V roce 2009 AVR vydala návrh technických specifikací pro svůj Systém pro hodnocení excelence výzkumu (SEER). Tyto směrnice, které byly výsledkem veřejné konzultace ukončené v červnu 2008, vyžadují, aby výsledky, kde je instituce nebo výzkumník držitelem copyrightu nebo kde majitel copyrightu udělil souhlas, byly výsledky výzkumu financovaného AVR byly uchovávány v repositáři s otevřeným přístupem nebo v institucionálním repositáři ERA v části s otevřeným přístupem. (Suber 2009)

Rizika a kritika dosavadního působení (domácí i zahraniční)

Přes kritiku namířenou na institucionální systém hodnocení výzkumu ERA 2010 bude stejná metodologie použita v hodnocení v roce 2012, bude ale upraven systém klasifikace časopisů. Systém hodnocení byl kritizován z těchto důvodů:

1. Proměna kultury vědy a výzkumu

Zavedení systému hodnocení jako systém auditu povede k proměně celé kultury vědy a výzkumu (Cooper a Poletti 2011, Strathern 1997). Zavedení systému ERA povede k dysfunkčním a perverzním reakcím v rámci akademické komunity, které v dlouhodobé perspektivě mohou ohrozit výzkumnou kvalitu (Cooper a Poletti 2011: 61). Jedním příkladem je jednostranné zaměření na publikování v A+ časopisech (Cooper a Poletti 2011, Vanclay 2011). Konkrétně viz níže.

2. Různé časové perspektivy

Zatímco hodnocení ERA je retrospektivní a pokrývá posledních šest let, institucí se musí chovat projektivně s cílem naplňovat svoji misi a cíle vzhledem k budoucím potřebám (Marsh et al. 2012: 85).

3. Rozpor mezi 2 a 4číslnou klasifikací oborů použitou pro hodnocení a organizačními jednotkami na univerzitách

Marsh et al. (2012: 85) upozorňují, že australské univerzity jsou dnes často organizovány do velkých multidisciplinárních škol, které provádějí výzkum v mnoha oblastech výzkumu. Stávající systém velice obtížně interdisciplinární systém hodnotí. ERA2012 by měla již odrážet změny, které pomohou lépe reflektovat multidisciplinární výzkum (ibid.). Marsh et al. (ibid.) ovšem dále uvádějí, že „používání výsledků ERA jako hrubý nástroj pro definování oborů, ve kterých mohou univerzity udílet doktoráty nebo například Australské postdoktorské ceny, zcela jistě zvýší perverzní pobídky k „optimalizaci“ kódování Oblastí Výzkumu (Fields of Research), ve kterých pracují doktorandi, což povede ke snížení robustnosti dat o tomto důležitém tématu.“

4. Metodologie hodnocení

Hodnocení neobsahuje konkrétní měřítko výzkumného dopadu. Hodnotí aspekty jako ocenění (esteem) a aplikované výsledky jako patenty a příjem z komercializace výsledků výzkumu. Jaká kombinace statistické metricky, peer nebo expertního hodnocení a jejich kombinace může reflektovat, co ustavuje „kvalitu“ v různých disciplínách (Butler 2007)?

Vstupy pro hodnocení jsou články, ale hodnocenou jednotkou jsou časopisy. Jednotlivec může být kategorizován až ve třech Oblastech Výzkumu (Fields of Research), ale výstupy mohou být přiřazeny k různým kódům disciplín podle toho, jaké Oblasti výzkumu jsou v nich publikovány. To je problematické, protože tak nelze poměřovat vstupy a výstupy a navíc takový systém není schopen postihnout interdisciplinární výzkum (Smith 2010). Smith (2010) navrhuje opustit systém klasifikace časopisů a používání přímého srovnání citací, což považuje „za jeden z nejefektivnějších způsobů jak ošetřit mocenské nerovnováhy mezi disciplínami, který stávající systém klasifikace časopisů pouze posiluje“.

5. Hodnocení časopisů a jejich klasifikace

Pro účely klasifikace a seřazení časopisů v ERA2010 do kategorií A+, A, B, C byla použita kombinace metricky a hodnocení „expertů v dané disciplíně“ (Australian Research Council 2010, Carr 2008). Klasifikace časopisů vede k tomu, že výzkumníci se snaží publikovat pouze v nejlépe hodnocených časopisech přesto, že za jiných okolností do rozhodování, kde publikovat, vstupují zásadně odlišná kritéria (zaměření obsahu, kolegiální síť) (Cooper a Poletti 2011: 61).³⁸ ERA neošetřuje, jak hodnotit nové časopisy (kde pro uznání časopisu v indexech je potřeba až několik let) a nově se objevující se publikační místa (Cooper a Poletti 2011: 62). Lamp a Fischer (2010) se věnují předpokladu vyššího hodnocení časopisu s rostoucí délkou jeho života a potenciální dopady tohoto zjištění.

6. Netransparentnost procesu klasifikace časopisů

Kritika procesu klasifikace časopisů je rozsáhlá. Proces byl kritizován jako netransparentní akademiky (Genoni a Haddow 2009, Rowbotham 2010b, Vanclay 2011) i administrátory (Deans of Arts, Social Sciences and Humanities 2008). Bez vysvětlení byly například časopisy z kategorie A+ přesunuty do kategorie C a jiné úplně se seznamu zmizely. V procesu klasifikace časopisů neproběhla žádná diskuse, nejsou známy informace o tom, jak rozhodovací proces probíhal, ani jak byla činěna rozhodnutí o tom, co ustavuje kvalitu toho kterého časopisu (Cooper a Poletti 2011: 64, Vanclay 2012).

Někteří autoři hovoří o „další bitvě“³⁹ o pořadí časopisů (Goodyear 2010). Uzavřený a netransparentní proces klasifikace je popisován jako vítězství „klik“ (Atkinson, McLoughlin 2010). Goodyear (2010) poukazuje na „tajemné švindlování v pořadí na poslední chvíli a pochopitelné odhodlání na straně AVR tajnůstkářit ve vztahu k této fázi“. Warren (2010) zmiňuje, že „klasifikace některých australských časopisů se zlepšila, pokud editoři a zainteresované strany za časopis lobovali. Bourke (2010), člen týmu, který zpracovával původní řazení časopisů, uvádí: „Po zvaných podáních byl návrh klasifikace změněn v procesu, který je zahalen tajemstvím.“

V hodnocení ERA2012 tento kontroverzní systém již nebude používat a nahradí ho jiným, ještě méně transparentním, kde AVR bude používat redefinovaný indikátor kvality a hodnotící výbory budou používat svůj expertní úsudek k tomu, aby zhodnotily, zda je daný časopis vhodným místem publikování pro danou disciplinární jednotku (Marsh 2012: 86).

³⁸ K analýze těchto dopadů v britském kontextu viz (Redden 2008).

³⁹ Goodyear používá slovo stoush, které znamená bitva nebo boj či také letecké bombardování.

7. Klasifikace časopisů a nevhodné zařazení časopisu do Oblasti Výzkumu (Field of Research)

Rozsáhlá kritická diskuse se týkala zařazení časopisů do nově vytvořeného systému klasifikace Oblastí Výzkumu (např. Goodyear 2008, Gough 2008). Autoři poukazují na změny v zařazení do Oblasti Výzkumu, což mělo za následek změnu v klasifikaci (Bourke 2010). Graham (2008) se zabývá dopadem změny zařazení časopisu dle disciplíny a různými praxemi hodnocení v různých subdisciplínách (viz též Lamont 2010 pro situaci v USA) a vlivem používaných systémů klasifikace disciplín.

8. Klasifikace časopisů a vliv na mezinárodní spolupráci

Očekává se, že klasifikace časopisů bude mít dopad na mezinárodní spolupráci. Někteří autoři (Cooper a Poletti 2011: 62) varují, že klasifikace časopisů může ohrozit mezinárodní výzkumné vztahy a spolupráci v důsledku nízkého hodnocení časopisů, které ale není mezinárodně platné a ospravedlněné. Protože klasifikace neplatí jinde, spolupracující vědci a vědkyně v časopisech, které byly ohodnoceny nízko, mohou klidně publikovat, což ale bude problematické pro australské vědce a vědkyně. ERA také neuznává editované publikace a konferenční vystoupení musí být pečlivě zvažována z hlediska, zda se budou počítat. Na druhou stranu, Hemmings a Kay poukazují na to, že klasifikace časopisů povede ke snaze publikovat ve spolupráci se domácími i zahraničními kolegy s vyšší reputací s cílem dostat se do nejvýše klasifikovaných časopisů (2010: 240). To dle nich může vést k růstu mezinárodní spolupráce.

9. Klasifikace časopisů, změna výzkumného zaměření a publikačních praktik

Cooper a Poletti (2011: 62) upozorňují na výzkum, který ukazuje, že vědci a vědkyně jsou tlačeni k tomu, aby měnili své výzkumné zaměření do oborů, kde je více časopisů s vyšším hodnocením. Marsh et al. (2012: 86) poukazují na tlak k publikování v A+ a A časopisech, což vede k tomu, že ustavení vědci mají tendenci ustupovat od publikací se svými doktorandy v časopisech kategorie B a C. Některé university také nadále nechtějí financovat časopisy, které jsou klasifikovány C, a ruší je. Např. Monash University zrušila C časopis *People and Place*, časopis s dlouhou historií v oblasti veřejné politiky (Rowbotham 2011). Lamp a Fischer (2010) poukazují na to, že starší časopisy jsou lépe hodnoceny než časopisy nové. Varují, že zatímco v minulost horší časopisy v průběhu doby přestávaly existovat, stávající situace může vést k upevnění již existujících hierarchií, protože nové a nízké hodnocené časopisy budou jen obtížně schopné přitáhnout pozornost výzkumníků a výzkumnic. Atkinson (2010) zkoumá hodnocení australských (často nových časopisů s otevřeným přístupem) ve srovnání s evropskými a americkými časopisy (zavedenými, tištěnými a zaměřenými na zisk) a reflektuje možné dopady vyššího hodnocení zahraničních časopisů (tendenci autorů nepublikovat v lokálních časopisech pro své publikum).

10. Poškozování nejlepších

Do ERA jsou zahrnuty veškeré výsledky, tj. výsledky, které tvoří základy pozdější význačné práce a které nebyly publikovány v těch nejvýše hodnocených časopisech (Rowbotham 2010).

Literatura:

- Butler, L. 2007. Assessing university research: a plea for a balanced approach. *Science and Public Policy* 34 (8): 565–574.
- Cooper, Simon, Anna Poletti. 2011. The new ERA of journal ranking. The consequences of Australia's fraught encounter with 'quality'. *Australia Universities' Review* 53 (1): 57–65.
- Genoni, Paul, Gaby Haddow, Petra Dumbell. 2009. Assessing the impact of Australian journals in the social sciences and humanities. In *Australian Library and Information Association Conference*. Dostupné na <http://conferences.alia.org.au/online2009/docs/PresentationC16.pdf>, staženo dne 29. 6. 2012.
- Genoni, Paul, Gaby Haddow. 2009. ERA and the Ranking of Australian Humanities Journals. *Australian Humanities Review* 46: 7-26.
- Graham, Linda. J. 2008. Rank and file: Assessing research quality in Australia. *Educational Philosophy and Theory* 40(7). Dostupné na http://bulletin.edfac.usyd.edu.au/wp-content/uploads/2008/11/rankand-file_era-2008_graham-doc.pdf, staženo dne 29. 6. 2012.
- Grant, Jonathan, Philipp-Bastian Brutscher, Susan Ella Kirk, Linda Butler, Steven Wooding. 2010. *Capturing Research Impacts A review of international practice*. Rand Corporation.
- Hemmings, Brian, Russell Kay. 2010. Journal ratings and the publications of Australian academics. *Issues in Educational Research* 20 (3): 234–243.
- Huang, Songshan. 2012. Similar exercises, different consequences: An examination of tourism research in national research assessment frameworks. *Tourism Management Perspectives* 2–3:13–18.
- Lamp, John W., Julie Fischer. 2010. ERA distribution of information systems journals. *Australian Journal of Information Systems* 16 (2): 5–17.
- Lamont, Michelle. 2010. *How Professors Think. Inside the Curious World of Academic Judgement*. Harvard: Harvard University Press.
- MacColl, John. 2010. *Research Assessment and the Role of the Library. A companion report to A Comparative Review of Research Assessment Regimes in Five Countries and the Role of Libraries in the Research Assessment Process*. Report produced by OCLC Research. Dostupné na: <http://www.oclc.org/research/publications/library/2010/2010-01.pdf>, navštíveno dne 24. 6. 2012.
- Marsh, Helene, Bradley Smith, Max King, Terry D. Evans. 2012. A new era for research education in Australia?. *Australian Universities' Review* 54 (1): 83-93.

Pontille, David, Didier Torny. 2010. The Controversial Policies of Journal Ratings: Evaluating Social Sciences and Humanities. *Research Evaluation* 19 (5): 347-360.

Redden, Guy. 2008. From RAE to ERA: research evaluation at work in the corporate university. *Australian Humanities Review* 45: 7-26.

Strathern, Marilyn. 1997. Improving ratings: audit in the British University system. *European Review* 5 (3): 305-321.

Vanclay, Jerome K. 2012. What was wrong with Australia's journal ranking?. *Journal of Informetrics* 6 (1): 53– 54.

Vanclay, Jerome K. 2011. An evaluation of the Australian Research Council's journal ranking. *Journal of Informetrics* 5 (2): 265–274.

Online zdroje:

Atkinson, Roger J. 2010. Bibliometrics out, journalmetrics in!. HERDSA News, 32 (1). Dostupné na <http://www.rogeratkinson.id.au/pubs/herdsa-news/32-1.html>, staženo dne 29. 6. 2012.

Atkinson, Roger, Clare McBeath. 2010. ARC to revise the ranked journal lists. *Issues in Educational Research* 20 (3). Dostupné na <http://www.iier.org.au/iier20/editorial20-3.html>, staženo dne 29. 6. 2012.

Atkinson, Roger, Catherine McLoughlin. 2010. A Letter to the Editor: Defending the ERA initiative *AJET* 26(6). Dostupné na <http://www.ascilite.org.au/ajet/ajet26/editorial26-6.html>, staženo dne 29. 6. 2012.

Australian Research Council. 2011. *ERA 2010. National Report*. Commonwealth of Australia. Dostupné na http://www.arc.gov.au/era/era_2010/outcomes_2010.htm, staženo dne 24. 6. 2012.

Australian Research Council. 2011. *Strategic Plan 2011-2012 to 2013-2014*. Dostupné na http://www.arc.gov.au/about_arc/strategic_plan.htm, staženo dne 24. 6. 2012.

Australian Research Council. 2010. Review of the ERA 2010 Ranked Outlet Lists. Dostupné na http://www.arc.gov.au/pdf/ERAnews_Oct10.pdf, staženo dne 29. 6. 2012.

Bourke, Sid. 2010. Rankings still rankle. In Letters to the Editor, Higher Education, *The Australian*, 17. 11. 2010. Dostupné na <http://www.theaustralian.com.au/higher-education/letters/rankings-still-rankle/story-e6frqcox-1225954652506>, staženo dne 29. 6. 2012.

Carr, K. 2008. A new ERA for Australian research quality assessment. Dostupné na <http://archive.innovation.gov.au/ministersarchive2011/carr/Transcripts/Pages/ANEWERAFORAUSTRALIANRESEARCHQUALITYASSESSMENT.html>, navštíveno dne 26. 6. 2012.

Deans of Arts, Social Sciences and Humanities. 2008. *Submission to Excellence in Research for Australia (ERA)*. Dostupné na <http://www.dassh.edu.au/publications>, navštíveno dne 27. 6. 2012.

Department of Education, Science and Training (DEST) (2005). *Research Quality Framework: Assessing the quality and impact of research in Australia. The preferred model*. Dostupné na <http://www.dest.gov.au/NR/rdonlyres/AF74E4A9-C7DD-48A4-8D94-847FF35C6B97/7845/RQFPreferredModelPaper.pdf>, staženo dne 27. 6. 2012.

Goodyear, Peter. 2010. Rankings rancour. In Letters to the Editor, Higher Education, *The Australian*, 24. 11. 2010.

Dostupné na <http://www.theaustralian.com.au/higher-education/letters/rankings-rancour/story-e6frgcox-1225959639713>, staženo dne 29. 6. 2012.

Goodyear, Peter. 2008. Educational Research and the ERA. *AARE News* 63: 4–5 . Dostupné na

<http://www.aare.edu.au/news/newsplus/news63.pdf>, staženo dne 29. 6. 2012.

Jarwal Som D., Andrew M. Orion, Maxwell L. King. 2009. Measuring Research Quality using the Journal Impact

Factor, Citations and 'Ranked Journals': Blunt Instruments or Inspired Metrics?. *Journal of Higher Education Policy and Management* 31 (4): 289-300.

Lamp, J. 2010. ERA Current Rankings Access. Dostupné na <http://lamp.infosys.deakin.edu.au/era/>, staženo dne 29. 6.

2012.

Maslen, Geoff. 2007. AUSTRALIA: Research quality scheme scrapped. *University World News* 02 December 2007 Issue

No. 8. Dostupné na: <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20071130100220387>, navštíveno dne 24. 6. 2012.

Rowbotham, Jill. 2011. Kim Carr bows to rank rebellion over journal ratings. *The Australian* 1. 6. 2011. Dostupné na

<http://www.theaustralian.com.au/higher-education/kim-carr-bows-to-rank-rebellion/story-e6frgcjx-1226066727078>, staženo dne 24. 6. 2012.

Rowbotham, Jill. 2010a. Research assessment to remain unchanged for second round. *The Australian* 03 November

2010. Dostupné na: <http://www.theaustralian.com.au/higher-education/research-assessment-to-remain-unchanged-for-second-round/story-e6frgcjx-1225946924155>, navštíveno dne 24. 6. 2010.

Rowbotham, Jill. 2010b. Journal rankings rattle academics. *The Australian*, 10. 11. 2010. Dostupné na

<http://www.theaustralian.com.au/higher-education/journal-rankings-rattle-academics/story-e6frgcjx-1225950277254>, staženo dne 29. 6. 2012.

Suber, Peter. 2009. Australia's draft research assessment system requires deposit in IRs. *Open Access News* 1. 2.

2009. Dostupné na: <http://www.earlham.edu/~peters/fos/2009/02/australia-draft-research-assessment.html>, navštíveno dne 24. 6. 2010.

Sale, Arthur, University of Tasmania (<http://eprints.utas.edu.au/8695>)

Smith, Anthony. 2010. Matching input and output assessments. *The Australian*, 10. 11. 2010. Dostupné na

<http://www.theaustralian.com.au/higher-education/opinion-analysis/matchinginput-and-output-assessments/story-e6frgcko-1225950268027>, staženo dne 29. 6. 2012.

Warren, Dennis. 2010. Rankings rancour. In Letters to the Editor, Higher Education. *The Australian*, 24. 11. 2010.

Dostupné na <http://www.theaustralian.com.au/higher-education/letters/rankings-rancour/story-e6frgcox-1225959639713>, staženo dne 29. 6. 2012.

Webová stránka Australské výzkumné rady na <http://www.arc.gov.au/era/>

8 Velká Británie

Vývoj za posledních 10 let

Od Research Assessment Exercise k Research Excellence Framework

Velká Británie byla první zemí, kde byl zaveden robustní systém hodnocení vědeckého výkonu, který figuruje dnes jako všeobecně přijímaný referenční model pro hodnocení vědy. Základní princip vychází z peer review, ale od svého vzniku v roce 1986 doznal systém podstatných proměn, které tento princip rozšiřují. Zatímco v prvních čtyřech bězích hodnocení v letech 1986, 1989, 1992, 1996 se model spíše v určité podobě stabilizoval do podoby realizované v roce 2001, v posledních deseti letech probíhají široké diskuse ohledně jeho modifikací, resp. jeho úplného opuštění. Mírně modifikovaný mechanismus proběhl v roce 2008 a v současnosti se připravuje hodnocení pod novým označením Research Excellence Framework 2014, kde se mají uplatnit nové principy oslabující peer review a posilující scientometrii a dopady výzkumu na společnost.

Hodnocení Research Assessment Exercise (RAE) realizované v roce 2001 ve spolupráci čtyř výzkumných rad Anglie, Skotska, Walesu a Severního Irska (HEFCE, SFC, HEFCW, DEL) mělo podobu celostátního peer review hodnocení tzv. jednotek hodnocení (unit of assessment, UOA), které vycházejí z vědeckých oborů anebo širších oblastí bádání a vztahující se vždy na jednu hodnocenou instituce (převážně universitu, ale jde výjimečně i o jiné typy institucí). Hodnocení provádějí oborové panely, kterých bylo 69 se šesti až dvaceti členy. Na jedné straně vycházely panely z ustavených pravidel pro jejich hodnocení a opatření sekretářů panelů, na druhé straně z písemných přihlášek hodnocených UOA ve standardizované podobě. Hlavní částí této přihlášky byly informace o čtyřech nejvýznamnějších výsledcích výzkumu vědeckých zaměstnanců instituce v období od posledního hodnocení. Další informace zahrnovaly data o ostatních akademických pracovnících („výzkumně aktivních“), o studujících zahrnutých do výzkumu, externích financování výzkumu, výzkumném prostředí a tzv. další informace o prestiži instituce a dokladech působení výsledků výzkumu ve společnosti. Zásadní otázkou pro instituce bylo určení zaměstnanců, kteří budou označeni jako „výzkumně aktivní“ a jejichž výsledky budou tudíž zařazeny do hodnocení a ohodnoceny jednou ze sedmi známek (1, 2, 3a, 3b, 4, 5, 5*). Pro ty byly vytvořeny definice, které určovaly míru kvality od „mezinárodní excelence ve více než polovině vykazovaných výzkumných aktivit“ až po „dostatečnou úroveň v národním kontextu v žádné nebo téměř žádné vykázané výzkumné aktivitě“. Přestože instrukce pro panelisty byly relativně podrobné, současně jim v rámci těchto definic byla dána přiměřená volnost pro zohlednění oborových specifik, které však musely být dokumentovány přesně definovanými kritérii a metodami.

Výsledky hodnocení 2001 ukázaly, že se významně zvyšují známky vysokého ohodnocení a snižuje se zastoupení nejnižších známek. Nejnižší tři známky obdrželo 17 % přihlášek, nejvyšší tři známky 65 % přihlášek. Kromě informace o kvalitě a prestiži institucí sloužilo hodnocení především pro rozdělení základního institucionálního financování výzkumu v kompetenci výzkumných rad. Způsob alokace nebyl určen dopředu před samotným hodnocením a byl oznámen až následujícího roku 2002. Ve výsledku nebyly vůbec financovány UOA hodnocené známkami 1, 2, 3a, 3b a mezi zbylé tři úrovně (4, 5, 5*) byly rozděleny prostředky v poměru 1 : 2,793 : 3,362. Navíc byl na výzvu vlády přidán

institucím s 5* finanční bonus v následujícím roce. Rozdělení mezi instituce bylo provedeno rovnicí, která zjednodušeně odpovídala součinu kvalitativní známky a pracovní kapacity vyjádřené v úvazcích (FTE).

Po celé řadě kritik a debat mezi akademiky, výzkumnými radami, vládou a parlamentem bylo zorganizováno zhodnocení RAE 2001 panelem odborníků pod vedením sira Garetha Roberta, který navrhl provést zásadní revizi hodnocení. V roce 2006 vláda společně s HEFCE vyhlásila, že hodnocení v roce 2008 bude v této podobě posledním a po té bude vypracována nová metodika. RAE 2008 tak stálo na stejných principech jako předchozí běh hodnocení se spíše dílčími změnami ve třech oblastech. Počet UOA se snížil na 67 a byly vytvořeny skupiny podle oborové příslušnosti. Výsledky byly prezentovány ve formě kvalitativních profilů odstupňovaných pěti úrovněmi (4*, 3*, 2*, 1*, nedostačující) tak, že bylo pro každou instituci určeno procento výzkumných aktivit, které odpovídají jednotlivými kvalitativním úrovním. Za třetí vytvořil každý společný panel a oborový subpanel explicitní, relativně podrobná kritéria hodnocení, která byla veřejně konzultována.

Již od roku 2007 probíhají přípravy na nový systém hodnocení s názvem Research Excellence Framework (REF2014), jehož první kolo má proběhnout v roce 2014. Do února 2008 proběhly první konzultace týkající především použití bibliometrických údajů v hodnocení. V následujících dvou letech proběhl pilotní projekt, jehož cílem bylo vytvořit a ověřit možné využití bibliometrických dat a jehož výsledkem byly dvě zprávy vypracované firmou Technopolis. Od listopadu 2009 pak probíhaly druhé konzultace výsledných doporučení, z nichž jednak vyplynul první rámcový návrh principů budoucího systému a dále byl iniciován nový pilotní projekt k možnému zahrnutí hodnocení dopadů výzkumu (impact of research). Na tomto základě bylo rozhodnuto v březnu o zařazení této oblasti do hodnocení a byly specifikovány jeho aspekty. Na tomto základě výzkumné rady odsouhlasily základní podobu REF2014, která má přibližně stejnou architekturu jako předchozí běhy hodnocení, ale byla doplněna o další hodnocené oblasti a byly specifikovány některé hodnocené výsledky. Hodnocené oblasti byly shrnuty do tří pilířů – výstupy, dopad výzkumu a institucionální prostředí. Kromě tradičního hodnocení výsledků, kde má přijít možnost (!) zahrnout citační bibliometrická data, se nové hodnocení má významně zaměřit na povahu dopadů výzkumu. V oblasti institucionálního hodnocení se vzhledem k plánovanému menšímu počtu oborových panelů nepočítá s tím, že by UOA představovaly homogenní organizační jednotky, a tudíž půjde o širší hodnocení institucí. Navíc vyhlásily výzkumné rady další možné oblasti, které by mohly být po připravovaném zhodnocení zohledněny v REF2014, a to interdisciplinarita, mobilita vědců, rovnost a diverzita. Jakkoli bylo původním cílem snížit celkovou administrativní zátěž, výzkumné rady již nyní – přes řadu konkrétních návrhů na zjednodušení – odhadují že REF2014 zatíží instituce, stejně jako organizující HEFCE ve stejné míře jako RAE 2008.

Institucionální kontext – forma institucionálního zabezpečení

Po celou dobu existence RAE i nyní v případě REF2014 připravuje organizačně hodnocení k tomuto účelu určené oddělení HEFCE jako vedoucí organizace, která distribuuje finanční podporu vysokým školám v Anglii. HEFCE byla založena podle zákona o vysokém a dalším vzdělávání (Further and Higher Education Act) z roku 1992, který sjednotil do té doby binární systém britského vysokého školství. Činnost HEFCE je vedena ve třech oblastech – vzdělávání, výzkum a výměna vědění (knowledge exchange) a jejími deklarovanými nástroji jsou investice, informace, regulace a partnerství. Pro každý běh RAE/REF byl vytvořen samostatný tým, který měl v rámci organizační struktury HEFCE relativně nezávislé postavení a v současnosti sídlí Bristolské pobočce HEFCE.

Stručný popis instituce

1. Způsob zřízení (vč. rámcově legislativy)

Tým odpovědný za REF2014 (i předchozí RAE) je součástí HEFCE, která byla zřízena zákonem o vysokém školství z roku 1992 na místo předchozí Rady pro financování univerzit (University Funding Council) Rady pro financování polytechnik a kolejí (Polytechnics and Colleges Funding Council). HEFCE vznikla jako právnická osoba k 1. 1. 1993 a převzala většinu odpovědností a také personálu předchozích rad s tím, že její kompetence byly zúženy na Anglii a pro ostatní země Velké Británie (Skotsko, Wales, Severní Irsko) byly založeny obdobné rady. Pravidelné hodnocení RAE, resp. REF2014 provádějí všechny čtyři rady, jejich realizace však je na základě smlouvy přenesena na REF tým fungující v rámci HEFCE. Současně byla zřízena Řídící skupina pro REF2014, složená ze zástupců všech rad.

2. Poslání instituce

HEFCE má jako hlavní poslání rozdělování financí vysokým školám a zajištění, že budou využity k co největšímu užitku studujících a širší veřejnosti. Strategické poslání HEFCE bylo formulováno ve třech bodech: Možnosti, Výběr, Excellence. Součástí třetího principu je také budování kvality výzkumu na špičkové světové úrovni pomocí duálního systému finanční podpory a spoluprací s radami, nadacemi a průmyslovým výzkumem. V oblasti výzkumu má tak HEFCE definovány své strategické cíle:

- udržet sílu a dynamiku výzkumné základny pomocí selektivní alokace institucionálních grantů, které je založené na kvalitativním zhodnocení výstupů
- implementovat REF2014 jako základ pro budoucí způsoby financování a poskytnutí robustních informací o výsledcích vysokoškolského sektoru
- podporovat instituce ve výchově a rozvoji nové generace vynikajících vědců
- podpořit instituce v provádění výzkumu financovaného z různých zdrojů, včetně mezinárodních, soukromých a nadačních

V červnu 2011 publikovala vláda VB bílou knihu „Studenti jako jádro systému“ (Students as a Heart of the System), ve které naznačila určité změny ve způsobu financování vysokého školství a následně také vyhlásila konzultace plánované revize regulativního rámce vysokého školství (A new fit-for-purpose regulatory framework for the higher education sector). Změny se mají také týkat poslání a pravomocí HEFCE, které mají být rozšířeny a posíleny. V případě regulativního rámce nemají revize probíhat změnou zákonů, ale ne-legislativními cestami.

3. Působnost

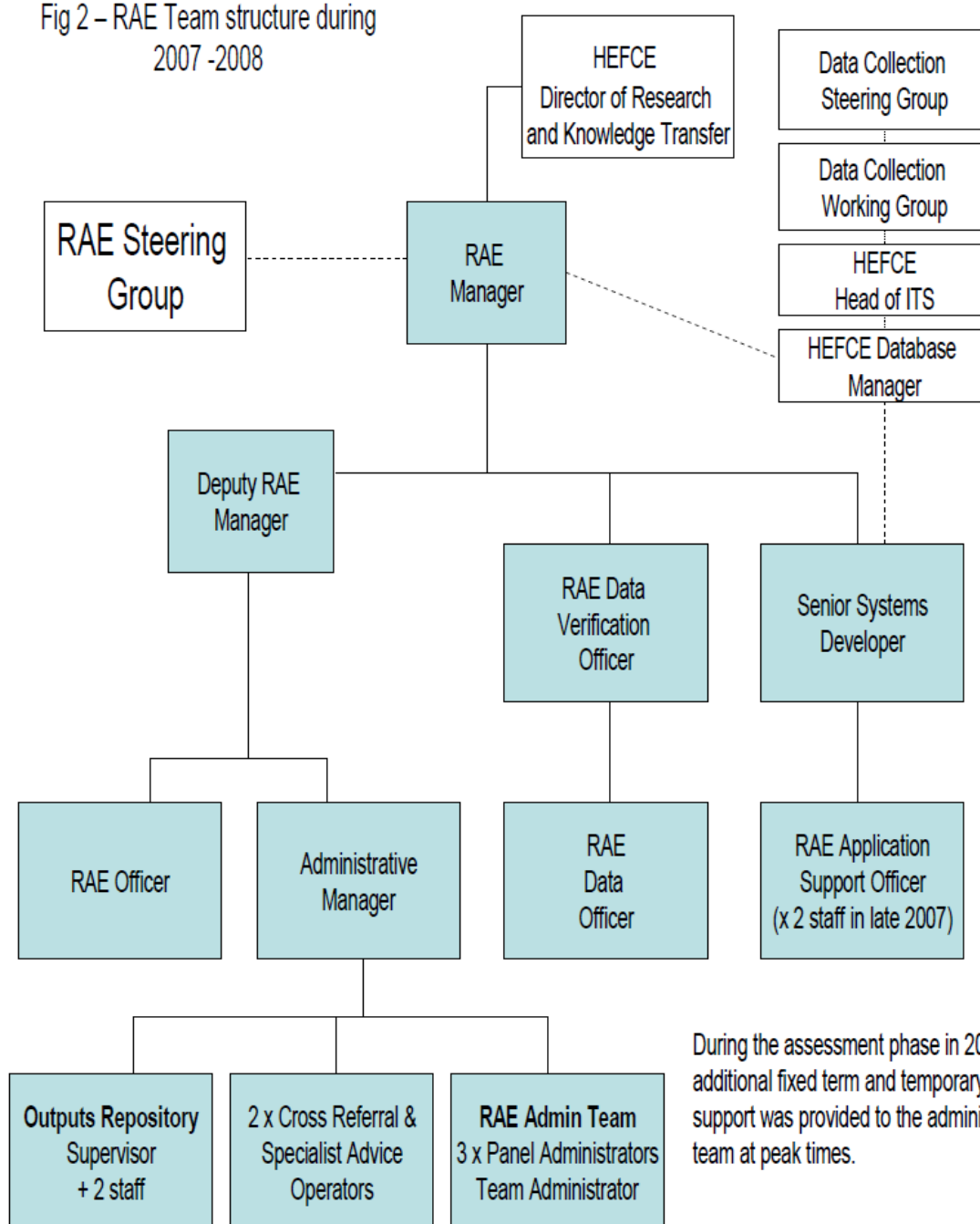
HEFCE je orgánem, jehož působností podle zákona je především financování vysokého školství, a to v činnostech spojených s vzděláváním a výzkumem, případně dalších aktivitách. Rada je oprávněna poskytovat granty, půjčky či jiné platby vedením vysokoškolských institucí a soukromým osobám, které tyto činnosti provádějí. V návaznosti na to může žádat o vrácení financí či náhradu úroků. Rada dále poskytuje podporu a informace vládě ve své oblasti působnosti, má tyto aktivity kontrolovat a být k dispozici pro jakékoli poradní služby, které si vláda vyžádá. Zákon radě také ukládá, aby zajistila, že všechny aktivity budou podléhat hodnocení kvality vzdělávání a zřídila k tomu příslušné orgány.

4. Organizační schéma

HEFCE samotná je řízena správní radou, která je odpovědná za její strategické směřování. Má 12 až 15 členů a 5 hostů (včetně studujících). Rada si zřizuje poradní komise, mezi nimiž figuruje také komise pro výzkum a inovace. Výkonem činností jsou pověřena tři ředitelství (financování, vzdělávání, výzkum), jejichž ředitelé spolu s předsedou tvoří exekutivní vedení rady. Dále je organizace členěna do týmů zaměřených na jednotlivé politiky, včetně výzkumu. Součástí tohoto týmu Výzkumu pak je tým připravující REF2014, který má však v organizační struktuře HEFCE relativně samostatné postavení, neboť je společným výkonným tělesem všech čtyř britských rad. Pro podporu a komunikaci se všemi vysokoškolskými institucemi zřídila také rada tři regionální zastoupení.

Organizační struktura pro realizaci RAE 2008 se postupně zformovala do následující podoby:

Fig 2 – RAE Team structure during 2007 -2008

During the assessment phase in 2008 additional fixed term and temporary support was provided to the administrative support team at peak times.

Tým pro REF2014 je administrativním a koordinačním orgánem, který zajišťuje komunikaci, konzultace, administrativní a technické zázemí hodnocení. Na tým podobně jako v RAE 2008 dohlíží řídicí skupina sestávající ze zástupců všech čtyřbritských rad. Samotné hodnocení provádějí 4 hlavní expertní panely v oborových skupinách, které se dále člení na pod-panely odpovídající 36 oborům (unit of assessment), ve kterých hodnocení probíhá.

5. Personální a infrastrukturní zabezpečení

Infrastrukturní zabezpečení hodnocení zajišťuje aparát HEFCE, včetně on line systému podávání přihlášek do hodnocení, který je nyní pilotně ověřován. HEFCE také poskytuje prostory kanceláře týmu ve své pobočce v Bristolu.

Tým REF2014 tvoří 6 pracovníků a pracovníc v čele s hlavním manažerem. V dosavadních hodnoceních (RAE2001, 2008) byly dále zřízeny pozice sekretářů jednotlivých expertních panelů. Jejich úvazky byly postupně navyšovány a v roce 2008 dosáhly jednoho celého a jednoho i více částečných úvazků. Jejich role byla při všech zpětných hodnocení RAE považována za klíčovou, protože mimo jiné zprostředkovávali tok informací od panelů k centrálnímu týmu RAE.

6. Finanční náklady

Náklady spojené s REF2014 pochopitelně dosud nejsou známy. Od hodnocení RAE 2001 však probíhá řada konzultací týkajících administrativní zátěže dopadající nejen na vysokoškolské instituce, ale i organizační zázemí v rámci HEFCE. Všechna hodnocení procházejí tzv. Sector Impact Assessment, jehož součástí je Regulatory Impact Assessment (RIA) a zhodnocení dopadů v oblasti rovnosti a diversity, udržitelného rozvoje a osobního dat.

RAE 2001 prošlo rozsáhlým zhodnocením v tzv. Robertsově zprávě, která mimo jiné hodnotila také administrativní zátěž hodnocení a vycházela z provozního auditu RAE 2001. Výsledná doporučení, která nebyla dále většinou vzata v potaz, zahrnovala princip, že je nutné vzhledem k nákladům na hodnocení vyjít z procentuálního podílu na financích distribuovaných příslušné instituci tak, aby malé a méně významné instituce nebyly znevýhodněny paušálními náklady na hodnocení.

Pro poslední proběhlé hodnocení RAE2008 si HEFCE nechala vypracovat hodnoticí studii (accountability review), která měla poskytnout detailní představu o nákladech na hodnocení na hodnocených institucích, dopad hodnocení na institucionální mechanismy a management apod. Z těchto údajů vyplývá, že jednotlivé instituce zahrnuly do nákladů na hodnocení:

- náklady na mzdy výzkumných pracovníků (psaní sebe-hodnoticích zpráv, ověřování publikací)
- náklady na vnitřní hodnoticí komise,
- náklady na institucionální management,
- náklady na účast v expertních panelech a konzultace,
- náklady na hlavní řídicí skupinu,
- náklady inovování vlastních systémů,
- náklady na vnější hodnocení,

- náklady na software a jiné služby.

Vyčíslení nákladů na instituci, jednoho výzkumníka a celý sektor, včetně přepočtu na průměrné roční náklady je uvedeno v následující tabulce:

Table 1 Costs of the RAE²

	RAE (£)	Annualised (£)
Cost per HEI		
Staff returns (validating publications information, writing submission)	315,183	45,026
Faculty review groups	100,785	14,398
Central project management	90,155	12,879
RAE national panels and consultation	56,227	8,032
Central governance or Steering Group	33,551	4,793
Systems upgrades	10,997	1,571
External review	3,125	446
Software	2,589	370
Special recruitment	216	31
Total cost per HEI	612,828	87,547
Total cost per researcher	1,127	161
Total sector cost	47,335,706	6,762,244

V případě výdajů na straně HEFCE jsou dostupná data o celkovém rozpočtu na hodnocení za léta 2004-2011, která odrážejí periodicitu hodnoticího cyklu:

Fiskální rok	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Náklady HEFCE v tis. £	720	1027	53	123	553	117	421

Rizika a kritika dosavadního působení (domácí i zahraniční)

Britský model hodnocení vědy je nejstarším tohoto typu a za šest period hodnocení proběhlo velké množství debat a kritik spojených s obecným směřováním hodnocení i nad jeho konkrétními detaily. Vzhledem k účelu této studie se omezím na posuny a kritiky spojené s administrativní a provozní stránkou hodnocení.

Základním problémem, který je v této oblasti diskutován, je míra administrativní zátěže a s tím související finanční náklady na hodnocení. Od počátku neustále rostly nároky jak na centrální administrativu, tak především na administrativní a expertní zajištění na jednotlivých hodnocených institucích. Robertsonova zpráva z roku 2003 vycházející z provozního auditu RAE 2001 doporučovala znovu navýšit personální kapacitu na straně HEFCE. Současně mělo dojít ke stabilizaci administrativního zázemí, které bylo původně organizováno vždy pouze ke konkrétnímu běhu hodnocení. Kritika také směřovala k napjatému harmonogramu hodnocení, který dával institucím poměrně krátkou dobu na přípravu přihlášek. Navíc si některé expertní panely stěžovaly na nedostatečnost dodaných podkladů, které si musely doplňovat z vlastních zdrojů detailními statistickými analýzami. Problematické bylo také angažování externích poradců z hlediska míry jejich zapojení a finančních zdrojů pro tento účel. Dlouhodobý problém také představovalo hodnocení interdisciplinárního a kolaborativního výzkumu, kde se ukázalo, že hodnocení jednoho pracoviště více panely přináší značné komplikace při sjednocení výsledného hodnocení. Konečně muselo HEFCE jako odpovědný orgán řešit po zveřejnění výsledků cca 60 stížností, z nichž si cca 12 vyžádalo právní řešení. Vzhledem k tomu, že byl tým RAE po ukončení hodnocení rozpuštěn, HEFCE nebylo dostatečně připraveno na řešení těchto právních sporů.

Přestože Robertsonova zpráva v zásadě doporučoval pokračovat v modelu založeném na peer review, britská vláda přišla v roce 2006 s návrhem na radikální změnu systému směrem k hodnocení založeném v zásadě pouze na metrice, tj. na kvantitativních indikátorech. Jedním z důvodů měly být i narůstající náklady na hodnocení. Po konzultačním procesu, který více či méně odmítl několik variant metrického hodnocení, rozhodla vláda o realizaci hodnocení v roce 2008 na dosavadní praxi s tím, že po té začnou práce na novém modelu, který bude více založen na kvantitativních indikátorech.

Důvěryhodnost RAE 2008 a jeho výsledků tak byla již od počátku zpochybněna a instituce vyjadřovaly značnou nejistotu ohledně využití výsledků a budoucího modelu hodnocení. Kritické body shrnul provozní audit hlavního manažera RAE 2008. V oblasti administrativního zajištění byly opět shledány nedostatečné kapacity především na straně sekretářů expertních panelů. Hodnocení více panely a najímání externích odborníků ve speciálních případech bylo také shledáno jako neúměrně časově a organizačně náročné. Problém se také ukázal ve fázi verifikace základních údajů dodaných hodnocenými institucemi, které bylo nutné upravit. Jak se ukázalo, relativně malému počtu oprav bylo nutno věnovat velké množství pracovní kapacity. V neposlední řadě pak zpráva upozornila na to, že rozpočet RAE 2008 byl fakticky podhodnocen, neboť nebyly započítány služby (IT, analýzy), které týmu poskytovaly ostatní servisní oddělení HEFCE.

Literatura a zdroje

Positive accountability. Review of the costs, benefits and burdens of accountability in English higher education. FINAL REPORT, January 2009, Dostupné z

http://www.hefce.ac.uk/media/hefce/content/pubs/2009/rd0109/rd01_09.pdf, 19. 9. 2012

Moed, H. 2007. The future of research evaluation rests with an intelligent combination of advanced metrics and transparent peer review. *Science and Public Policy* 34 (8): 575-583.

Funding higher education in England. How HEFCE allocates its funds. HEFCE 2004. Dostupné z

http://www.hefce.ac.uk/media/hefce/content/pubs/2008/200833/08_33.doc, 19. 9. 2012

Monitoring research concentration and diversity: changes between 1994 and 2007. Research Report. Universities UK 2009. Dostupné z

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.universitiesuk.ac.uk%2FPublications%2FDocuments%2FResearchreportMonitoringResearch2.pdf&ei=bzFaUJ7KGMz74QTQ6YCI&usg=AFQjCNHVmi0x3b67XwcGRUFiSvYZBBJ4kQ>, 19. 9. 2012

Further and Higher Education Act 1992, Dostupné z <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/13/contents>, 19. 9. 2012

Investing in Britain's potential: Building our long-term future. Pre-Budget Report. HM Treasury 2006, Dostupné z

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCQqFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.official-documents.gov.uk%2Fdocument%2Fcm69%2F6984%2F6984.pdf&ei=jTJaUNXvMNDS4QTfplGQCQ&usg=AFQjCNEqigeDR9hLtFNR6ymSS1h7WmtAhA>, 19. 9. 2012

OPERATIONAL REVIEW OF THE RESEARCH ASSESSMENT EXERCISE 2001. REPORT TO THE JOINT FUNDING BODIES' RESEARCH ASSESSMENT REVIEW. UNIVERSITAS 2003. Dostupné z

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ra-review.ac.uk%2Freports%2FOpRev%2FOperationalReview.pdf&ei=TJaUNph4ajiBP-LgdgD&usg=AFQjCNEcwlr0O5gCpYJa4i1bhYxgQTD-jw>, 19. 9. 2012

RAE2008 Manager's Report. HEFCE 2009. Dostupné z <http://www.rae.ac.uk/pubs/2009/manager/manager.pdf>, 19. 9. 2012

Tapper, T.; Salter, B. 2003. Interpreting the Process of Change in Higher Education: The Case of the Research Assessment Exercises, *Higher Education Quarterly*, 57 (1): 4-23.

Paity, C.; Paity, N. 2005. 2001—Insights and Implications for Accounting Education Research in the UK, *Accounting Education: an international journal*, 14 (4): 411-426.

Broadbent, J. 2010. The UK Research Assessment Exercise: Performance Measurement and Resource Allocation, *Australian Accounting Review*, 20 (1): 14-23.

Martin, B. 2011. The Research Excellence Framework and the 'impact agenda': are we creating a Frankenstein monster?, *Research Evaluation*, 20 (3): 247-254.

La Manna, M. 2008. Assessing the Assessment or, the RAE and the Optimal Organization of University Research, Scottish Journal of Political Economy, 55 (5): 637-653.

Report on the pilot exercise to develop bibliometric indicators for the Research Excellence Framework. HEFCE 2009.

Dostupné z

[http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&ved=0CCsQFjAB&url=http %3A %2F %2Fwww.hefce.ac.uk %2Fmedia %2Fhefce1 %2Fpubs %2Fhefce %2F2009 %2F0939 %2F09_39.pdf&ei=VTZaUJ3RBuWI4gSC-4D4Dw&usq=AFQjCNGJaHrnRiiFM-14ZJoxCS4F9-iRbA](http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&ved=0CCsQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.hefce.ac.uk%2Fmedia%2Fhefce1%2Fpubs%2Fhefce%2F2009%2F0939%2F09_39.pdf&ei=VTZaUJ3RBuWI4gSC-4D4Dw&usq=AFQjCNGJaHrnRiiFM-14ZJoxCS4F9-iRbA), 19. 9. 2012

The REF and accountability burden: discussion paper. HEFCE 2009. Dostupné z

[http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCQqFjAA&url=http %3A %2F %2Fwww.ref.ac.uk %2Fmedia %2Fref %2Fcontent %2Fbackground %2Fsecondconsult %2Facc_work_discuss.pdf&ei=mjZaUNTIL8KH4gTqroGADA&usq=AFQjCNGDj9A5slrgRHLhi5kbJ7Grubfvjw](http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCQqFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ref.ac.uk%2Fmedia%2Fref%2Fcontent%2Fbackground%2Fsecondconsult%2Facc_work_discuss.pdf&ei=mjZaUNTIL8KH4gTqroGADA&usq=AFQjCNGDj9A5slrgRHLhi5kbJ7Grubfvjw), 19.9.2012

Review of research assessment. Report by Sir Gareth Roberts to the UK funding bods. HEFCE 2003. Dostupné z

http://www.ra-review.ac.uk/reports/roberts/roberts_ch1-6.pdf, 19. 9. 2012

***Případové studie zahraničních zkušeností
s institucionálním zabezpečením hodnocení vědy***
**Příloha C Studie proveditelnosti institucionálního zajištění
navrhovaného systému hodnocení**

Vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha 1
Individuální projekt národní pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje:
Efektivní systém hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací (IPN Metodika)
www.metodika.reformy-msmt.cz

Praha 2015